Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України ◆ № 238 (488) ◆ Вівторок, 15 грудня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

«СЕВАСТОПОЛЬСЬКИЙ ВАЛЬС» У ФАЛЬШИВОМУ ВИКОНАННІ РОСІЙСЬКИХ ДЕПУТАТІВ,

або Знову про симптоми імперської хвороби і про те, на чому грунтується справедлива позиція України

Загальновідомо, що у зовнішній політиці України стосунки із Росією віднесені до пріоритетних. Про це неодноразово заявлялося на різних рівнях, зафіксовано у ряді документів.

Від часу прийняття Декларації про державний суверенітет України і Акта про державну незалежність чимало зроблено з обох сторін для встановлення і розвитку нормальних партнерських взаємовигідних стосунків у політичній, економічній та інших галузях. Майже два роки працює україно-російська комісія, яку з української сторони очолює член Президії Верховної Ради України А. Матвієнко, а з російської — член Президії Верховної Ради Російської Федерації С. Ковальов. Засідання цієї міжпарламентської комісії, яке нещодавно відбулося в Москві, засвідчило повне порозуміння сторін, складено плани на подальшу працю.

І все ж попри всі нелегкі здобутки у цій галузі доводиться констатувати, що в Росії є політичні сили, причому не тільки у середовищі політичних партій та організацій, але й серед народних депутатів, які не позбулися стереотипів імперського мислення.

Ця поширена серед певної частини політичних кіл Росії імперська хвороба відома світовій громадськості, а тому не випадково «діалектика зовнішньої політики Росії» була темою обговорення на недавній осінній сесії Північноатлантичної Асамблеї, що проходила у місті Брюгге (Бельгія), в якій взяла участь і делегація ВР України.

Не є секретом, що імперською хворобою вражені і деякі політичні сили в Криму, які діють в активному контакті із російськими політиками певного спрямування при повній мовчанці, що є по суті сприянням правових органів як Криму, так і України. Зазнавши фіаско із акцією, спрямованою на приєднання Криму до Росії, окремі політичні діячі шовіністичного забарвлення у Росії і Криму винесли на поверхню політичного життя нову надуману кампанію — за приєднання Севастополя до Росії. Для об'єктивного з'ясування цього питання наведемо деякі факти.

Відомий антиукраїнською діяльністю депутат ВР Криму Олександр Круглов, котрий водночас є депутатом Севастопольської міськради, після невдач із «кримською картою» вирішив замінити її на «севастопольську». Виступаючи 11 листопада на сесії Севастопольської міськради, Круглов заявив, що відновлення СРСР слід починати із Севастополя, і запропонував створити на базі Севастопольської міськради ініціативну групу. Круглов, бачте, вважає, що оскільки Указ Президії Верховної Ради РФ від 30 жовтня 1948 року про статус Севастополя як міста республіканського підпорядкування у 1954 році під час передачі Криму Україні не скасовано, то Севастополь і сьогодні залишається містом

(Закінчення читайте на 3 сторінці).

УЧОРА ВІДНОВИЛА РОБОТУ СЕСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Президент США Джон Кеннеді під час інаугурації сказав: «Не запитуй у країни, що вона може зробити для тебе, запитай себе, що ти можеш зробити для неї». Він робив для своєї країни все, тому й стріляли в Далласі, а найкращі сищики Америки не можуть до сьогодні знайти вбивць. Але залишилася країна і залишилася справа заради неї. Бо здатність до самопожертви — то чи не єдина найважливіша й найнеобхідніша риса справжнього політика, яку завжди поцінують люди. Без політичних пристрастей, партій, рухів, особистих амбіцій багато, а Україна — одна. І вона варта того, щоб заради неї працювати.

Тож, може, як казав першовідкривач зоряного шляху, поїхали, шановні товариші, панове, добродії. Справи не чекають.

Володимир СКАЧКО.

(Про події на сесії читайте на 2-й стор.). Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Експрес-інформація

СТАРА ПІСНЯ

Російський З'їзд народних депутатів прийняв «Звернення до парламентів незалежних держав — колишніх республік Союзу РСР». У цьому документі міститься пропозиція до парламентів та Міжнародної асамблеї країн СНД «розглянути питання про створення конфедерації або іншої форми зближення незалежних держав Європи та Азії — колишніх республік Союзу РСР, народи яких висловлюють прагнення до єдності».

ЗА ЄДИНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР

Хід реалізації Декларації про чорноморське економічне співробітництво, підписаної в Стамбулі у червні нинішнього року, розглядався міністрами закордонних справ країн басейну Чорного моря на зустрічі, яка відбулася 10 грудня в турецькому місті Анталья.

Керівник української делегації, перший заступник міністра закордонних справ України Микола Макаревич у своєму виступі на нараді підтвердив наміри нашої держави щодо розвитку широкого взаємовигідного співробітництва у тих напрямках, які відповідають українським національним інтересам. Делегація України також внесла ряд конкретних пропозицій стосовно подальшої діяльності цього міжнародного угруповання. Як повідомив прес-центр МЗС України, всі учасники наради в Туреччині висловилися за створення в майбутньому єдиного економічного простору в Чорноморському регіоні.

ПОШУКИ ЗЛАГОДИ ТРИВАЮТЬ

Зустріч міністрів закордонних справ країн—учасниць НБСЄ розпочалася у Стокгольмі. Глави зовнішньополітичних відомств мають намір у першу чергу обговорити питання розв'язання конфліктів на території колишніх СФРЮ і СРСР.

Як стало відомо, учасники форуму вирішили тимчасово припинити членство Союзної Республіки Югославії в НБСЄ. Держсекретар США Л. Іглбергер запропонував застосувати нові санкції проти Сербії і вжити жорстких заходів для припинення польотів сербської авіації над Боснією і Герцеговиною. Очікується, що міністри також обговорять питання відправлення додаткової групи спостерігачів у Косово, а також миротворчої місії до Грузії.

ДОМОВИЛИСЯ... В ЧЕРГОВИЙ РАЗ

Відбулися переговори між представниками військового командування трьох супротивних сторін у Боснії і Герцеговині. Обговорено механізм відкриття трьох так званих коридорів безпеки для евакуації мирних громадян із Сараєва, а також досягнуто домовленості про припинення вогню. Командуючий військами ООН у цій країні генерал Морійон заявив: якщо супротивні сторони не припинять вогонь, то він звернеться до Ради Безпеки ООН з пропозицією про військове втручання у конфлікт світового співтовариства.

Читайте в номері

В наступному випуску

НАШ ВАУЧЕР РУКАМИ НЕ ПОМАЦАЄШ

Парламентська хроніка

Реабілітація компартії чи суд над гекачепістами?

Ранкове і денне засідання 14 грудня

Складається враження, що у Верховній Раді знову намітилася тріщина. І знову ж таки на ідеологічній основі. Ще не вивітрилися з пам'яті баталії між парламентською більшістю і Народною Радою, як знову окремі представники колишньої групи більшості дедалі голосніше заявляють про необхідність відновлення компартії і відміну постанови Верховної Ради України щодо її заборони. У свою чергу, колишні народорадівці пропонують знову повернутися до питання суду над гекачепістами. Словом, депутати наче змагаються, хто кого більше налякає і в кого перших здадуть нерви. І це в той час, коли народ чекає не дочекається хоч якихось зрушень в економіці. Залишається лише сподіватися, що парламентарії хоч прислухатимуться до голосу головуючого, який на цей раз підкреслив, що коли й надалі так працюватиме Верховна Рада, то й референдуму щодо її розпуску проводити не потрібно буде. Розуміючи під цим, очевидно, те, що загрузання вищого законодавчого органу у безпредметних дискусіях може спричинити до саморозпуску.

Як би там не було, але перший день роботи сесії після тривалої перерви засвідчив: конструктивізму в її роботі не збільшилось. І взагалі про це поняття останнім часом згадують все рідше й рідше. Зате все частіше й частіше діють методом тиску на Голову Верховної Ради України Івана Плюща. Принаймні тільки на ранковому засіданні головуючому доводилось чотири рази повторювати одну і ту ж відповідь на одне і те ж питання — про проходження декретів Кабінету міністрів та постанови Президії Верховної Ради України щодо цього.

Врешті-решт після тривалих дебатів було окреслено коло проблем, які, на думку депутатів, слід розглянути передусім протягом пленарних засідань цього тижня. Зокрема заслухають уряд, представники якого доповідатимуть про хід економічної реформи, про роботу «Голосу України» та журналу «Віче» прозвітують їхні головні редактори, вирішено також створити тимчасову незалежну депутатську групу, яка займеться питаннями боротьби з корупцією і мафією. А народний депутат Сергій Головатий запропонував розробити і затвердити комплекс заходів боротьби з корупцією і мафією, що й було підтримано депутатами.

Відносно ж пропозиції народного депутата Олександра Чародєєва заслухати інформацію представника СБУ про фашистські збройні формування, то, напевне, варто було б уточнити, кого він мав на увазі — тих, хто проходив бойову вишкову у Придністров'ї і сьогодні намагається посіяти антиукраїнську колотнечу в Луганську та інших промислових районах України, чи когось іншого. Адже саме так звані російські козаки проривалися зі зброєю через Україну в Придністров'я, але з боку шановних соціалістів чомусь тоді не чути було протесту в парламенті. Як, до речі, і з боку націоналістів щодо участі в сумнозвісних придністровських подіях представників УНСО...

Щодо повідомлення, під час якого весь зал завмер, то скоріше всього воно не тільки передчасне, а й, на мою думку, покликане дезорієнтувати Верховну Раду. Прізвища депутатів, які «вибивали» ліцензії, підібрані так, щоб дискредитувати передусім тих, хто веде нині розслідування «нафтової» справи. І цілком можливо (**підкреслюю, це моя особиста думка**), народного депутата, який зачитав ці списки, просто підставили задля того, щоб (доки триватиме колотнеча у самій комісії) встигнути прикрити організаторів і натхненників афери з нафтохімічними продуктами. Втім, поживемо — побачимо.

Василь ТУГЛУК,
парламентський оглядач.

Демократія починається з виборів

У Києві відбулася науково-практична конференція «Виборча система і проблеми становлення Української держави».

Два дні в республіканському Будинку кінематографістів точилися дискусії навколо моделі виборчої системи у нашій державі. На конференцію з'їхалися вчені, політики, народні депутати, представники різних партій, рухів, об'єднань.

Відкриваючи це зібрання, голова оргкомітету конференції радник Президента України Олександр Ємець назвав питання, винесене на обговорення, надзвичайно важливим для творення нашої державності. Він зачитав вітальне слово Президента України учасникам конференції.

Виступ на конференції Голови Верховної Ради України І. Плюща одразу закликав учасників до відвертої конструктивної розмови, яка допомогла б знайти найоптимальніший варіант виборчого закону. Як пройдуть у нас майбутні вибори, зазначив Іван Степанович, кого ми оберемо до парламенту і місцевих органів влади, від цього дуже багато залежатиме в дальшому русі нашої держави до демократії. Те, що вибори мають проводитись на багатопартійній основі, сьогодні не заперечує ніхто. А от як це зробити, потрібно думати й радитися. Зрештою, сказав Голова Верховної Ради, без виборчого законодавства ми не можемо приймати Конституцію України, оскільки в ній мусять бути закладені ідеї нашої демократії. Крім того, через виборчий закон потрібно розв'язувати й таку життєво важливу проблему, як консолідація народу. У нас конфронтації народу не було й не повинно бути. Хоч відстоювання власних думок має стати нормальним, повсюдним явищем.

На пленарному засіданні думки розвинули голова Старокиївської районної Ради народних депутатів міста Києва доктор юридичних наук А. Селіванов, завідуючий кафедрою політології Київського університету імені Шевченка доктор філософських наук Ф. Кирилюк, секретар Комісії Верховної Ради України з розробки проекту нової Конституції В. Носов, президент Асоціації молодих українських політологів і політиків член Комісії Верховної Ради України з розробки проектів Законів України про вибори народних депутатів України і місцевих Рад А. Білоус та інші.

Далі робота продовжилася у секціях, а також на підсумковому пленарному засіданні, де ухвалювалися рекомендації.

Під час однієї з перерв я підійшов до кількох учасників і попросив поділитися враженнями від цих дводенних дебатів. Доцент-історик Київського університету і Києво-Могилянської академії Володимир Полохало з позитивних моментів конференції відзначив сам вплив науковців на вивчення реальних проблем суспільства. Єдине, зауважив він, треба, щоб ми домоглися зворотного зв'язку. Молодий учений висловив сумнів, чи потрібно на такій конференції голосуванням приймати ті чи інші рекомендації.

Учитель-методист з Донеччини Дмитро Корнілов зазначив, що таке спілкування представників різних сил і рухів неоціненне, бо воно пом'якшує політичне протистояння, допомагає зрозуміти людей, які стоять на різних платформах. Ось ми, зазначив він, проводимо конференцію в Києві. А чому б не в Криму, наприклад? Цим підкреслили б, що наша Україна єдина, та й ближче познайомилися б з представниками тих сил, що діють у тому краї. А взагалі, впевнений Дмитро Корнілов, нам треба навчитися слухати один одного, не нав'язувати свої думки іншим, а шукати спільні підходи для спільної праці.

Словом, розмова вдалася, що й видно з настроїв моїх співрозмовників.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

В партіях і рухах

СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІВ НІХТО НЕ ОБДУРИВ

Це, певно, найбільший і найважливіший здобуток II з'їзду Об'єднаної соціал-демократичної партії України (ОСДПУ), який тривав у Києві 12—13 грудня 1992 року. Бо зберегти політичне обличчя і вірність раніше визначеним політичним цілям у мінливому політичному житті на тлі економічної «закостенілості» й нерішучих реформаторських кроків — це перша ознака життєздатності будь-якої політичної партії.

Не винятком з цього загального правила була і Україна за останній рік і її політичні партії. В ейфорії від здобуття Україною державності намагання багатьох партій вдатися до тактико-стратегічного «хамелеонства» з метою перетворення у впливову політичну силу і залучення до своїх лав широкого кола прихильників призвели до прямо протилежних наслідків — втрати політичного реноме і повної політичної апатії населення, його розчарування в здатності нових партій запропонувати щось інше, аніж заспівати «Інтернаціонал» чи «Ще не вмерла Україна», або сплатити добровільно членські внески.

Маємо й загальний результат: і загальнополітичний, і практичний, і побутовий. Населення значною мірою втратило довіру до самої ідеї незалежності України, «закопалося» у розв'язання своїх проблем, а виводити республіку з кризи доручили урядові Л. Кучми, за який не несе відповідальності жодна політична партія чи сила. Лідер ОСДПУ народний депутат України В. Москаль у звітній доповіді на з'їзді висловився чітко: «Створення уряду Л. Кучми є результатом складного компромісу між трьома основними фракціями номенклатури: директорів великих промислових підприємств, роздосадуваних повною економічною безвідповідальністю колишнього уряду, господарників та адміністраторів районного рівня, ображених ущемленням їхніх «прав» створеною структурою держадміністрації, і, власне, держбюрократії (відповідно: Л. Кучма — І. Плющ — Л. Кравчук)».

ОСДПУ запропонувала й своє бачення, як це робити. Не повернення до старого «закручування гайок», а поступ на шляху «справді демократичних перетворень в економічній і політичній сферах». Тобто виступили за соціал-демократичний вибір України — союз демократичного і робітничого рухів з метою, по-перше, перетворення України в цивілізовану соціально орієнтовану ринкову державу. По-друге, протидії бюрократичній централізації та авторитарним тенденціям влади, коли елементарне наведення цивілізованого порядку й трудової виконавчої дисципліни заміняється на вимогу «сильної руки» чи г[...] ру в чергового «доброго [...] ря».

ОСДПУ, одне слово, виступила за розумний компроміс як наслідок узгодження позицій. І водночас вирішила ще одне організаційне питання: ухвалила рішення про об'єднання з Соціал-демократичною партією України (СДПУ). Як відомо, нечисленні українські соціал-демократи в травні 1990 року роз'єдналися на «простих» і «об'єднаних» тому, що перші звинуватили других в недостатній «націоналістичності» програмних вимог, а другі «навісили» на перших ярлик недостатньої «демократичності». В минулі вих[...] соціал-демократи остат[...] визначилися: Україну треба будувати і незалежну, і демократичну. І, вибачте за майже каламбур, українську, де розвивалися і відроджувалися б рівноправно і у країнці, і представники інших національностей. ОСДПУ і СДПУ залишилися тільки суто процедурні проблеми в Мінюсті України — знайти юридичні механізми для узаконення безпрецедентного історичного факту злиття двох партій в одну і розв'язання питання розподілу майна, визначення правонаступництва і, звичайно, перереєстрації як самостійної політичної партії. А далі, як мовиться серед соціал-демократів, за роботу, товариші, у втіленні в життя всесвітньовідомого соціал-демократичного «три С»: свободи, справедливості і солідар[...] на загальних засадах [...]мократії.

Володимир СКАЧКО.

ДЕМОКРАТИ «РОЗМОРОЗИЛИСЯ»

II з'їзд Демократичної партії України, який відбувся у Києві 12—13 грудня, проходив під впливом подій останнього часу: значного посилення Соціалістичної партії і остаточного перетворення у політичну партію НРУ. Ці дві найвпливовіші політичні сили України, визначившись на з'їздах, дали поштовх решті менш масових партій. ДемПУ після «розмороження» членства у партії лідерів, зайнятих на керівній роботі в НРУ, створить найбільшу парламентську фракцію. Після офіційного оформлення членства ДемПУ матиме у своїх лавах 20 депутатів ВР України. За загальної кількості членів приблизно 3000 ДемПУ, таким чином, остаточно перетворилася в партію парламентського типу і, певно, тому на з'їзді обрано нового лідера партії. Головою Національної Ради став народний депутат ВР України Володимир Яворівський. З'їзд привітав голова УРП, народний депутат України Михайло Горинь. Прийнято ухвалу обговорити в низових організаціях ДемПУ ідею об'єднання з УРП. Нагальність такого об'єднання, очевидно, виникла в умовах посилення «опонента № 1» (вислів В. Яворівського) — Соціалістичної партії України, а також кампанії за дострокове припинення повноважень нинішнього складу ВР. Кампанія, втім, іде досить мляво. Схоже, її ініціатори усвідомили, що нові вибори можуть бути не на користь тим, хто за них бореться. Принаймні такі думки звучали у кулуарах з'їзду. А сам В. Яворівський під час прес-конференції по закінченні з'їзду, прогнозуючи тривалість життя нинішньої ВР, заявив: «Парламент мусив би, звичайно, розійтися сам... але за умови, що прийдуть кращі...». У той же час він висловив великий песимізм щодо можливостей нинішньої Верховної Ради з третиною складу директорського лобі. І заявив про підтримку уряду Л. Кучми.

Костянтин ПАРИШКУРА.

«СЕВАСТОПОЛЬСЬКИЙ ВАЛЬС» У ФАЛЬШИВОМУ ВИКОНАННІ РОСІЙСЬКИХ ДЕПУТАТІВ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

республіканського підпорядкування у складі РФ.

Перебуваючи у Москві, О. Круглов як голова постійної комісії і як представник депутатської групи «Російський Крим» заручився підтримкою депутатських фракцій ВР РФ, мав особисті зустрічі із представниками «фронту національного порятунку», а також представниками інших фракцій. Відбулися розмови із народними депутатами Астаф'євим,Ісаковим, Константиновим, Павловим, Пудовкіним, Яровим та іншими, які неодноразово демонстрували свою антиукраїнську позицію. Згадані депутати виявили готовність обговорити питання про статус Севастополя на сесії ВР або на сьомому з'їзді народних депутатів. Для реалізації цієї мети з ініціативи Круглова було підготовлене «обращение к народным депутатам России», яке згідно тексту «принято единодушно на митинге 21 ноября на площади Нахимова, в воинских частях, на собраниях предприятий и общественно-политических организаций города». Отримавши цей документ, депутат Пудовкін, який у своєму інтерв'ю у Севастополі ще півроку тому заявив, що Севастополь — «это русский город», зібрав підписи представників депутатських фракцій сьомого з'їзду народних депутатів під заявою, у якій йшлося про необхідність внесення в порядок денний з'їзду питання про державноправовий статус міста Севастополя, розгляд цього питання і прийняття постанови з'їзду. Під заявою поставили свої підписи представники 13 фракцій.

Важливо відмітити, що у самій пропозиції внести питання про правовий статус Севастополя на розгляд з'їзду уже програмувалася і мета цього заходу — прийняти постанову. Щоб відповідно підготувати депутатів до прийняття постанови, їм було роздано тенденційно підготовлені матеріали, серед яких уже згадане «Обращение к народным депутатам России от жителей Севастополя и моряков черноморцев», тенденційна, з ознаками фальсифікації «юридическая справка о государственно-правовом статусе города Севастополя с 1948 года», Указ Президиума ВС РСФСР о выделении города Севастополя в самостоятельный административно-хозяйственный центр, копія відповіді народному депутату Є. Пудовкіну, в якій говориться, що «Указ при передаче в 1954 году Крымской области из состава РСФСР в УССР не был признан утратившим силу и до настоящего времени не отменен. Каких либо изменений в Указ не вносилось», та інші документи, які повинні були підготувати депутатів до прийняття постанови, що Севастополь із 1948 року і по сьогоднішній день є містом республіканського підпорядкування у складі РФ. Саме з цією метою автори «юридичної справки» вдались до свідомої фальсифікації: «с учетом действия вышеназванных Указа Президиума ВС и Постановления Совмина 1948 года г. Севастополь в 1954 году и в последующие годы финансировался из бюджета РСФСР, оставаясь городом республиканского подчинения в составе РСФСР». У тій же довідці читаємо: «С учетом действия Указа Президиума ВС РСФСР 1948 года г. Севастополь де-юре продолжает оставаться частью территории РФ, но дефакто в одностороннем порядке, без согласования с Россией, подчинен органам государственной власти Украины».

Як стало відомо, сьомий з'їзд народних депутатів РФ прийняв рішення обговорити питання про юридично-правовий статус Севастополя на черговій сесії ВР. На засіданні Президії Верховної Ради України, яке відбулося 9 грудня, необхідно було відповісти на два питання: перше — чи була підстава виносити рішення про необхідність обговорити статус Севастополя на сесії ВР РФ; друге — як розцінювати саме рішення, сам намір розглядати статус Севастополя на сесії Верховної Ради Росії.

Члени Президії ВР України мали достатньо аргументів для того, щоб у категоричній формі заявити, що жодних підстав для перегляду ВР РФ статусу міста Севастополя не було.

У Конституції РРФСР 1937 року Севастополь не виділявся як місто республіканського підпорядкування. Конституція РРФСР 1937 року, визначаючи державний устрій республіки (стаття 14), взагалі не визначала міст республіканського підпорядкування.

Отже, в Указі Президії ВР РРФСР від 29 жовтня 1948 року, на який посилається російська сторона, не йдеться про Севастополь як особливу адміністративно-територіальну одиницю, а лише про виділення його у «самостійний адміністративно-господарський центр із своїм власним бюджетом». При цьому не вирішувалось питання територіального характеру, зокрема, не змінювались межі Кримської області.

Указом Президії ВР РРФСР від 13 лютого 1954 року Кримську область передано із складу РРФСР до складу УРСР. Оскільки адміністративно - територіальний поділ Криму не змінювався до 1954 року, місто Севастополь у складі Криму перейшло до складу УРСР і почало фінансуватися з її бюджету. З 1954 року фінансування Севастополя з бюджету РРФСР припинилось, і цього міста немає в адміністративно - територіальному устрої РРФСР (див., напр., «РСФСР. Административно-территориальное деление на 1 июля 1960 года». М., 1960. С. 469).

Натомість, якщо у Законі «Про державний бюджет УРСР на 1953 рік» («Відомості Верховної Ради УРСР». 1953. № 3. С. 7) міста Севастополь немає, то в наступному році у Законі «Про державний бюджет УРСР на 1954 рік» («Відомості Верховної Ради УРСР». 1954. № 4. С. 92) його бюджет виділено окремим рядком.

Приналежність міста з 1954 року до України проявлялась у всіх сферах державно-політичного життя, зокрема, у діяльності представницьких органів. У зазначений період депутати від Севастополя представляли інтереси його населення у Верховній Раді саме України, а не РРФСР. У Конституції РРФСР 1978 року (стаття 71) містами республіканського підпорядкування названо лише Москву і Ленінград. В той же час Конституцією УРСР 1978 року (стаття 77) визначалось, що містами республіканського підпорядкування в Українській РСР є Київ та Севастополь.

У Договорі між УРСР і РРФСР від 19 листопада 1990 року йдеться про визнання і повагу територіальної цілісності сторін. Цей принцип підтверджено також договорами і угодами між державами СНД.

Отже, рішення сьомого з'їзду народних депутатів Російської Федерації щодо питання про статус міста Севастополь є відвертою спробою висунення територіальних претензій до України, грубим порушенням досягнутих двосторонніх домовленостей відносно поважання територіальної цілісності та недоторканності кордонів.

Згадане рішення є неприхованим втручанням у внутрішні справи України і спрямоване проти традиційних відносин дружби, взаємоповаги, добросусідства між українським і російським народами, проти розбудови міждержавних відносин між Україною і Росією на засадах рівноправного співробітництва і партнерства.

Верховна Рада України вважає, що будь-які зазіхання на територіальну цілісність і суверенітет України розглядаються як грубе порушення існуючого статус-кво в Європі, Статуту ООН, принципів НБСЄ та інших загальновизнаних принципів і норм міжнародного права.

Місто Севастополь є невід'ємною частиною України і тому його статус перебуває у виключній компетенції Верховної Ради України.

Богдан ГОРИНЬ,
народний депутат України, заступник голови постійної Комісії у закордонних справах Верховної Ради України.

До уваги уряду

ГРАЮЧИСЬ, ПОГУБИМО НАУКУ,

якщо й надалі «Електрон» випускатиме цяцьки замість інструментів для перспективних досліджень у фізиці, хімії, енергетиці, біології...

Від нинішньої економічної кризи найбільш потерпають підприємства, без продукції яких, щоб «якось вижити», можна обійтись. Серед них — Сумське виробниче об'єднання «Електрон». Ще кілька років тому, хто б подумав, що електронні мікроскопи, мас-спектрометри, електронно-променеве обладнання, зварювальне устаткування тощо, такі необхідні для науково-технічного прогресу в багатьох галузях, раптом перестануть користуватися попитом. Але факт — на складах об'єднання уже накопичилось нереалізованої продукції стільки, скільки підприємство випускає за три місяці безперебійної роботи. Що ж далі?

Кореспондент «Голосу України» зустрівся з генеральним директором «Електрону» І. ЛЯЛЬКОМ.

— Скрута, в яку потрапив ваш колектив, вочевидь вимагає неординарних заходів, чи не підказує ринок вам, Іване Семеновичу, що варто було б перепрофілювати виробництво, скажімо, на товари широкого вжитку?

— Ні. Бо, по-перше, в класичному розумінні ринку в нас немає і навряд чи скоро з'явиться, а по-друге, що означає перепрофілюватися? З нашим інтелектуальним і технічним потенціалом, повірте, це не проблема. Крім того, щоб фінансово утриматися на плаву, ми змушені збільшити випуск невластивих спеціалізації об'єднання виробів, таких як електроди, запальнички, іграшки тощо. Цього року в загальному обсязі виробництво товарів широкого вжитку становить 45 відсотків. Прогрес, який у конкретному випадку з точки зору державних інтересів України правильніше буде назвати регресом з далекосяжними негативними наслідками.

— Чому ви так вважаєте?

— Кожна країна, яка хоче бути справді незалежною, шанованою в цивілізованому світі, передусім дбає про розвиток базових галузей економіки. Це аксіома. І чим обернеться нехтування нею, наочно видно хоча б на прикладі вітчизняної промисловості засобів обчислювальної техніки. Закордонні фірми, масово викинувши дешеві комп'ютери на рублі, по суті, відкинули й без того невисокий потенціал наших виробників на багато років назад, коли не назавжди, позбавили нас можливості «перегнати» чи бодай «наздогнати» західних конкурентів. Така ж доля, якщо не буде терпіння й ефективної підтримки урядом, спіткає й приладобудування, зокрема об'єднання «Електрон». І це тоді, коли ми досягли високого рівня розробок для фундаментальних і прикладних галузей науки, здатних значною мірою забезпечити потреби в інструментарії для перспективних досліджень у фізиці, хімії, енергетиці, біології тощо. Чи не безглуздя, що Україна не вкладає кошти у власне виробництво, а викидає валюту за кордон, купуючи там те, що ми самі спроможні випускати. Прийнятий минулого рік тому закон «Про основи державної політики у сфері наукової і технічної діяльності», з яким ми пов'язували великі надії, схоже, ніхто й не збирається виконувати.

— Якщо продукція об'єднання конче потрібна, чим тоді пояснити нинішні проблеми з її збутом?

— Більшість наших споживачів — це бюджетні установи й заклади науки, охорони здоров'я, захисту довкілля. Зменшені централізовані асигнування на їх утримання й водночас зростання цін на обладнання зробили традиційних партнерів неплатоспроможними. Говорити про додаткові інвестиції, коли бракує коштів для задоволення елементарних життєвих запитів народу, начебто, некоректно. Але на те й держава, щоб дбати не лише про хліб та ковбасу, а й думати, і щось робити задля кращого майбутнього суспільства. Навіть якщо мислити утилітарно, то й тоді загнати таке унікальне підприємство, як «Електрон» у безвихідь просто невигідно. Адже ми цілком могли б забезпечити Україну, скажімо, приладами контролю за екологією, приладами медичної діагностики. Заробити на цьому для України солідні гроші. Однак повторюся, без фінансової підтримки, як самого підприємства, так і споживачів продукції його, ми поступово втратимо досвід, кадри, пріоритети й перспективи гідно працювати на інтереси незалежної України.

Розмову вів Віталій МАКСЮТЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».
Суми.

У ЦЕНТРАЛЬНІЙ КОМІСІЇ З ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ

Центральна комісія з всеукраїнського референдуму, розглянувши документи, подані районними і міськими (міст республіканського та обласного підпорядкування) Радами народних депутатів, зареєструвала 9 і 10 грудня 1992 року 2 ініціативні групи по збиранню підписів громадян під вимогою проведення всеукраїнського референдуму з питання «Ви за дострокове припинення повноважень Верховної Ради України після проведення дострокових виборів парламенту України у 1993 році?».

Зареєстровано, зокрема, такі ініціативні групи, утворені на зборах громадян:

у місті Ковелі Волинської області, у складі 26 осіб, присвоєно порядковий номер 157;

у Луцькому районі Волинської області, у складі 20 осіб, порядковий номер 158.

Секретар Центральної комісії з всеукраїнського референдуму В. КИРНЕНКО
11 грудня 1992 року.

Продиктовано в номер

ПРАВОЗАХИСТ ПОЧИНАЄТЬСЯ З БЮРО

12 грудня у Києві відбулася презентація українсько-американського Бюро захисту прав людини — громадського добровільного об'єднання, заснованого американською правозахисною організацією Union of Councils і громадянами України, серед яких відомі правозахисники Семен Глузман і Зиновій Антонюк. Мета створення організації — збирання і розповсюдження інформації про порушення прав людини в Україні, законний тиск на владу для визволення незаконно репресованих, а також сприяння створенню в Україні правової держави.

Матеріал про презентацію читайте в наступному номері «ГУ».

Власна інформація «ГУ».

«КРИМ — УКРАЇНА — ЄВРОПА»

У Сімферополі відбулося засідання координаційної ради Всекримського конгресу українців «Крим — Україна — Європа». Розроблено концепцію підготовки до наступних виборів ВР України та до третього конгресу депутатів усіх рівнів «За громадянський мир і міжнаціональну злагоду». Члени ради наголошували на необхідності створювати бібліотеки української літератури у школах, на промислових підприємствах, колгоспах та радгоспах, у військових частинах. Вирішено організувати круглий стіл координаційної ради за участю українських партій та рухів півострова, на який запросити керівників ВР та РМ Криму.

Основними завданнями координаційна рада вважає сприяння реалізації політики України в Криму, забезпечення миру, політичної стабільності і міжнаціональної злагоди на півострові, відродження українства в Криму, мови, культури, національної освіти.

Координаційна рада повністю підтримала заяву Президії Верховної Ради України у зв'язку з рішенням VII з'їзду народних депутатів РФ винести питання про статус міста Севастополя на розгляд ВР Росії. Засудила рішення з'їзду народних депутатів як таке, що веде до дестабілізації відносин між Україною та Росією, є недружнім актом щодо суверенної держави і грубим втручанням в її справи.

Вели засідання координаційної ради її голова, відомий підприємець і громадський діяч Криму Юрій Колесников і народний депутат України Микола Поровський.

ТЕЛЕГРАМИ ПРОТЕСТУ НАПРАВЛЕНІ Б. ЄЛЬЦИНУ І Р. ХАСБУЛАТОВУ

Севастопольський осередок Української республіканської партії направив телеграми протесту Президенту РФ Б. Єльцину та Голові ВР РФ Р. Хасбулатову, в яких підкреслюється, що «винесення питання про статус Севастополя на розгляд ВР Росії викликало чергову хвилю напруженості в місті», що «цей крок є грубим втручанням у внутрішні справи України, загрозою її територіальній цілісності». Члени УРП Севастополя закликають Єльцина і Хасбулатова зробити все, щоб не допустити біди, і дотримуватись лише міжнародних правових норм і угод.

АНТИУКРАЇНСЬКІ АКЦІЇ

Минулої суботи у Сімферополі пройшла прес-конференція рухів «Российский Крым», «Русское общество Крыма» і кримських відділень «Славянского собора», «Братства славян Руси», Ліберально-демократичної партії і національної республіканської партії Росії. Цей захід відзначався печерним антиукраїнізмом, звучали заклики про відродження СРСР і відторгнення Криму від України.

Того ж дня лідери сепаратистських сил організували на площі імені Леніна столиці автономної республіки несанкціонований мітинг. Незважаючи на те, що його розрекламувала місцева преса, зібралося лише 150 чоловік. Виступи промовців пронизувала одна ідея: Крим, Севастополь, Чорноморський флот — російські.

Олександр ПІЛАТ, власний кореспондент «Голосу України».

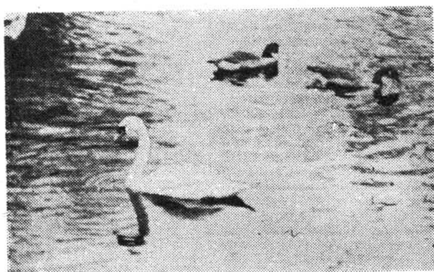

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

ПОГОДА

Як повідомили нашому кореспонденту синоптики Українського гідрометеоцентру, сьогодні по Україні буде хмарно з проясненнями, у південно-східних областях опади у вигляді дощу та мокрого снігу. У північних областях вдень місцями невеликі опади, на решті території переважно без опадів. На дорогах ожеледиця. Вітер західний та північно-західний, 5—10 метрів на секунду. Температура повітря вночі 1—6 морозу, на півдні Криму 0—3 градуси тепла. Вдень по республіці від 2 градусів морозу до 3 тепла.

По Києву та області буде хмарно з проясненнями, вдень місцями невеликі опади, на дорогах ожеледиця. Вітер західний, 5—10 метрів на секунду. Температура повітря по Києву — вночі 2—4 морозу, вдень 0—2 градуси тепла, по області — вночі 1—6 морозу, вдень від 2 морозу до 3 градусів тепла.

Наша лотерея: представляємо спонсорів

Легкій промисловості завжди було важко. А надто — сьогодні

Від краху нас можуть врятувати лише професіонали. Такі люди в нашій країні є. І те, що промисловість навіть при такому розвалі продовжує працювати — їхня заслуга. У будь-якому індустріальному центрі серед численних злиденних заводиків обов'язково знайдеться кілька підприємств, які міцно стоять на ногах. До них варто віднести й концерн «ЕПОС», що спеціалізується на виготовленні найрізноманітніших тканин та одягу. Цей концерн є генеральним спонсором нашої лотереї для передплатників. Пропонуємо вашій увазі інтерв'ю з його президентом **Миколою ІВАЩЕНКОМ.**

— Рецептів виживання в умовах кризи, певно, не багато. До того ж наша легка промисловість ніколи такою не була, проблем вистачало. Одна з них — віддаленість виробництва від сировинної бази, слабкі зв'язки між суміжниками. Особливо гостро це відчувається зараз. Відлагоджені економічні зв'язки безцеремонно розриваються...

— І все-таки концерн «ЕПОС» не тільки продовжує існувати, а й розвиває виробництво...

— І перед нами, Харківським виробничим шерстяним об'єднанням «Красная нить», була проблема вижити в нових умовах. Вихід бачили в одному: провести реорганізацію, об'єднатися із спорідненими підприємствами у досить жорстку економічну систему, одним словом — у монополію в її класичному вигляді, яку у нас всі дружно списали на звалище історії.

— Невже нема за що?

— Звичайно — якщо йдеться про диктат виробника. А якщо монополія працює на споживача? Підприємства України і ближнього зарубіжжя об'єднуються за технологічним принципом— від заготівлі сировини до випуску готової продукції. Визначається головне підприємство, на основі об'єднаних підприємств створюються нові структури, необхідна база для розвитку будівельного та транспортного комплексів. Обов'язково — своя система навчання, охорони здоров'я, громадського харчування, соцкультпобуту... Коротко кажучи, в концерні має бути поки що все своє, бо на допомогу держави сьогодні розраховувати не доводиться.

Після об'єднання підприємств з різних регіонів економічні зв'язки будуть не тільки відновлюватися, а й набувати якісно нового значення. Те, що раніше великій фабриці було не під силу, в системі концерну реально. Скажімо, реконструкція чи переоснащення підприємства, будівництво нових корпусів, впровадження сучасних технологій...

За рахунок переорієнтації виробництва концерну більш успішно вирішується проблема спеціалізації та кооперування, зростання обсягів і якості продукції, зниження затрат. Є можливість створити належний центр дизайну, інформатики тощо. Структура концерну дозволяє значно прискорити взаєморозрахунки. А якщо додати до цього, що концерн може відмовитись від централізованого транспорту (навіть авіа- та водного), роблячи інвестиції в ці галузі, то переваги такого об'єднання важко переоцінити.

— Але ж ми недавно пережили період гігантоманії...

— Йдеться про якісно новий рівень організації виробництва, створення нових економічних відносин. Без будь-якої допомоги з боку держави концерн здатний розвивати середній і дрібний бізнес, зайняти індивідуалів, створити додаткові робочі місця для безробітних, інвалідів, пенсіонерів. Він здатний вирватися з-під диктату міністерств та відомств, йому легше налагодити зв'язки із західними партнерами. В рамках концерну з'являється можливість по-справжньому зайнятися підготовкою кадрів, зорієнтованих на виконання конкретних завдань.

Звичайно, на перший погляд все це нагадує колективізацію та індустріалізацію 30-х років. Та щоб врятуватися від нинішнього розвалу, необхідно об'єднуватись.

— На жаль, найдалекоглядніша ідея може розбитися об підводні рифи політичних чи економічних амбіцій...

— В усьому винні ті, хто мріє із старим порепаним портфелем прилаштуватися до ринкових умов. Не вийде. Підводні рифи — у нас самих: в малограмотних і некомпетентних керівниках виробництва, здатних лише командувати, в спеціалістах середньої ланки, для яких ринкові терміни — китайська грамота, та й в рядових робітниках, привчених роками до зрівнялівки казармового соціалізму. Щоб швидше змінити психологію людей, треба активніше впроваджувати акціонування, оренду, викуп і приватизацію підприємств, привчати людей бути власником.

Розмову вів Микола КОСИЙ.

Харків.

Ситуація

ЧИЙ ВІН, «ФЛАГ РОДИНЫ»?

Севастопольське товариство «Просвіта» розповсюдило заяву, у якій воно протестує проти публікацій у газеті Чорноморського флоту «Флаг Родины» матеріалів антидержавної та антиукраїнської спрямованості. У заяві говориться, що «Флаг Родины» — єдина з численних севастопольських газет, яка допускає на своїх сторінках приниження національної гідності українців, образу державної символіки — герба і прапора України, образу державних діячів України, викривлення історії нашої батьківщини. І взагалі вона дуже тенденційно висвітлює події на Чорноморському флоті і в місті. До речі, газета видається на гроші української держави, але чомусь зареєстрована у Москві. Копії заяви севастопольська «Просвіта» надіслала в Комісію по гласності Верховної Ради України, до редакції «Флага Родины», прокурору Севастополя.

Олександр ЧАЙКА.

Крим.

Курйози

СКОТЛЕНД-ЯРД ТАКОГО ДОСВІДУ НЕ МАЄ...

Вперше у світовій практиці застосовано новий спосіб боротьби з крадіжками соцвласності. Місце дії: Козятин, Вінницька область.

Неподалік від залізничного вокзалу закінчено будівництво кафе «Хвилинка». Не встиг мер міста перерізати червону стрічку, а будівельники випити шампанського, як вночі почали зникати... бетонні плити, що ними викладено майданчик перед кафе.

І тут знайшли простий, але оригінальний спосіб боротьби з розкраданням. Усі плити надбили. Після цього їх не крадуть. Міліція спить спокійно.

Кажуть, один старший сержант збирається до Англії для передачі досвіду. Думаю, жартують, козятинці люди з гумором. Хоча, всяке може бути...

Володимир ТАРАСЕНКО.

Реалії

КОРОЇДИ

До міліції звернувся орендар з села Колінківці Хотинського району В. Гейдич. Він заявив, що невідомі особи обчухрали кору з 320 плодових дерев у саду, переданому йому в користування місцевим колгоспом. Тепер сад, що приносив користь і колгоспові, й орендареві, приречений на вимирання.

Акт вандалізму — вражаючий. Начальник УВС Чернівецької області генерал-майор міліції В. Пономаренко розпорядився обов'язково розшукати зловмисників.

Володимир ДРАЮК.

Чернівецька область.

...рея: представляємо спонсорів

...ій промисловості ...ди було важко. ...адто — сьогодні

...ас можуть вря... професіонали. ...ашій країні є. ...ловість на... розвалі про... ...а — їхня ...якому інду... ...нтрі серед чи... ...х заводиків ...айдеться кіль... ..., які міцно ... До них вар... концерн ...еціалізується ... найрізнома... ...на одягу. ... генеральним ...отереї для ... Пропонуємо ...терв'ю з його ... Миколою ІВА-...

...виживання в ...певно, не ба... ... наша легка ...ніколи такою ...не вистачало. ... — віддаленість ... сировинної ...'язки між су... ...собливо гостро ...зараз. Від... ...омічні зв'язки ...озриваються...

...атки концерн ...тільки продов... ...й розвиває...

...нами, Харків... ...ичим шерстя... ...им «Красная ...роблема вижи... ...ма. Вихід ба... ... провести ре... ...'єднатися із ...підприємства... ...орстку еконо... ...одним словом ...в її класич... ...ку у нас всі ...на звалище

...ема за що? ... — якщо ...итат виробни...ка. А якщо монополія працює на споживача? Підприємства України і ближнього зарубіжжя об'єднуються за технологічним принципом — від заготівлі сировини до випуску готової продукції. Визначається головне підприємство, на основі об'єднання підприємств створюються ринкові структури, необхідна база для розвитку будівельного та транспортного комплексів. Обов'язково — своя система навчання, охорони здоров'я, громадського харчування, соцкультпобуту... Коротко кажучи, в концерні має бути поки що все своє, бо на допомогу держави сьогодні розраховувати не доводиться.

Після об'єднання підприємств з різних регіонів економічні зв'язки будуть не тільки відновлюватися, а й набувати якісно нового значення. Те, що раніше велікій фабриці було не під силу, в системі концерну реально. Скажімо, реконструкція чи переоснащення підприємства, будівництво нових корпусів, впровадження сучасних технологій...

За рахунок переорієнтації виробництва концерну більш успішно вирішується проблема спеціалізації та кооперування, зростання обсягів і якості продукції, зниження затрат. Є можливість створити належний центр дизайну, інформатики тощо. Структура концерну дозволяє значно прискорити взаєморозрахунки. А якщо додати до цього, що концерн може відмовитись від централізованого транспорту (навіть авіа- та водного), роблячи інвестиції в ці галузі, то переваги такого об'єднання важко переоцінити.

— Але ж ми недавно пережили період гігантоманії...

— Йдеться про якісно новий рівень організації виробництва, створення нових економічних відносин. Без будь-якої допомоги з боку держави концерн здатний розвивати середній і дрібний бізнес, зайняти індивідуалів, створити додаткові робочі місця для безробітних, інвалідів, пенсіонерів. Він здатний вирватися з-під диктату міністерств та відомств, йому легше налагодити зв'язки із західними партнерами. В рамках концерну з'являється можливість по-справжньому зайнятися підготовкою кадрів, зорієнтованих на виконання конкретних завдань.

Звичайно, на перший погляд все це нагадує колективізацію та індустріалізацію 30-х років. Та щоб врятуватися від нинішнього розвалу, необхідно об'єднуватись.

— На жаль, найдалекоглядніша ідея може розбитися об підводні рифи політичних чи економічних амбіцій...

— В усьому винні ті, хто мріє із старим порепаним портфелем прилаштуватися до ринкових умов. Не вийде. Підводні рифи — у нас самих: в малограмотних і некомпетентних керівниках виробництва, здатних лише командувати, в спеціалістах середньої ланки, для яких ринкові терміни — китайська грамота, та й в рядових робітниках, привчених роками до зрівнялівки казармового соціалізму. Щоб швидше змінити психологію людей, треба активніше впроваджувати акціонування, оренду, викуп і приватизацію підприємств, привчати людей бути власником.

Розмову вів
Микола КОСИЙ.

Харків.

Ситуація

...І ВІН, «ФЛАГ РОДИНЫ»?

...ське товарист... ...розповсюдило ...вою протестує ... у газеті ...о флоту «Флаг ...рілів антидер... ...тиукраїнської ... заяві гово... ...лаг Родины» ...слених сева... ...азет, яка до...пускає на своїх сторінках приниження національної гідності українців, образу державної символіки — герба і прапора України, образу державних діячів України, викривлення історії нашої батьківщини. І взагалі вона дуже тенденційно висвітлює події на Чорноморському флоті і в місті. До речі, газета видається на гроші української держави, але чомусь зареєстрована у Москві. Копії заяви севастопольська «Просвіта» надіслала в Комісію по гласності Верховної Ради України, до редакції «Флага Родины», прокурору Севастополя.

Олександр ЧАЙКА.

Крим.

Курйози

...ЕНД-ЯРД ТАКОГО ДОСВІДУ НЕ МАЄ...

...вітовій практи... новий спосіб ...адіжками соц... ...це дії: Козя... ...область. ...ій залізничо... ...ничечно будів... ...Хвилинка». Не ... перерізати ... а будівель...ники випити шампанського, як вночі почали зникати... бетонні плити, що ними викладено майданчик перед кафе.

І тут знайшли простий, але оригінальний спосіб боротьби з розкраданням. Усі плити надбили. Після цього їх не крадуть. Міліція спить спокійно.

Кажуть, один старший сержант збирається до Англії для передачі досвіду. Думаю, жартують, козятинці люди з гумором. Хоча, всяке може бути...

Володимир ТАРАСЕНКО.

Реалії

КОРОЇДИ

...ернувся орен... ...олінківці Хо... ... В. Гейдич. ...о невідомі осо... ...ору з 320 ...у саду, пере... ...користування ...ом. Тепер сад, що приносив користь і колгоспові, й орендареві, приречений на вимирання.

Акт вандалізму — вражаючий. Начальник УВС Чернівецької області генерал-майор міліції В. Пономаренко розпорядився обов'язково розшукати зловмисників.

Володимир ДРАЮК.

Чернівецька область.

Актуально

«КРИМ З УКРАЇНОЮ» У КИЄВІ

Відбулися установчі збори Київського відділення Всекримського товариства вчених «Крим з Україною». Це товариство створене у Криму влітку цього року з ініціативи народного депутата України Миколи Поровського. Як зазначив, виступаючи на зборах, М. Поровський, це — перша громадська організація, створена у Криму під цим девізом. До її складу входять відомі ...укові, директори академічних інс... ... академіки.

Як свідчить Програма товариства, це — об'єднання громадян, що займаються науковою діяльністю і прагнуть збереження миру і міжнаціональної злагоди, стабільності на території Республіки Крим та України. Товариство обстоює збереження існуючого статусу Республіки Крим як невід'ємної частини України, сприяє розвитку ...укових до...жень, зміцненню і розвитку наукових та інших зв'язків між науковими організаціями Криму й України. Товариство та...ож обстоює ...рівність ... громадян України в усіх сферах життєдіяльності, незалежно від їх походження та національності.

Головою Київського відділення товариства вчених «Крим з Україною» обрано Віктора **Романенка**, академіка, директора Інституту гідробіології Академії наук України. Установчі збори також обрали виконком відділення та двох заступників Голови. Одним з них став заступник з гуманітарних питань представника Президента по ...дянському ра...у Києва Сергій Д...енко. Збори прийняли дві ухвали, в одній з яких говориться: «Ми звертаємося до всіх вчених, інтелігенції Криму й України із закликом об'єднати зусилля для збереження миру, громадянської злагоди та демократії в Криму та в Україні».

Катерина
ВОРОНЕНКО.

Коротко

ВЧАСНО ПРИЇХАЛИ

У листопаді на Запорізькій АЕС (Енергодар) сталося експлуатаційне порушення: відключилася друга система захисту на одному блоці — через те, що одночасно були перекриті канали аварійного та планового розхолодження. Ця пригода збіглася з перебуванням на ЗАЕС спеціалістів-атомників з ФРН, США та Швеції, які запропонували після цього візиту свої програми посилення безпеки на станції.

Олександр
МИХАЙЛЮТА.

Список Кабінету міністрів Литви залишався невідомим до дня його оголошення. Прес-секретар сейму перед засіданням парламенту республіки відверто зізнався журналістам, що він не знає прізвищ усіх претендентів на міністерські посади. Як стало відомо з неофіційних джерел, того дня, коли в. о. Президента Литви А. Бразаускас повинен був підписати декрет, яким затверджується новий Кабінет міністрів, від запропонованого поста міністра охорони здоров'я відмовився нинішній заступник міністра А. Влажіс. І все-таки до моменту запланованого підписання декрету уряд вдалося сформувати.

У парламентах світу

ОПОЗИЦІЯ УРЯД Н...

Оприлюднено склад нового литовсь...

Шість міністрів прийшли зі старого уряду, який очолював А. Абішала: енергетики — Л. Ашмантас, охорони краю — А. Буткявічюс, зв'язку та інформатики — Г. Жінтяліс, соціального захисту — Т. Медайскіс, зв'язку — И. Біржішкіс. Мі...ністром пром... ...теріальних р... Січкявічюс, ... пост в уряд... ...міністром ... Трінкурас. ... ...рів ніколи р... ...на таких вис...

Як сказав ... Б. Лубіс, у ... ...ді тільки дв...

Проблеми

ХРАМ НАУКИ В БУДИНКУ ОФІЦЕРІВ

Ще одне «яблуко розбрату» з'явилося в Киргизстані. Ним став прийнятий указ Президента Акаєва про відкриття в Бішкеку Російсько-Киргизького (Слов'янського) університету.

Цей крок зроблено у зв'язку з одним пунктом підписаного нинішнім літом Договору між Киргизстаном і Росією про дружбу, співробітництво і взаємодопомогу. Проте указ викликав різко негативну реакцію у ряді суспільно-політичних організацій, що входять в мононаціональний демократичний рух «Киргизстан». У розповсюдженій ним заяві у пресі висловлюється думка, що це зроблено на догоду Москві і суперечить інтересам корінної нації в умовах, коли відчувається гостра нестача додаткових коштів для радикальних реформ зрусифікованої системи народної освіти.

В полеміку вступили представники наукової, творчої інтелігенції республіки. В аргументах фігурує те, що Слов'янський університет покликаний стати важливим фактором зміцнення в суспільстві міжнаціональної згоди. Як зазначено, Слов'янський університет не дублюватиме учбово-наукові структури існуючих вузів, буде готувати спеціалістів наукових і нових технологій для Киргизстану, Росії та інших країн. Причому правом вступу будуть користуватися всі громадяни, які мають середню освіту, незалежно від національності, статі, віросповідання, соціального становища і політичних поглядів. Основною мовою навчання передбачається російська, але також буде використовуватись англійська, киргизька та інші, потрібні в учбовому процесі.

Що стосується назви, вона обумовлена тим, що засновниками університету є Киргизстан і Росія, остання зобов'язується взяти на себе значну частку витрат із фінансування учбової, виховної і наукової діяльності нового вузу, забезпеченням підручниками і науковим обладнанням. Не виключається і участь у діяльності університетів інших держав, що бажатимуть зробити свій внесок у його організацію і розвиток.

Взаєморозуміння опонуючих сторін не досягнуто. Противники указу Президента, які мали намір провести акції протесту після докладної бесіди з А. Акаєвим, погодилися припинити свої дії, як було заявлено через «усвідомлення згубних наслідків зазначеного кроку перед російським економічним фактором». Але, як виявилось, — до найближчої сесії парламенту.

Тепер розгорнулися організаційні роботи по створенню учбово-методичної і матеріальної бази університету. Вирішено, що спочатку він розміститься в приміщенні столичного Будинку офіцерів.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Бішкек.

P. S. Як стало відомо, процес становлення Слов'янського університету у Киргизстані іде дуже повільно. Нині особливо відчутні брак викладацьких кадрів, слабка матеріальна база. На сесії Верховної Ради республіки питання про заснування цього навчального закладу поки що не розглядалося. Представники партії «Асаба», однієї з політичних організацій, які виступають проти відкриття Слов'янського університету, заявили, що їхня позиція з цього питання залишається незмінною і вони мають намір надалі вдатися до акцій протесту.

У сусідів

ЛЕЙ — РУБЛЬ: ХТО КОГО?

МОЛДОВА ЗАБОРГУВАЛА РОСІЇ ТОВАРІВ НА 5,2 МІЛЬЯРДА РУБЛІВ. РЕСПУБЛІКА ЗМУШЕНА ЗНОВУ ЗВЕРНУТИСЯ З ПРОХАННЯМ ПРО ТЕХНІЧНИЙ КРЕДИТ УЖЕ В 13 МІЛЬЯРДІВ.

Урядова делегація Молдови веде про це переговори у Москві. Щоб відрегулювати платежі, обмежені рамками технічних кредитів і укладених договорів, у Молдові створюється спільна комісія уряду і Національного банку. Вона визначатиме пріоритети у платежах організацій і підприємств.

Економічна ситуація у Молдові дедалі загострюється. Щоб якось урятувати свій ринок від експорту інфляції, вона готова ввести власну національну валюту, яку вже віддрукували у достатній кількості. Але існують перешкоди, головна з яких — невирішений конфлікт у Придністров'ї. На це і посилається Міжнародний валютний фонд, відтягуючи виділення Молдові необхідних кредитів.

До того ж Кишинів практично не контролює ситуацію у східних районах республіки. У той час, як на правому березі національний купон практично витіснив рубль, на Лівобережжі — він єдина грошова одиниця. Як висловився губернатор Національного банку Толмача, приплив рубля зруйнує молдовський лей, якщо економічні відносини залишаться попередніми.

А чекати на швидкі зміни у цій сфері не доводиться, бо розбіжності між Кишиневом і Тирасполем не вдається владнати.

І поступатися поки що ніхто не збирається.

Світлана ЧАЛА.

Кишинів.

Фотофакт...

ОТАК...

Дикий кана... сім'єю Бекері... Монтана. Пер... рів, а іноді ... (на знімку).

Реформи...

«ЧЕРВ... СТ...

Уряд Кита... рдони реформ... тики, вперше... її на «святая... ського бюрон... конавчу владу... масове скороч... но роздутого... ників оголос... прем'єр Дер... Пен.

В інтерв'ю... жібао» він, ... що «соціаліс... проголошенн... пунктом парт... потребує кард... гляду функці... ди. Відвині ... права адміні... чання в госп... ність підприє... обов'язків зво... му: загальни... ввіреною тер... ня зацікавле... номічної та і... зазначив Лі ...

Реформа д...

Що почим...

Перехід до ... син у Болгар... ється масовим ... селення. Прот... го року цін... 80 відсотків.

Нині літр м... левів, хліб — ... борошна — 6... 70, ковбаси ... 60, а сухої — ... мальну зарп... — болгарин ... літрів молока, ... ба (у 1989 ро... літрів і 400 бу... з 1990 роком ... сиру зменшилі...

...ИМ ...РАЇНОЮ» ...ИЄВІ

...ися установчі ...иївського відді- ...екримського то- ...вчених «Крим з ...о». Це товарист- ...ене у Криму ...ього року з іні- ...народного депу- ...аїни Миколи По- ...о. Як зазначив, ...очи на зборах, ...ський, це — пе- ...омадська органі- ...ворена у Криму ... девізом. До її ...входять відомі ... дире...ори ака- ... інс... в, ака-

...дчить Програма ...ва, це — об'єд- ...омадян, що зай- ... науковою діяль- ...прагнуть збере- ...иру і міжнаціо- ...злагоди, стабіль- ... території Рес- ...Крим та України. ...во обстоює збе- ... існуючого ста- ...публіки Крим як ...ної частини Ук- ...прияє розвитку ... до... жень, ...ю і розвитку на- ...а інших зв'язків ...ковими організа- ...иму й України. ...во та...к обсто- ...сть ... грома- ...аїни в усіх сфе- ...едіяльності, не- ... від їх поход- ... національності.

...ю Київського ...ня товариства ...Крим з Украї- ...брано Віктора ...ка, академіка, ...а Інституту гід- ...ї Академії наук ... Установчі збори ...брали виконком ...ня та двох зас- ... Голови. Одним ...ав заступник з ...них питань пре- ...а Президента по ...ому ра...у Киє- ...й Д...денко. ...йняли дві ухва- ...ній з яких гово- ...«Ми звертаємося ...чених, інтеліген- ...у й України із ... об'єднати зу- ...ня збереження ... громадянської ...та демократії в ...в Україні».

Катерина ...ОРОНЕНКО.

Список Кабінету міністрів Литви залишався невідомим до дня його оголошення. Прес-секретар сейму перед засіданням парламенту республіки відверто зізнався журналістам, що він не знає прізвищ усіх претендентів на міністерські посади. Як стало відомо з неофіційних джерел, того дня, коли в. о. Президента Литви А. Бразаускас повинен був підписати декрет, яким затверджується новий Кабінет міністрів, від запропонованого поста міністра охорони здоров'я відмовився нинішній заступник міністра А. Влажіс. І все-таки до моменту запланованого підписання декрету уряд вдалося сформувати.

У парламентах світу

ОПОЗИЦІЯ УРЯД НЕХТУЄ

Оприлюднено склад нового литовського уряду

Шість міністрів прийшли зі старого уряду, який очолював А. Абішала: енергетики — Л. Ашмантас, охорони краю — А. Буткявічюс, зв'язку та інформатики — Г. Жінтяліс, соціального захисту — Т. Медайскіс, зв'язку — Й. Біржішкіс. Міністром промисловості та матеріальних ресурсів став А. Січкявічюс, який обіймав цей пост в уряді К. Прунскене, міністром культури — Д. Трінкурас. Решта 9 міністрів ніколи раніше не були на таких високих посадах.

Як сказав прем'єр-міністр Б. Лубіс, у нинішньому уряді тільки два члени Демократичної партії праці (міністр закордонних справ П. Гіліс та міністр сільського господарства Р. Каразія). 15 грудня уряд Литви обнародує свою програму, яку, протягом 30 днів має обговорити і прийняти сейм, після чого члени уряду присягнуть на вірність Литовській Республіці і приступлять до виконання обов'язків. Цікаво, що в церемонії затвердження нового уряду не брали участі представники опозиції, лідером якої є В. Ландсбергіс.

Микола СТАНОВИЧ.
Вільнюс.

Проблеми

ХРАМ НАУКИ В БУДИНКУ ОФІЦЕРІВ

Ще одне «яблуко розбрату» з'явилося в Киргизстані. Ним став прийнятий указ Президента Акаєва про відкриття в Бішкеку Російсько-Киргизького (Слов'янського) університету.

Цей крок зроблено у зв'язку з одним пунктом підписаного нинішнім літом Договору між Киргизстаном і Росією про дружбу, співробітництво і взаємодопомогу. Проте указ викликав різко негативну реакцію у ряді суспільно-політичних організацій, що входять в мононаціональний демократичний рух «Киргизстан». У розповсюдженій ним заяві у пресі висловлюється думка, що це зроблено на догоду Москві і суперечить інтересам корінної нації в умовах, коли відчувається гостра нестача додаткових коштів для радикальних реформ зрусифікованої системи народної освіти.

В полеміку вступили представники наукової, творчої інтелігенції республіки. В аргументах фігурує те, що Слов'янський університет покликаний стати важливим фактором зміцнення в суспільстві міжнаціональної згоди. Як зазначено, Слов'янський університет не дублюватиме учбово-наукові структури існуючих вузів, буде готувати спеціалістів науки і нових технологій для Киргизстану, Росії та інших країн. Причому правом вступу будуть користуватися всі громадяни, які мають середню освіту, незалежно від національності, статі, віросповідання, соціального становища і політичних поглядів. Основною мовою навчання передбачається російська, але також буде використовуватись англійська, киргизька та інші, потрібні в учбовому процесі.

Що стосується назви, вона обумовлена тим, що засновниками університету є Киргизстан і Росія, остання зобов'язується взяти на себе значну частку витрат із фінансування учбової, виховної і наукової діяльності нового вузу, забезпеченням підручниками і науковим обладнанням. Не виключається і участь у діяльності університетів інших держав, що бажатимуть зробити свій внесок у його організацію і розвиток.

Взаєморозуміння опонуючих сторін не досягнуто. Противники указу Президента, які мали намір провести акції протесту після докладної бесіди з А. Акаєвим, погодилися припинити свої дії, як було заявлено через «усвідомлення згубних наслідків зазначеного кроку перед російським економічним фактором». Але, як виявилось, — до найближчої сесії парламенту.

Тепер розгорнулися організаційні роботи по створенню учбово-методичної і матеріальної бази університету. Вирішено, що спочатку він розміститься в приміщенні столичного Будинку офіцерів.

Євген ДЕНИСЕНКО.
Бішкек.

P. S. Як стало відомо, процес становлення Слов'янського університету у Киргизстані іде дуже повільно. Нині особливо відчутні брак викладацьких кадрів, слабка матеріальна база. На сесії Верховної Ради республіки питання про заснування цього навчального закладу поки що не розглядалося. Представники партії «Асаба», однієї з політичних організацій, які виступають проти відкриття Слов'янського університету, заявили, що їхня позиція з цього питання залишається незмінною і вони мають намір надалі вдатися до акцій протесту.

Фотофакт

ОТАКИЙ ОТ ДРУГ ЛЮДИНИ

Дикий канадський гусак на прізвисько «Гусек» подружився із сім'єю Бекерів з невеликого містечка в американському штаті Монтана. Пернатий друг надовго не відлучається з ферми Бекерів, а іноді супроводжує главу сім'ї в його ділових поїздках (на знімку).

Фото ІТАР — ТАРС.

Реформи

«ЧЕРВОНИХ КАПІТАЛІСТІВ» СТАНЕ БІЛЬШЕ

Уряд Китаю розширив кордони реформаторської політики, вперше розповсюдивши її на «святая святых» китайського бюрократизму — виконавчу владу на місцях. Про масове скорочення надзвичайно роздутого штату чиновників оголосив нещодавно прем'єр Держради КНР Лі Пен.

В інтерв'ю газеті «Чжунго жібао» він, зокрема, сказав, що «соціалістичний ринок», проголошений центральним пунктом партійної програми, потребує кардинального перегляду функцій повітової влади. Віднині вона позбавлена права адміністративного втручання в господарську діяльність підприємств. Коло її обов'язків зведено до мінімуму: загальний контроль за ввіреною територією і надання зацікавленим особам економічної та іншої інформації, зазначив Лі Пен.

Реформа держапарату на місцях вивільнює багатомільйонну армію чиновників, котрим прем'єр Держради КНР запропонував зайнятися бізнесом. Перекройка структури повітових урядів буде також провадитися з акцентом на підприємництво. Так, планується перетворити численні галузеві відділи місцевих адміністрацій на самостійні державні або колективні компанії, які мають діяти на принципах госпрозрахунку й повної самоокупності.

На сьогодні новим експериментом охоплено приблизно 15 відсотків китайських повітів. Завдяки державній підтримці в цьому році у КНР вже появилося приблизно 200 тисяч так званих «червоних капіталістів», власників або директорів процвітаючих компаній, а в минулому — службовців державних чи партійних закладів.

Павло СПІРІН.
Пекін.

Експрес-інформація

КРАЩЕ З УСІМА ПОРАДИТИСЯ

Дводенна зустріч Президента США Б. Клінтона з провідними американськими економістами, підприємцями і профспілковими лідерами розпочалася учора в Літл-Році. За словами американського Президента, він має намір «вислухати думку всіх і до 20 січня виробити конкретну програму реформ, яка була б підтримана народом Сполучених Штатів і надала нового імпульсу розвиткові економіки країни».

ДОКИ ПРАПОР НЕ ЗАМАЙОРИТЬ...

Жорстокі сутички між ізраїльськими солдатами і палестинцями відбулися у секторі Газа. Вони розпочалися одразу після скасування на цій території комендантської години. Під час зіткнень один палестинець загинув і понад 30 поранено. Лідер Організації визволення Палестини заявив, що «інтіфада триватиме доти, доки палестинський прапор не майорітиме над Єрусалимом».

ПОТРОХУ НОРМАЛІЗУЄТЬСЯ

Додатковий військовий підрозділ надіслала до сомалійської столиці Франція. Цей контингент налічує 250 військовиків. Вони за підтримки вертольотів забезпечуватимуть доставку продовольства в глиб країни. Тим часом ситуація в Могадішо після введення туди багатонаціональних сил потроху нормалізується. Проте більшу частину території країни контролюють збройні угруповання, які ворогують. Минулої неділі 230 морських піхотинців США висадилися в селищі Балі-Дуглі. Цей населений пункт американці використовуватимуть для доставки гуманітарної допомоги в район міста Байдоа.

ДЛЯ СПІЛЬНОЇ ВИГОДИ

За участь країни в спільному економічному просторі (СЕП) висловилися жителі Ліхтенштейну. Відомо, що протягом останніх трьох місяців ідею створення СЕП підтримали Австрія, Норвегія, Фінляндія та Швеція.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

...НО ...АЛИ

...паді на Запорі- ...С (Енергодар) ... експлуатаційне ...ня: відключи- ...а система захи- ...дному блоці — ... що одночасно ...екриті канали ...о та планового ...ження. Ця при- ...лася з перебу- ...а ЗАЕС спеціа- ...иків з ФРН, ...Швеції, які зап- ...ли після цього ...ї програми по- ...езпеки на стан-

Олександр ...КАЙЛЮТА.

У сусідів

ЛЕЙ — РУБЛЬ: ХТО КОГО?

МОЛДОВА ЗАБОРГУВАЛА РОСІЇ ТОВАРІВ НА 5,2 МІЛЬЯРДА РУБЛІВ. РЕСПУБЛІКА ЗМУШЕНА ЗНОВУ ЗВЕРНУТИСЯ З ПРОХАННЯМ ПРО ТЕХНІЧНИЙ КРЕДИТ УЖЕ В 13 МІЛЬЯРДІВ.

Урядова делегація Молдови веде про це переговори у Москві. Щоб відрегулювати платежі, обмежені рамками технічних кредитів і укладених договорів, у Молдові створюється спільна комісія уряду і Національного банку. Вона визначатиме пріоритети у платежах організацій і підприємств.

Економічна ситуація у Молдові дедалі загострюється. Щоб якось урятувати свій ринок від експорту інфляції, вона готова ввести власну національну валюту, яку вже віддрукували у достатній кількості. Але існують перешкоди, головна з яких — невирішений конфлікт у Придністров'ї. На це і посилається Міжнародний валютний фонд, відтягуючи виділення Молдові необхідних кредитів.

До того ж Кишинів практично не контролює ситуацію у східних районах республіки. У той час, як на правому березі національний купон практично витіснив рубль, на Лівобережжі — він єдина грошова одиниця. Як висловився губернатор Національного банку Толмача, приплив рубля зруйнує молдовський лей, якщо економічні відносини залишаться попередніми.

А чекати на швидкі зміни у цій сфері не доводиться, бо розбіжності між Кишиневом і Тирасполем не вдається владнати.

І поступатися поки що ніхто не збирається.

Світлана ЧАЛА.
Кишинів.

Що почім?

ЖИТТЯ ПОДОРОЖЧАЛО

Перехід до ринкових відносин у Болгарії супроводжується масовим зубожінням населення. Проти грудня минулого року ціни підскочили на 80 відсотків.

Нині літр молока коштує 7 левів, хліб — 5—6, кілограм борошна — 6 левів, м'ясо — 70, ковбаси вареної — 50—60, а сухої — 90—120. За мінімальну зарплату — 850 левів — болгарин може купити 120 літрів молока, 170 буханців хліба (у 1989 році відповідно 550 літрів і 400 буханців). Порівняно з 1990 роком споживання сиру зменшилося на 39 відсотків, молока — на 37, яєць — на 29,3, овочів — на 28,2, м'яса — на 23,7, фруктів — на 27,7. Фахівці вважають, що на цьому тлі годі й говорити про повноцінне харчування людей. Тепер продукти «з'їдають» 48 відсотків сімейного бюджету (два роки тому — 35,3 відсотка). За даними Союзу споживачів, щоби прогодувати одного підлітка, сім'я повинна витрачати бодай 650 левів щомісяця.

Профспілки вважають, що окрім зарплати необхідно переглянути й розмір мінімальної пенсії (нині — 450 левів) та соціальної допомоги безробітним (500 левів). Останніх, до речі, вже майже 600 тисяч. Статистика свідчить, що сьогодні за межею соціального мінімуму проживає 76,4 відсотка болгар (в 1989 році — 28,5 відсотка). А експерти прогнозують ще 10—15-відсоткове подорожчання продовольчих товарів до кінця року, оскільки передбачається підвищення цін на електроенергію десь на 30 відсотків. Тепер плата за опалення двокімнатної квартири в Софії становить 200 левів, а за електроенергію — 80—100 левів на місяць. Тонна вугілля коштує 400—500 левів.

Василь ЖУКІВСЬКИЙ.

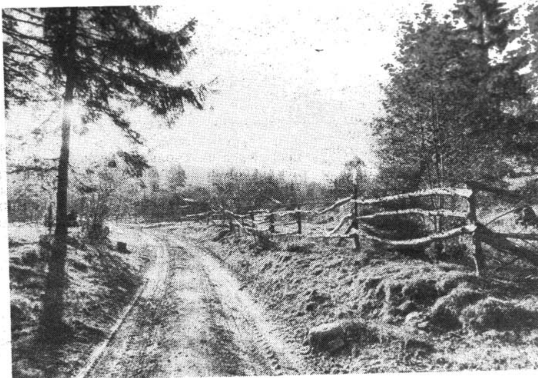
ПАМ'ЯТНИК, що ознаменував ліквідацію колгоспної кріпаччини, стоїть собі на Дрогобиччині, а ейфорія з приводу чудодійного перетворення на Львівщині колгоспів у селянські спілки, кооперативи тощо розвіялася і в низах, і у верхах. Верхи складають проекти нового етапу приватизації, низи — скарги. Усе закономірно: перетворення приватновласницької психології селянина у колгоспу і навпаки не може відбуватися безболісно й швидко...

212 жителів села Корчів, що в Сокальському районі, написали листа до редакції. Аналогічні скарги були надіслані і в органи влади.

Конфліктна ситуація

ІЗ КОСАМИ — НА МЕЖУ?

«Тяжка образа, зневага людської гідності змусили нас звернутися до вас, шукати справедливості й захисту. Фермери, а їх чоловік шість, забрали у нас 312 гектарів землі, а для жителів села залишилося 294 гектара землі на 120 дворів. Невже це законно і справедливо! З нами ніхто з районних керівників говорити не хоче. За що така образа і крадіжка! Районна газета «Голос з-над Бугу» образила нас. У статті «Сусід оре, сусід сіє, у сусіда зеленіє» написано, що ми не хочемо працювати, а зазіхаємо на фермерські господарства, які утворили на нашій землі зовсім чужі люди. Ми дуже просимо, щоб ви прислали доброго й справедливого кореспондента...».

«Та де ви бачили тих колективістів? Хіба біля весільного столу або магазину, але тільки не на землі...».

(Із розмови з фермером)

«Треба ділити усім усе порівну. А як ні, то підемо з косами, як карабахи...»

(Із розмови з селянами)

Воістину, віра в «доброго і справедливого» посадника, який приїде, розсудить, помирить, незнищенна в нашім народі. Ідеї рівності (точніше — рівнобідності) так всоталися у свідомість, у психіку наших громадян, що їм невтямки нині: нові реалії диктують нові «правила гри», кожен вирішує свої проблеми сам і має апелювати тільки до закону, а не до «добрих і справедливих». Ситуація типова, подумалося мені, коли читала листа. З одного боку, новонароджені фермери, які завдяки сміливості, ініціативі й дуже тяжкій праці розбагатіли, впевнено й твердо стоять на землі. А з другого боку — постколгоспна психологія: усім усе порівну — і достатки, і злидні. Не знаю, чи справді заздрість притаманна ментальності українця, як про це кажуть, пишуть («У сусіда хата біла...»), та нині напевне можна сказати, що без урахування цієї ментальності, хоч це й не раціональне поняття, земельна реформа може спіткнутися. І особливо на Львівщині, де землі мало, а усвідомлення її цінності уже прийшло. Сукупність об'єктивних і суб'єктивних чинників спричиняє тиху війну між фермерами й колгоспниками. Були підпіжки, були провокації, були галасливі сільські сходки, після яких всупереч здоровому глузду доводилося міняти земельні ділянки для фермерів. Нічого не вдієш, класова ненависть до багатих плекалася десятиліттями. У «тихій війні», яка точиться на теренах колишнього колгоспу, а нині селянської спілки «Солокія», на самісінькому кордоні із Польщею, немає ані праведників, ані винуватців. Усі сторони — кожна по-своєму — несуть хрест старої системи господарювання з усіма її відтінками, методами й парадоксами...

ДВА роки тому, коли широкий загал ще не сприймав колгоспну землю як годувальницю і через те вона нерідко бувала «зайвою», колгоспники без жалю передали 312 гектарів землі в користування кооперативові «Хлібороб», який очолив колишній головний агроном колгоспу Роман Курило. Як кажуть, «баба з воза», бо ж ішлося про прикордонну смугу, з якою завжди ще час виникали якісь проблеми: прикордонники то впустять, то не впустять, а на показники врожайності оті гектари впливали. А прикордонники мали підстави для «дискримінаційних» заходів. Кордон є кордон, і тут не дозволено робити те, на що ми заплющуємо очі по цей бік. У Сокалі мені розповіли, що меліоратори й геологи, які працювали свого часу на смузі, дозволяли собі гендель з поляками. Звідси — вимушені простої. Зокрема, меліоратори так і не завершили всі роботи, й кооперативу «Хлібороб» довелося добряче попрацювати, щоб довести цю землю до пуття. Тепер, з віддалі часу, автори листа до газети — бригадир Дмитро Клепак, тракторист Іван Гулич, ветеран праці Микола Лінинський та інші — вважають, що ті колгоспні збори були неправомірні, бо від їхньої бригади було мало людей, а збори відбувалися у центральній садибі в селі Стоївці. Жителів Корчева кликали на них, але...

— У кожного свої клопоти. Самі розумієте, хто диктує на зборах. Нам голова Пастернак сказав, що та земля «висить» на нас — усі й проголосували. Тоді люди ще не розуміли, ніхто не сподівався...

Кооператив знайшов спільну мову з прикордонниками, бо не допустив жодного порушення, довів до ладу землі, а згодом шестеро його членів згідно з законом створили шість фермерських господарств. Щоб поділити між собою землі (226 гектарів орної, 25 гектарів лісу, 34 гектари пасовищ, 20 гектарів сінокосу), вдалися до жеребкування. Нині кожен має свою ділянку, але обробляють землю разом, дружно. Фермерів у районі й області знають як добрих господарів, у яких хороші врожаї зернових, цукрових буряків. До речі, гербіцидів, які негативно впливають на врожайність, на бурякових плантаціях вони не застосовують, виполюють бур'яни вручну. А це — праця до солоно-кривавого поту. Довели до ладу списаний комбайн, почали купувати нову техніку. Цього року ввесь зібраний урожай зернових продали державі, 12 тонн зерна передали безплатно у розпорядження сільради. Жителі села Корчів не мають підстав для звинувачень у «дикій», незаконній приватизації. Та їм не дають спокою арифметичні підрахунки. Зважаючи на регіональні особливості — дефіцит землі, Львівська обласна Рада ухвалила рішення про максимальний земельний наділ для фермерського господарства — 10 гектарів. Та знову ж таки зважаючи на специфіку прикордонної смуги, для цих фермерів зроблено виняток. І вони отримали саме стільки землі, скільки передбачено законом — у межах 50 гектарів.

— Я не ображаюся на людей, які пишуть скарги, — говорив мені Роман Курило. — З арифметичної точки зору вони мають рацію. Але з точки зору розвитку села ми корисніші...

Фермерам судилося стати мішенню, хоча їхні дії аж ніяк не є причиною бідувань жителів села Корчів. Вони — типові заложники адміністративного господарювання. Живуть не в центральній садибі, а в «неперспективному» селі з усіма його «принадами»: стара напівзруйнована хата, що зветься клубом, замість фельдшерського пункту — залишки будівельних матеріалів і по вуха болото.

Ображені такою несправедливістю, корчівські господарі хочуть відділитися від «Солокії», хоча розуміють, що за нинішніх обставин це — відчайдушний крок, бо господарство сяк-так зводить кінці з кінцями.

— Ми настрахані совіцькою владою, а Пастернак «умив руки». Будемо створювати свою спілку, і наш голова відстоюватиме наші інтереси. Сил у нас нема, але почнемо все спочатку, як 1917 року. Та щоб відділитися, треба спочатку землю у фермерів відібрати. Треба стати з косами, як ті карабахи, і насильно не впускати їх. Чому Роман Курило, коли був головним агрономом у колгоспі, не навчив нас чогось передового? Поробив тут десять років, а тепер до них увесь район в гості їздить: фермери мають свій ліс, озера. Ми — жебраки, а вони машини купують. Знаєте, є такі люди, які завжди перші: перші — в партію, перші — з партії, перші — у фермери...

У цій хоровій скарзі (чоловіки гарячкували, говорили наперебій) переплелися біль і гнів, образа і заздрість. Одне слово — сім мішків гречаної вовни. Та я бачила перед собою не ретроградів, а передусім згорьованих, справді заляканих і скалічених системою людей.

ЖИТЕЛІ Корчева не були обділені Богом і мали усі можливості, щоб жити на багатих землях багато. І луки тут були чудові, допоки меліоратори не погуляли по них, і річка Солокія колись напувала й годувала. А який грандіозний міжколгоспний нетельний комплекс збудували на цих землях (орних землях!) горе-господарі! Та спроби поєднати новітню технологію із колгоспно-соціалістичною реальністю завершилися сумно: худоба почала падати раніше, аніж комплекс став на ноги. Подейкують, що то «прокляті капіталисти», підсунули українцям диверсійну «свиню», бо в них на той час великі комплекси вже не виправдували себе. Нині це приміщення орендує одне із львівських підприємств. А оскільки всі ми призвичаєні до «образу ворога», то ворог знайшовся, це — фермер.

Я не впевнена в тім, що жителі села побачили в мені «доброго й справедливого» кореспондента. Зрештою, не журналісти, а органи влади повинні унеможливлювати таке протистояння. А як же влада?

Заступник глави державної адміністрації Михайло Гладій знає про цей конфлікт і вважає, що треба почекати, бо час — найкращий лікар.

— Паювання основних засобів, до якого ми вдалися, — явище прогресивне. Та водночас відбулися й незапрограмовані процеси, а саме: ділення господарств там, де не було економічних підстав. Робилося це на таких засадах: моє село — мій кооператив. Уже прийшло розчарування, бо неправомірне ділення позначилося на зарплаті. Нині працюємо над програмою другого етапу приватизації — приступимо до паювання землі і хочемо впровадити елементи приватного в колективне господарювання. Бо паювання не означає, що кожен сам господарюватиме на своєму клаптику. Але в колективне господарство людина вступить із своїм паєм, іншим буде підхід. Люди обиратимуть керівника, який їм підходить, який подбає про дивіденди на їхні паї. А щодо суперечностей між громадою й фермерами, то в нашому регіоні треба було цього чекати. Бо на одного селянина припадає лише 28 соток землі. Це в Миколаївській області, приміром, земель багато, а людей бракує. А ще галичани бояться стати наймитами («Я не піду до Василя працювати»), бо знають, як то було за Польщі. Та й заздрість спрацьовує. «Солокія» має 150 гектарів земель запасу. Якби хтось із тих 212 чоловік, що написали листа до редакції, захотів стати фермером, ніхто не перешкодив би. В області працює понад 700 фермерів. Є такі, котрі мають на рахунках по три-чотири мільйони. Дехто сподівався, що на тій землі хтось працюватиме, а фермер лиш дивіденди отримуватиме. Є й такі, що брали землю з надією продати її. Поки що фермер не задовольнить наші потреби в сільськогосподарській продукції. Але фермерські господарства є школою відтворення господаря, відбудови українського села. Це важливий моральний фактор.

А поки що багато хто залишився в душі колгоспником. ...Настане час, і галичани, хочеться вірити, збудують ще один пам'ятник. Пам'ятник господареві, що скинув пута колгоспної кріпаччини із своєї свідомості, своїх устремлінь. Лише тоді селянин справді стане вільним.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.
Сокальський район Львівської області.

УРОК ДЛЯ СІЛЬРАДИ

Прецедент

Два дні пікетували механізатори колгоспу «Зоря» Заставнівського району місцеву сільраду, вимагаючи відмінити рішення виконкому про виділення 20-гектарної земельної ділянки водієві Дмитру Котику. Приводом до цього стало те, що молодий власник узяв собі на підмогу двох районних керівників, які підсобили йому технікою, насінням, за що мали спільно розділити майбутній прибуток.

Загасити конфлікт вдалося з допомогою представників районної Ради народних депутатів, які, вивчивши ситуацію, наполягли на тому, щоб виконком відмінив своє невиважене рішення.

Ділянку знову повернуто в сільрадівський запас, правда, з умовою, що колишньому власникові компенсують затрати на обробіток грунту і використане насіння.

А ось фермеру Миколі Фенюку, який самотужки обробляє поле, нарізали ще п'ять гектарів ріллі додатково. Збунтовані механізатори підтримали це рішення, оскільки, на їхню думку, він зарекомендував себе чесним землевласником і не шукає змички з можновладцями.

Одночасно великій групі колгоспної еліти виконком відмовив у наданні земельних ділянок.

Василь БАБУХ, власний кореспондент «Голосу України».
Чернівецька область.

ПРОЕКТ НОВОЇ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ І НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

Основні напрями і принципи діяльності по забезпеченню національної безпеки України мають бути закріплені в Конституції. Положення проекту нової Конституції, які стосуються цих питань, потребують удосконалення.

У розділі VI «Державна оборона і безпека» йдеться про державну безпеку. Цей термін довгий час використовувався в Радянському Союзі й у зв'язку з відомими подіями набув негативного забарвлення. Термін «безпека держави» не охоплює безпеку суспільства, народу, окремої особистості. Тому є резон замінити його поняттям «національна безпека», яке не слід тлумачити в етнічному плані, оскільки йдеться не про конкретну національність, а про все населення країни. Саме в такому розумінні це поняття використовують у різних міжнародних документах, наприклад, у Загальній декларації прав людини, Міжнародному пакті про громадянські і політичні права та інших.

Забезпечення національної безпеки — це дуже різноманітна комплексна управлінська діяльність. Досить перелічити тільки деякі нормативні акти, ухвалені Верховною Радою і Президентом України останнім часом, щоб переконатися в необхідності ретельної координаційної діяльності, яка тільки й може забезпечити успіх: Закони «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про державний кордон України», «Про Збройні Сили України», «Про відповідальність за створення не передбачених законодавством військових або інших озброєних формувань чи груп», «Про прокуратуру», «Про оборону України», «Про національну гвардію України», «Про надзвичайний стан», «Про природно-заповідний фонд України», «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні», «Про свободу совісті та релігійні організації», «Про Службу безпеки України», «Про міліцію» тощо. Те, що деякі з цих актів реалізуються неефективно, пояснюється значною мірою саме недосконалою організацією координаційної діяльності.

Цю потребу добре розуміють фахівці на Заході. Перший розділ Закону США про національну безпеку так і зветься: «Координація в галузі національної безпеки». При цьому обумовлено, що всі структури, які мають відношення до забезпечення національної безпеки, повинні, як правило, діяти на самостійній основі і що не слід ставити за мету «злиття цих міністерств або служб». Відповідний орган з широкими координаційними повноваженнями повинен бути і в складі центральної виконавчої влади України. Саме цим органом має стати Рада національної безпеки України, котру, як і в більшості країн, очолив би глава держави — Президент України.

Одночасно постає питання про функції, повноваження і склад цієї Ради. До функції управління слід віднести планування роботи в межах системи національної безпеки, організацію комплексних дій усіх суб'єктів національної безпеки, мотивування рішення, яке має бути прийняте щодо розробленої проблеми, контроль за виконанням ухваленого рішення. Що стосується функції прийняття рішення щодо того чи іншого з підготовлених питань, то її повинен виконувати тільки Президент. Складовою частиною функції планування є також прогнозування негативних процесів та обставин для своєчасної їх нейтралізації.

Рада національної безпеки не може розглядатися в плані традиційного консультативного інституту. Навпаки, консультативні поради дорадчих органів має розглядати Рада національної безпеки, і вже після цього Президент приймає обов'язкове для виконання рішення.

Рада національної безпеки повинна складатися з постійних членів та членів Ради. До числа перших повинні входити за посадою: Президент України як Голова Ради, Прем'єр-міністр України, Перший заступник Голови Верховної Ради України, державний радник Президента України з питань національної безпеки, який одночасно виконуватиме обов'язки секретаря Ради національної безпеки України.

Членами Ради можуть бути керівники центральних органів державної виконавчої влади України, а також інші службові особи, призначені Президентом України. За розсудом Президента, а також за пропозицією інших членів Ради національної безпеки в її засіданнях можуть брати участь керівники відповідних центральних відомств.

У жодній з країн як у політичній, так і в юридичній практиці немає повного поділу влади на виконавчу та законодавчу. Відомо, що навіть у теоретичному плані цей поділ завжди, починаючи з «батьків» американської конституції, тлумачили як введення в дію системи так званих «стримувань і противаг», які стояли на перешкоді тому, щоб одна влада переважала іншу. Що ж стосується природи державної влади, то вона повинна бути єдиною. Саме на це й спрямовуються зусилля в демократичній державі. З огляду на сказане участь представника законодавчої влади в підготовчій роботі з розв'язання найважливіших питань національної безпеки допомагатиме щоразу знаходити ефективне рішення.

Багатогалузева основа національної безпеки (безпеки в різних сферах охорони прав і свобод людини, державного і суспільного життя в цілому) потребує відповідної структури Ради національної безпеки та її зв'язків з відповідними державними органами. Завдання полягає і в тому, щоб усунути у цих зв'язках проміжні ланки, які лише заважатимуть оперативному управлінню. Вимальовується така схема: галузеві та міжгалузеві міністерства, комітети, служби та інші центральні державні органи — Рада національної безпеки — Президент. Безумовно, зв'язки з Президентом, особливо з оперативних питань, можуть бути безпосередні, але всі питання, які потребують колективного обговорення і вироблення відповідного рішення, доцільно проводити через Раду національної безпеки України.

Тепер щодо Ради національної оборони України (див. проект Конституції України — статті 234, 236). Невдала сама назва цієї Ради, бо відразу ж складається враження про надмірне розширення сфери оборони в житті суспільства, підпорядкованість вимогам оборони, а звідси і військовим різних сторін життя суспільства. З другого боку, ця назва і цілі не охоплюють усіх питань, пов'язаних навіть із здійсненням державної безпеки, не кажучи вже про національну безпеку.

З викладеного можна зробити висновок, що Рада національної оборони України (ця назва нагадує Державний комітет оборони за часів війни), як її заплановано в проекті Конституції України, не потрібна. Вона доцільна лише під час війни, а також коли її розглядати в структурі Міністерства оборони України як дорадчий орган при міністрі оборони.

Що ж стосується Ради національної безпеки України, то саме вона повинна стати конституційним органом держави, саме про неї має йтися у проекті Конституції України.

З метою конкретного закріплення в Конституції питань, пов'язаних з визначенням повноважень, підпорядкованості, структури, форм діяльності Ради національної безпеки України, варто було б про все це сказати у відповідних розділах і главах Конституції.

Не можна погодитися також й зі статусом Ради національної оборони України. У ст. 236 проекту Конституції йдеться про те, що ця Рада «є вищим державним органом колегіального керівництва обороною і безпекою України», і хоча далі є вказівка на те, що в своїй діяльності вона підзвітна Національним Зборам, термін «вищий державний орган» щодо Ради національної оборони застосовувати не можна.

Практика відображення в конституціях статусу збройних сил у різних країнах має свої особливості. Деякі конституції (Португалія, Бразилія, Болівія, Колумбія, Венесуела) мають розділи чи глави, присвячені збройним силам, але значна кількість держав у своїх конституціях у такій спеціальній формі про армію і державну безпеку не згадують (Мексика, Франція, Італія, ФРН, Іспанія, США та ін.). Слід думати, що Україні краще брати приклад з розвинутих демократичних держав. До речі, у Конституції США про армію йдеться виключно через військове повноваження Президента.

Таким чином, виходячи з викладеного, слід запропонувати:

1) замість Ради національної оборони України створити Раду національної безпеки України із значно ширшим колом повноважень відповідно до самого поняття «національна безпека»;

2) Раду національної безпеки України очолює Президент країни. До складу постійних членів Ради за посадою входять Президент України (Голова Ради), Перший заступник Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністр України, державний радник Президента з питань національної безпеки (секретар Ради);

3) Рада національної безпеки України створюється Президентом у порядку, передбаченому ст. 180 проекту Конституції України. Вона має конституційний статус у тому розумінні, що про її створення говориться в главі Конституції про виконавчу владу, і виконує координаційно-дорадчі функції;

4) конкретні повноваження та обов'язки Ради національної безпеки, крім того, що вони будуть перелічені у главі про виконавчу владу, у проекті Конституції слід пов'язати з правами та обов'язками громадян, забезпеченням сприятливих умов для розвитку громадянського суспільства, охороною конституційного режиму в країні;

5) Рада національної безпеки діє на основі спеціального положення, яке затверджує Президент.

Слід думати, що саме такий підхід до питань національної безпеки найбільшою мірою відповідатиме вимогам конституційної культури демократичного суспільства.

Володимир КОПЕЙЧИКОВ,
доктор юридичних наук, професор Академії внутрішніх справ України.

У Комісіях Верховної Ради України

Не зменшується турбот у постійних комісіях. Особливо їх обсяг зростає в **Комісії у питаннях законодавства і законності**. Адже ця комісія не тільки самостійно працює над законопроектами, які є в її безпосередній компетенції, а й розглядає чимало проектів законів, які надходять сюди на експертизу з інших комісій. Комісія приступила до розгляду такого важливого і об'ємного документа, як проект регламенту Верховної Ради України, обговорила проект Закону про Кабінет міністрів та ряд законопроектів про внесення змін до Конституції України. Крім того, на розгляд Верховної Ради підготовлено понад 30 кандидатур для обрання суддями обласних судів.

Комісія з питань народної освіти і науки розглянула питання про підготовку кадрів міжнародників. 11 грудня відбулася нарада, на якій всебічно обговорено стан законодавства України про неповнолітніх.

Грунтовна ділова розмова про дотримання законодавства і виконання урядових завдань по ліквідації наслідків Чорнобильської аварії відбулася і в місті Народичі Житомирської області, де проходило виїзне засідання **Комісії з питань Чорнобильської катастрофи**. У обговоренні доповіді представника Президента у Житомирській області А. С. Малиновського і співдоповіді заступника голови Комісії В. М. Яценка та народного депутата В. С. Будька взяли участь керівники ряду міністерств і відомств, голови сільських Рад і колгоспів району. Як результат — вже зроблено ряд практичних кроків до вирішення окремих аспектів наболілого питання.

Комісія у питаннях соціальної політики та праці проаналізувала стан та проблеми, які склалися в сфері побутового обслуговування населення, а також ряд декретів та рішень Кабінету міністрів з соціальних питань. Особливо бурхливо проходило обговорення декрету про тимчасове припинення індексації грошових доходів населення. Зауваження до нього направлено як Кабінету міністрів, так і Президії Верховної Ради.

Прес-центр Верховної Ради України.

У НАЦІОНАЛЬНОМУ БАНКУ УКРАЇНИ

Національним банком України 12 грудня 1992 року встановлюється такий курс українського карбованця до валют країн рубльової зони.

Код рубля	курс купівлі	курс продажу
834 (Білорусь)	1.2000	1.2000
835 (Казахстан)	1.5100	1.5100
836 (Узбекистан)	1.5100	1.5100
837 (Таджикистан)	1.2000	1.2000
838 (Туркменистан)	1.5100	1.5100
839 (Киргизія)	1.1500	1.1500
843 (Молдова)	1.2000	1.2000
844 (Вірменія)	1.2000	1.2000
848 (Азербайджан)	1.1000	1.1000
849 (Грузія)	0.9500	0.9500
853 (Латвія)	1.2000	1.2000
854 (Литва)	1.3000	1.3000
858 (Росія)	1.5100	1.5100

ГОЛОВНЕ ВАЛЮТНО-ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ЗМІЦНЮЄТЬСЯ

Проблеми, пов'язані зі створенням в Україні системи підготовки кадрів для сфери зовнішніх зносин держави, розглядалися на засіданні Комісії Верховної Ради з питань народної освіти і науки, участь в якому взяли представники Міносвіти, МЗС, МЗЕЗ, Міноборони та ін. зацікавлених відомств. Головною ланкою створюваної системи визначено Український інститут міжнародних відносин (УІМВ) при Київському університеті, який має необхідний досвід, володіє значним інтелектуальним потенціалом, веде підготовку фахівців за спеціальностями «міжнародні відносини», «міжнародне право», «міжнародні економічні відносини» за програмою «бакалавр-магістр». При інституті створено факультет перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів міжнародників.

Підбиваючи підсумки обговорення, голова Комісії академік П. С. Кислий звернув увагу на гостру нестачу фахівців-міжнародників, вкрай необхідних для розбудови незалежної Української держави, поставив перед Міносвіти та Київським університетом, до складу якого входить УІМВ, вимогу подальшого розвитку та зміцнення структури інституту, надання йому необхідної учбово-методичної допомоги. Зазначено необхідність відкриття в УІМВ нових спеціальностей («міжнародна інформація») та спеціалізацій, створення в Київському університеті наукового центру міжнародних стратегічних досліджень.

Коментар небайдужого

ПРЕЗЕНТИ ПРОВІНЦІЙНОГО ПРЕЗИДЕНТА,

або За чиї кошти подалися на Канарські острови «королі бензоколонок»

УКРАЇНА
Державна компанія Укрнафтопродукт
Хмельницька обласна виробничо-комерційна фірма
„Хмельницькнафтопродукт"

УКРАИНА
Государственная компания Укрнефтепродукт
Хмельницкая областная производственно-комерческая фирма
„Хмельницкнефтепродукт"

С П Р А В К А

о взаиморасчетах по состоянию на I ноября 1992 года между фирмой "Хмельницкнефтепродукт" и трестом "Болгарстрой", согласно договора от 30 марта 1992 года

Фирмой "Хмельницкнефтепродукт" поставлено:

I. Дизельное топливо	2054,0 т на 493228I-92	руб
2. Бензин АИ-93	403,5 т на I498984-68	руб
3. Дизмасло	38,8 т на 607802-I2	руб
4. Автол	0,7 т на 525I-85	руб
5. Гидромасло	I4,2 т на II4423-87	руб
6. Трансмиссионные	2,6 т на I2885-82	руб

Всего поставлено нефтепродуктов на сумму 7I7I680 руб 25 копеек.

Трестом "Болгарстрой" поставлено фирме "Хмельницкнефтепродукт" один автомобиль "Тойота" стоимостью 25I65 ДМ, I2 автомобилей "Жигули" на сумму 392238 ДМ, а также оплачена экскурсионная путевка для работников фирмы на сумму 8506I ДМ.

Всего: 502464 ДМ.

Президент фирмы [підпис] В.И.Тарасюк

НЕЩОДАВНО до корпункту завітав молодий чоловік, поклав на стіл папку з ксерокопіями документів про зовнішньоекономічну діяльність фірми «Хмельницькнафтопродукт» (один з них пропонуємо вашій увазі) і додав:

— Раніше я не вірив, що є на світі люди, яким приємно, коли дистанція між багатієм і злидарем стає дедалі більшою. Але ці документи, які засвідчують не що інше, як економічний саботаж суверенності України, змушують мене повірити в існування могутньої опозиції, котра радіє і, наче вампір, дістає насолоду від наших бід.

Це, зрозуміло, суб'єктивна думка читача. Але для обурення є об'єктивні підстави. За нашої енергетичної кризи, коли гине в полі врожай, помирають люди, не дочекавшись «швидкої допомоги», справді аморально продавати нафтопродукти іншим державам.

У цій ситуації є, правда, дещо виправдовуючий момент. «Хмельницькнафтопродукт» продавав паливо болгарам, які споруджують у Старокостянтинові житло для наших військових. Отже, допомогти треба. Зрештою, це і справді було б вигідно. Бо, як свідчить пункт 12-й договору, українська сторона мала отримати 594850 доларів США. Погодьтеся, за таку суму можна було б без проблем придбати в тієї ж Росії бензину у кілька разів більше, ніж продали болгарам. Це один з варіантів державного підходу до справи.

Однак президент провінційної фірми товариш Тарасюк вчинив інакше. Ось як це звучить у договорі: «Управление отпускает на безвозмездной основе нефтепродукты «Главболгарстрою» по курсу 90 рублей за доллар США и действует на весь период контракта». «Главболгарстрой» закупает за конвертируемую валюту товары, перечисленные в приложении № 2».

А тепер глянемо, що в тому додатку.

«1. Легковые автомобили, шт.	14	110000 долларов США.
2. Оборудование для ремонта легковых автомобилей	15	50000 "–"
3. Запасные части для ремонта легковых автомобилей		70000 долларов США
4. Рукава из бензостойкой резины, пог. м.	3000	10000 "–"
5. Спецодежда зимняя и летняя, к-т	1000	90000 "–"
6. Товары народного потребления		244850 "–"
7. Другие расходы		20000 "–"»

Як бачите, за договором не передбачалося туристичної поїздки на Канарські острови (а по дорозі й у Францію, Португалію, Італію, Туреччину) за 85 тисяч дойч-марок. Але пану, вибачте, товаришу президенту захотілося зробити передноворічний презент своїм наближеним і «потрібним» людям. І ось 22 вересня цього року відділ зовнішніх економічних зв'язків дає «добро» на виїзд туристичної групи з 28 листопада по 22 грудня в європейську «мандрівку». Цей закордонний «вояж» мав очолити сам президент Тарасюк з дружиною, яка в списках значилася як начальник відділу облдержадміністрації. Серед запрошених — медсестри, вчителі, пожежник і навіть генеральний директор Облагропромтехсервісу Гуменюк, який, м'яко кажучи, не причетний до роботи фірми «Хмельницькнафтопродукт». У всякому разі у рамках офіційних посад.

Якщо вже точно за буквою закону, то трудовий колектив має право розпоряджатися незначною часткою валютних надходжень і навіть «презентувати» путівки стороннім громадянам. Але є велике АЛЕ. Всю валюту було використано в егоїстичних інтересах тільки однієї фірми. А коли ще точніше, то окремих її членів.

Для того, щоб валюта не потрапила державі, «сторони», укладаючи договір, і придумали «хід конем» у вигляді «безвозмездной помощи». Насправді ж гроші (читай: долари) залишалися на болгарському рахунку і до них мав вільний доступ хмельницький президент. Ось підтвердження. «Доверенность. Трест «БОЛГАРСТРОЙ», г. Староконстантинов, Украина, выдает настоящую доверенность господину Тарасюку Валерию Ильичу, обладающему паспортом..., в том, что ему поручается представлять трест при переговорах, отборе и закупке товара и подписании контрактов в свободно конвертируемой валюте. Директор Недеев С. Н. Печать».

А тепер, панове, скажіть: приховування від держави валюти у великих розмірах завдало Україні шкоду чи ні? Далі. Автомобілі, туристичні поїздки за кордон мають ознаки особистої заінтересованості? І третє. Використовував своє службове становище на шкоду державі президент фірми чи ні? Здається, відповідь на всі ці питання буде ствердна, отже, може «спрацювати» ст. 165 Кримінального кодексу України. Досі хмельницька Феміда вбачала в діях Тарасюка «фінансові порушення». Як буде далі, покаже час. А поки що представник Президента в області Євген Гусельников дав моральну оцінку цим вчинкам і вважає подальше перебування Тарасюка на посаді президента фірми «Хмельницькнафтопродукт» неможливим.

А такі були в чоловіка плани! Оплатили поїздку на «навчання» в Італію, спокійно гендлювали на заправках. Щоб не бути голослівним, наведу такий приклад. Нещодавно рейдова група журналістів і правоохоронних органів приїхала на заправку, що на Львівському шосе. Цієї миті під'їхала машина швидкої допомоги. Молоденький лікар Григорій Іванович благав заправника видати хоч кілька літрів бензину, щоб довезти хворого до лікарні. Оператор відрубав, мов вистрілив:

— Ти що, не бачиш, навіть шлангів нема. Заправка вже дев'ять місяців не працює!

Та коли заглибилися в документи, то побачили, що бензин не тільки надходив і реалізовувався — виявили його недостачу. Деякі питання хотіли з'ясувати з керівництвом Гречанської нафтобази. Однак не знайшли ні директора Замороки, ні головного бухгалтера Шевчука. Печаткою оперував касир. Треба було б їй ще надати право першого банківського підпису. І хай би хлопці кожакували на Канарских островах подовше. Бо раптом «толерантність» окремих службових осіб під натиском прихильників Кучми лусне?

Михайло ВАСИЛАШКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Хмельницький.

ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМ — ХОЛОДНИЙ ПРИЙОМ

Соціальний зріз

Селище Дубище — новий населений пункт на Волині. Немає і двох років, як на мальовничому березі Стиру, біля соснового лісу, де завжди п'янить чисте повітря, розпочалося його будівництво.

Перші будівельники прийшли сюди після того, як у березні 1991 року виконком Волинської обласної Ради народних депутатів прийняв рішення збудувати протягом 1991—1992 років у селі Дубище Рожищенського району житлові будинки з інженерними мережами і об'єктами соціально-культурного призначення. Тобто селище для переселенців із села Діброва Олевського району Житомирської області, мешканці якого постраждали від аварії на Чорнобильській АЕС. Тоді ж було визначено і генеральних підрядників — будівельно-монтажний трест «Волиньпромбуд» та обласне об'єднання «Волиньагробуд». Їм в основному і належало збудувати і здати 352 житлові будинки, дитячий садок, школу, торговий центр, будинок культури, котельню, амбулаторію, відділення зв'язку, церкву, лазню. Одне слово, все, що потрібно людям для нормального життя.

Сьогодні тут — нові широкі вулиці, милують око двоповерхові житлові котеджі. Зовні все пристойно, можна жити. В застійні роки без похвали не обійшлося б. А ось голова Дубищенської селищної Ради народних депутатів Андрій Ковальчук невдоволений:

— Погано ми живемо. Сюди вже переїхали 80 сімей, а це — 50 дітей. На вулиці холодно, люди мерзнуть, бо нема чим хату обігріти. Потрібно 120 тонн вугілля, тільки ніхто його нам не дає. По дрова їхати далеко, за 50—60 кілометрів. А чим їх привезти? Транспорту немає... Нам обіцяли, що тут усе готове. А самі бачите... Хоч би тимчасовий магазин збудували!

Андрій Іванович сказав гірку правду. Із 154 житлових будинків, які належить здати в цьому році тресту «Волиньпромбуд», здано 52. Дещо ліпші справи у будівельників «Волиньагробуду», які здали 69 житлових садиб. Будівельники скаржаться: немає лісу. Звісно, це проблема. Але, наприклад, сьогодні на будмайданчику «Волиньпромбуду» повинно працювати щодня 450—500 чоловік, а трудиться 270—300.

За незадовільне ведення будівництва в селищі саме цю організацію неодноразово критикували в обласній держадміністрації. Представник Президента України у Волинській області Володимир Блаженчек видавав відповідні розпорядження. Але, як це у нас водиться, ніхто їх виконання не контролює. Жоден з об'єктів соціально-культурного призначення в селищі не зданий. Для більшості з них не вириті навіть котловани під фундаменти. На все селище — два телефони. Один — у хаті голови селищної Ради, другий — у приміщенні селищної Ради. На обдертому металевому вагончику написано: «Медпункт». Працює в ньому фельдшером Валентина Пашкова. Сиро, тече покрівля, немає опалення, замерзають лікарські препарати, яких і так обмаль. Меблі — два стареньких крісла і обшарпаний тапчан. Дірка в стіні затулена плакатом: «Назад! К развитому социализму!»...

— Медпункт призначений тільки для обслуговування будівельників,— розповіла Валентина Сергіївна.— Але якщо звертаються мешканці, то і їм намагаємося допомогти. Чи був хто в нас з обласних керівників? За два роки, що я тут, нікого не бачила.

До вагончика, що стоїть поруч, черга. То, судячи з надпису, магазин.

— Стоїмо за хлібом,— розповіла Галина Зарицька.— Коли привезуть — невідомо. Продавець приходить, коли заманеться. В мене троє дітей, до районного центру їти далеко.

Люди скаржилися: нема де купити взуття, одягу, дитячого харчування, меблів, відремонтувати телевізора... За всім треба їхати в обласний чи районний центри, що незручно. Та й автобуси ходять рідко.

Стоять тут ще кілька вагончиків, в яких розташовані пункт громадського харчування, оперативна група обласної держадміністрації. Хотів зайти — все зачинено. Майже день провів в цьому селищі, але нікого з представників районної чи обласної державних адміністрацій так і не бачив. А деякі виконроби, дізнавшись, що приїхав кореспондент, просто втекли, щоб не розмовляти. Правда, виконроб будівельного управління «Житлобуд-1» Василь Фірко розповів, що із запланованих до здачі в цьому році 34 житлових садиб буде здано 21.

— Будинки мокрі, ми їх сушимо,— скаржився виконроб.— Майже рік стояли без покрівлі. Але нехай би люди їх заселяли, обживали...

Є, звичайно, в цих словах правда. Потрібно заселяти. Але як узимку в них жити? Не мають люди чим грубку розпалити. Навіть газу в балонах їм не завозять. Тому й не дивно, що переселенці везуть із собою вугілля, дрова, знаючи, що тут не дадуть. А якщо хто такої можливості не має?

У кімнатах садиби молодої сім'ї Тетяни і Олександра Стожуків бачив включені різні електрообігрівальні прилади. А їхні батьки, які живуть поруч, аж з Житомирщини привезли газовий балон. Тепер мають на чому варити...

І так за що не візьмись. У будівництві очисних споруд допущені серйозні помилки. Спорудження їх ведуть дуже повільно, воно відстає від будівництва житлових об'єктів. Обласна санстанція б'є на сполох: насувається екологічна біда для річки Стир. Але чи зверне на це хто увагу?

Я поцікавився: може, коштів не вистачає на будівництво селища? В управлінні капітального будівництва комінвестбуду обласної держадміністрації сказали, що Мінчорнобиль на цей рік виділив 573 мільйони 632 тисячі карбованців. А за 10 місяців освоєно 337 мільйонів 425 тисяч карбованців. Отже, справа не в грошах. Напевно, в умінні їх використовувати. Бо скажіть, будь ласка, в якій ще державі заселяють будинки без тепла і води?..

Богдан БЕРЕКЕТА,
власний кореспондент «Голосу України».

Волинська область.

ОСНОВИ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я

Кожна людина має природне невід'ємне і непорушне право на охорону здоров'я. Суспільство і держава відповідальні перед сучасним і майбутніми поколіннями за рівень здоров'я і збереження генофонду народу України, забезпечують пріоритетність охорони здоров'я в діяльності держави, поліпшення умов праці, навчання, побуту і відпочинку населення, розв'язання екологічних проблем, вдосконалення медичної допомоги і запровадження здорового способу життя.

Основи законодавства України про охорону здоров'я визначають правові, організаційні, економічні та соціальні засади охорони здоров'я в Україні, регулюють суспільні відносини у цій галузі з метою забезпечення гармонійного розвитку фізичних і духовних сил, високої працездатності і довголітнього активного життя громадян, усунення факторів, що шкідливо впливають на їх здоров'я, попередження і зниження захворюваності, інвалідності та смертності, поліпшення спадковості.

Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Законодавство України про охорону здоров'я

Законодавство України про охорону здоров'я базується на Конституції України і складається з цих Основ та інших прийнятих відповідно до них актів законодавства, що регулюють суспільні відносини у галузі охорони здоров'я.

Стаття 2. Міжнародні договори України в галузі охорони здоров'я

Якщо міжнародним договором, в якому бере участь Україна, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством України про охорону здоров'я, то застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 3. Поняття і терміни, що вживаються в законодавстві про охорону здоров'я

У цих Основах та інших актах законодавства про охорону здоров'я основні поняття мають таке значення:

здоров'я — стан повного фізичного, душевного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних дефектів;

охорона здоров'я — система заходів, спрямованих на забезпечення збереження і розвитку фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності людини при максимальній біологічно можливій індивідуальній тривалості життя;

заклади охорони здоров'я — підприємства, установи та організації, завданням яких є забезпечення різноманітних потреб населення в галузі охорони здоров'я шляхом подання медико-санітарної допомоги, включаючи широкий спектр профілактичних і лікувальних заходів або послуг медичного характеру, а також виконання інших функцій на основі професійної діяльності медичних працівників;

медико-санітарна допомога — комплекс спеціальних заходів, спрямованих на сприяння поліпшенню здоров'я, підвищення санітарної культури, запобігання захворюванням та інвалідності, на ранню діагностику, допомогу особам з гострими і хронічними захворюваннями та реабілітацію хворих та інвалідів.

Зміст інших понять і термінів визначається законодавством України та спеціальними словниками понять і термінів Всесвітньої організації охорони здоров'я.

Стаття 4. Основні принципи охорони здоров'я

Основними принципами охорони здоров'я в Україні є:

визнання охорони здоров'я пріоритетним напрямом діяльності суспільства і держави, одним з головних чинників виживання та розвитку народу України;

дотримання прав і свобод людини і громадянина в галузі охорони здоров'я та забезпечення пов'язаних з ними державних гарантій;

гуманістична спрямованість, забезпечення пріоритету загальнолюдських цінностей над класовими, національними, груповими або індивідуальними інтересами, підвищений медико-соціальний захист найбільш вразливих верств населення;

рівноправність громадян, демократизм і загальнодоступність медичної допомоги та інших послуг в галузі охорони здоров'я;

відповідність завданням і рівню соціально-економічного та культурного розвитку суспільства, наукова обгрунтованість, матеріально-технічна і фінансова забезпеченість;

орієнтація на сучасні стандарти здоров'я та медичної допомоги, поєднання вітчизняних традицій і досягнень із світовим досвідом в галузі охорони здоров'я;

випереджувально-профілактичний характер, комплексний соціальний, екологічний та медичний підхід до охорони здоров'я;

багатоукладність економіки охорони здоров'я і багатоканальність її фінансування, поєднання державних гарантій з демонополізацією та заохоченням підприємництва і конкуренції;

децентралізація державного управління, розвиток самоврядування закладів та самостійності працівників охорони здоров'я на правовій і договірній основі.

Стаття 5. Охорона здоров'я — загальний обов'язок суспільства та держави

Державні, громадські або інші органи, підприємства, установи, організації, посадові особи та громадяни зобов'язані забезпечити пріоритетність охорони здоров'я у власній діяльності, не завдавати шкоди здоров'ю населення і окремих осіб, у межах своєї компетенції подавати допомогу хворим, інвалідам та потерпілим від нещасних випадків, сприяти діяльності працівників органів і закладів охорони здоров'я, а також виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством про охорону здоров'я.

Розділ II
ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ГРОМАДЯН У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Стаття 6. Право на охорону здоров'я

Кожний громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає:

а) життєвий рівень, включаючи їжу, одяг, житло, медичний догляд та соціальне обслуговування і забезпечення, необхідний для підтримання здоров'я людини;

б) безпечне для життя і здоров'я навколишнє природне середовище;

в) санітарно-епідемічне благополуччя території і населеного пункту, де він проживає;

г) безпечні і здорові умови праці, навчання, побуту та відпочинку;

д) кваліфіковану медико-санітарну допомогу, включаючи вільний вибір лікаря і закладу охорони здоров'я;

е) достовірну та своєчасну інформацію про стан свого здоров'я і здоров'я населення, включаючи існуючі і можливі фактори ризику та їх ступінь;

є) участь в обговоренні проектів законодавчих актів і внесення пропозицій щодо формування державної політики в галузі охорони здоров'я;

ж) участь в управлінні охороною здоров'я та проведенні громадської експертизи з цих питань у порядку, передбаченому законодавством;

з) можливість об'єднання в громадські організації з метою сприяння охороні здоров'я;

и) правовий захист від будь-яких незаконних форм дискримінації, пов'язаних із станом здоров'я;

і) відшкодування заподіяної здоров'ю шкоди;

ї) оскарження неправомірних рішень і дій працівників, закладів та органів охорони здоров'я;

й) можливість проведення незалежної медичної експертизи у разі незгоди громадянина з висновками державної медичної експертизи, застосування до нього заходів примусового лікування та в інших випадках, коли діями працівників охорони здоров'я можуть бути ущемлені загальновизнані права людини і громадянина.

Законодавством України може бути визначено й інші права громадян у галузі охорони здоров'я.

Громадянам України, які перебувають за кордоном, гарантується право на охорону здоров'я у формах і обсязі, передбачених міжнародними договорами, в яких бере участь Україна.

Стаття 7. Гарантії права на охорону здоров'я

Держава згідно з Конституцією України гарантує всім громадянам реалізацію їх прав у галузі охорони здоров'я шляхом:

а) створення розгалуженої мережі закладів охорони здоров'я;

б) організації і проведення системи державних і громадських заходів щодо охорони та зміцнення здоров'я;

в) подання всім громадянам гарантованого рівня медико-санітарної допомоги у обсязі, що встановлюється Кабінетом міністрів України;

г) здійснення державного і можливості громадського контролю та нагляду в галузі охорони здоров'я;

д) організації державної системи збирання, обробки і аналізу соціальної, екологічної та спеціальної медичної статистичної інформації;

е) встановлення відповідальності за порушення прав і законних інтересів громадян у галузі охорони здоров'я.

Стаття 8. Державний захист права на охорону здоров'я

Держава визнає право кожного громадянина України на охорону здоров'я і забезпечує його захист.

У разі порушення законних прав і інтересів громадян у галузі охорони здоров'я відповідні державні, громадські або інші органи, підприємства, установи та організації, їх посадові особи і громадяни зобов'язані вжити заходів щодо поновлення порушених прав, захисту законних інтересів та відшкодування заподіяної шкоди.

Судовий захист права на охорону здоров'я здійснюється у порядку, встановленому законодавством.

Стаття 9. Обмеження прав громадян, пов'язані із станом їх здоров'я

На підставах і в порядку, передбачених законами України, громадяни можуть бути визнані тимчасово або постійно непридатними за станом здоров'я до професійної або іншої діяльності, пов'язаної з підвищеною небезпекою для оточуючих, а також з виконанням певних державних функцій.

Застосування примусових заходів медичного характеру щодо осіб, які вчинили суспільно небезпечні діяння, обмеження прав інших громадян у вигляді примусового медичного огляду або примусової госпіталізації, а також у зв'язку з проведенням карантинних заходів допускається тільки на підставах і в порядку, передбачених законами України.

Рішення про обмеження прав громадян, пов'язані із станом їх здоров'я, можуть бути оскаржені в судовому порядку.

Стаття 10. Обов'язки громадян у галузі охорони здоров'я

Громадяни України зобов'язані:

а) піклуватись про своє здоров'я та здоров'я дітей, не шкодити здоров'ю інших громадян;

б) у передбачених законодавством випадках проходити профілактичні медичні огляди і робити щеплення;

в) подавати невідкладну допомогу іншим громадянам, які знаходяться у загрозливому для життя і здоров'я стані;

г) виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством про охорону здоров'я.

Стаття 11. Права і обов'язки іноземних громадян та осіб без громадянства

Іноземні громадяни та особи без громадянства, які постійно проживають на території України, користуються такими ж правами і несуть такі ж обов'язки в галузі охорони здоров'я, як і громадяни України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами чи законодавством України.

Права та обов'язки в галузі охорони здоров'я іноземних громадян та осіб без громадянства, які тимчасово перебувають на території України, визначаються законодавством і відповідними міжнародними договорами.

Розділ III
ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Стаття 12. Охорона здоров'я — пріоритетний напрям державної діяльності

Охорона здоров'я — один з пріоритетних напрямів державної діяльності. Держава формує політику охорони здоров'я в Україні та забезпечує її реалізацію.

Державна політика охорони здоров'я забезпечується бюджетними асигнуваннями в розмірі, що відповідає її науково обгрунтованим потребам, але не менше десяти відсотків національного доходу.

(Продовження на 10-й стор.).

Постанова Верховної Ради України

Про введення в дію Основ законодавства України про охорону здоров'я

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Основи законодавства України про охорону здоров'я з дня їх опублікування.

2. Встановити, що до приведення законодавства України у відповідність із Основами законодавства України про охорону здоров'я чинні акти законодавства України застосовуються в частині, яка не суперечить цим Основам.

3. Кабінету міністрів України:

— до 1 лютого 1993 р. подати до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність з Основами законодавства України про охорону здоров'я;

— до 1 листопада 1993 р. прийняти нормативні акти щодо застосування Основ законодавства України про охорону здоров'я, віднесені ними до компетенції Кабінету міністрів України;

— до 1 листопада 1994 р. привести інші рішення уряду України у відповідність з Основами законодавства України про охорону здоров'я і забезпечити внесення відповідних змін до нормативних актів міністерств, відомств та інших центральних органів державної виконавчої влади України;

— розробити і затвердити науково обгрунтовані нормативи фінансування охорони здоров'я.

4. Комісії Верховної Ради України з питань здоров'я людини забезпечити контроль за виконанням цієї Постанови.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ

м. Київ, 19 листопада 1992 року

ОСНОВИ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я

(Продовження. Початок на 9-й стор.).

Стаття 13. Формування державної політики охорони здоров'я

Основу державної політики охорони здоров'я формує Верховна Рада України шляхом закріплення конституційних і законодавчих засад охорони здоров'я, визначення її мети, головних завдань, напрямів, принципів і пріоритетів, встановлення нормативів і обсягів бюджетного фінансування, створення системи відповідних кредитно-фінансових, податкових, митних та інших регуляторів, затвердження переліку комплексних і цільових загальнодержавних програм охорони здоров'я.

Для вирішення питань формування державної політики охорони здоров'я при Верховній Раді України можуть створюватися дорадчі та експертні органи з провідних фахівців у галузі охорони здоров'я та представників громадськості. Порядок створення та діяльності цих органів визначається Верховною Радою України.

Складовою частиною державної політики охорони здоров'я в Україні є політика охорони здоров'я в Республіці Крим, місцеві і регіональні комплексні та цільові програми, що формуються Верховною Радою Республіки Крим, органами місцевого і регіонального самоврядування та відображають специфічні потреби охорони здоров'я населення, яке проживає на відповідних територіях.

Стаття 14. Реалізація державної політики охорони здоров'я

Реалізація державної політики охорони здоров'я покладається на органи державної виконавчої влади.

Особисту відповідальність за неї несе Президент України. Президент України у своїй щорічній доповіді Верховній Раді України передбачає звіт про стан реалізації державної політики в галузі охорони здоров'я.

Президент України виступає гарантом права громадян на охорону здоров'я, забезпечує виконання законодавства про охорону здоров'я через систему органів державної виконавчої влади, проводить у життя державну політику охорони здоров'я та здійснює інші повноваження, передбачені Конституцією України.

Кабінет міністрів України організує розробку та здійснення комплексних і цільових загальнодержавних програм, створює економічні, правові та організаційні механізми, що стимулюють ефективну діяльність в галузі охорони здоров'я, забезпечує розвиток мережі закладів охорони здоров'я, укладає міжурядові угоди і координує міжнародне співробітництво з питань охорони здоров'я, а також в межах своєї компетенції здійснює інші повноваження, покладені на органи державної виконавчої влади в галузі охорони здоров'я.

Міністерства, відомства та інші центральні органи державної виконавчої влади в межах своєї компетенції розробляють програми і прогнози в галузі охорони здоров'я, визначають єдині науково обгрунтовані державні стандарти, критерії та вимоги, що мають сприяти охороні здоров'я населення, формують і розміщують державні замовлення з метою матеріально-технічного забезпечення галузі, здійснюють державний контроль і нагляд та іншу виконавчо-розпорядчу діяльність в галузі охорони здоров'я.

Рада Міністрів Республіки Крим, представники Президента України та підпорядковані їм органи місцевої державної адміністрації, а також виконавчі комітети сільських, селищних і міських Рад народних депутатів реалізують державну політику охорони здоров'я в межах своїх повноважень, передбачених законодавством.

Стаття 15. Органи охорони здоров'я

Спеціально уповноваженим центральним органом державної виконавчої влади в галузі охорони здоров'я є Міністерство охорони здоров'я України, компетенція якого визначається положенням, що затверджується Кабінетом міністрів України.

Функції спеціально уповноважених органів державної виконавчої влади в адміністративно - територіальних одиницях України покладаються на відділ охорони здоров'я Ради Міністрів Республіки Крим та органи місцевої державної адміністрації.

Стаття 16. Заклади охорони здоров'я

Безпосередню охорону здоров'я населення забезпечують санітарно - профілактичні, лікувально-профілактичні, фізкультурно-оздоровчі, санаторно-курортні, аптечні, науково-медичні та інші заклади охорони здоров'я.

Заклади охорони здоров'я створюються підприємствами, установами та організаціями з різними формами власності, а також приватними особами при наявності необхідної матеріально-технічної бази і кваліфікованих фахівців. Порядок і умови створення закладів охорони здоров'я, державної реєстрації та акредитації цих закладів, а також порядок ліцензування медичної та фармацевтичної практики визначаються актами законодавства України.

Заклад охорони здоров'я здійснює свою діяльність на підставі статуту, що затверджується власником або уповноваженим ним органом.

Незалежно від юридичного статусу закладу охорони здоров'я керівництво ним може здійснювати тільки особа, яка відповідає встановленим державою єдиним кваліфікаційним вимогам. Керівнику закладу охорони здоров'я має бути забезпечена незалежність у вирішенні всіх питань, пов'язаних з охороною здоров'я.

Кабінет міністрів України та уповноважені ним органи, а також в межах своїх повноважень органи місцевого самоврядування мають право припинити діяльність будь-якого закладу охорони здоров'я у разі порушення ним законодавства про охорону здоров'я, невиконання державних вимог щодо якості медичної допомоги та іншої діяльності в галузі охорони здоров'я або вчинення дій, що суперечать його статуту.

Стаття 17. Індивідуальна підприємницька діяльність в галузі охорони здоров'я

Держава підтримує і заохочує індивідуальну підприємницьку діяльність в галузі охорони здоров'я.

Дозвіл (ліцензія) на здійснення такої діяльності видається в порядку, передбаченому законодавством. Спори про відмову у видачі дозволу (ліцензії) розглядаються у судовому порядку.

Заняття медичною та фармацевтичною практикою без наявності відповідної ліцензії тягне відповідальність, передбачену законодавством.

Стаття 18. Фінансування охорони здоров'я

Фінансування охорони здоров'я здійснюється за рахунок Державного бюджету України, бюджету Республіки Крим, бюджетів місцевого та регіонального самоврядування, фондів медичного страхування, благодійних фондів та будь-яких інших джерел, не заборонених законодавством.

Кошти Державного бюджету України, бюджету Республіки Крим, бюджетів місцевого та регіонального самоврядування, асигновані на охорону здоров'я, використовуються для забезпечення населенню гарантованого рівня медико-санітарної допомоги, фінансування державних і місцевих програм охорони здоров'я та фундаментальних наукових досліджень з цих питань.

Обсяги бюджетного фінансування визначаються на підставі науково обгрунтованих нормативів з розрахунку на одного жителя.

За рахунок Державного бюджету України, бюджету Республіки Крим, бюджетів місцевого і регіонального самоврядування фінансуються загальнодоступні для населення заклади охорони здоров'я. Кошти, не використані закладом охорони здоров'я, не вилучаються і відповідне зменшення фінансування на наступний період не проводиться.

Відомчі та інші заклади охорони здоров'я, що обслуговують лише окремі категорії населення за професійною, відомчою або іншою, не пов'язаною із станом здоров'я людини ознакою, фінансуються, як правило, за рахунок підприємств, установ і організацій, які вони обслуговують. Допускається фінансова підтримка таких закладів за рахунок державного або місцевого бюджетів, якщо працівники відповідного відомства, підприємства, установи або організації становлять значну частину населення даної місцевості.

Всі заклади охорони здоров'я мають право використовувати для підвищення якісного рівня своєї роботи кошти, добровільно передані підприємствами, установами, організаціями і окремими громадянами, а також з дозволу власника або уповноваженого ним органу встановлювати плату за послуги в галузі охорони здоров'я.

Держава забезпечує створення і функціонування системи медичного страхування населення. Страхування громадян здійснюється за рахунок Державного бюджету України, коштів підприємств, установ і організацій та власних внесків громадян. Питання організації медичного страхування населення і використання страхових коштів визначаються відповідним законодавством.

Стаття 19. Матеріально-технічне забезпечення охорони здоров'я

Держава організує матеріально-технічне забезпечення охорони здоров'я в обсязі, необхідному для подання населенню гарантованого рівня медико-санітарної допомоги. Всі заклади охорони здоров'я мають право самостійно вирішувати питання свого матеріально-технічного забезпечення. Держава сприяє виробництву медичної апаратури, інструментарію, обладнання, лабораторних реактивів, ліків, протезних і гігієнічних засобів та інших виробів, необхідних для охорони здоров'я, а також розвитку торгівлі цими виробами.

З цією метою забезпечується реалізація державних програм пріоритетного розвитку медичної, біологічної та фармацевтичної промисловості, заохочуються підприємництво і міжнародне співробітництво в галузі матеріально-технічного забезпечення охорони здоров'я, створюється система відповідних податкових, цінових, митних та інших пільг і регуляторів.

Держава може обмежувати експорт товарів, необхідних для охорони здоров'я, і сировини для їх виготовлення, якщо він може зашкодити інтересам охорони здоров'я населення України.

Для забезпечення належної якості виробів, необхідних для охорони здоров'я, їх застосування дозволяється лише після обов'язкової апробації, здійсненої у порядку, погодженому з Міністерством охорони здоров'я України.

Стаття 20. Наукове забезпечення охорони здоров'я

Держава сприяє розвитку наукових досліджень у галузі охорони здоров'я і впровадженню їх результатів у діяльність закладів і працівників охорони здоров'я. Дослідження, що проводяться академічними і відомчими науковими установами, навчальними закладами та іншими науковими установами і підрозділами або окремими науковцями, фінансуються на конкурсній основі з державного бюджету, а також за рахунок будь-яких інших джерел фінансування, що не суперечать законодавству.

Всі державні програми у галузі охорони здоров'я та найважливіші заходи щодо їх здійснення підлягають обов'язковій попередній науковій експертизі у провідних національних і міжнародних установах, визначених Кабінетом міністрів України.

Вищою науковою медичною установою України із статусом самоврядної організації є Академія медичних наук України, яка незалежна у проведенні досліджень і розробці напрямів наукового пошуку.

Стаття 21. Податкові та інші пільги в галузі охорони здоров'я

Заклади охорони здоров'я, особи, які здійснюють підприємницьку діяльність в галузі охорони здоров'я, а також суб'єкти господарювання, що виробляють продукцію, необхідну для забезпечення діяльності закладів охорони здоров'я, користуються податковими та іншими пільгами, передбаченими законодавством.

Стаття 22. Державний контроль і нагляд в галузі охорони здоров'я

Держава через спеціально уповноважені органи виконавчої влади здійснює контроль і нагляд за додержанням законодавства про охорону здоров'я, державних стандартів, критеріїв та вимог, спрямованих на забезпечення здорового навколишнього природного середовища і санітарно-епідемічного благополуччя населення, нормативів професійної діяльності в галузі охорони здоров'я, вимог Державної Фармакопеї, стандартів медичного обслуговування, медичних матеріалів і технологій.

Стаття 23. Вищий нагляд за додержанням законодавства про охорону здоров'я

Вищий нагляд за додержанням законодавства про охорону здоров'я здійснює Генеральний прокурор України і підпорядковані йому прокурори.

Стаття 24. Участь громадськості в охороні здоров'я

Органи та заклади охорони здоров'я зобов'язані сприяти реалізації права громадян на участь в управлінні охороною здоров'я і проведення громадської експертизи з цих питань.

При органах та закладах охорони здоров'я можуть утворюватися громадські консультативні або наглядові ради, які сприятимуть їх діяльності та забезпечуватимуть інформованість населення і громадський контроль в галузі охорони здоров'я.

У визначенні змісту та шляхів виконання загальнодержавних та місцевих програм охорони здоров'я, здійсненні відповідних конкретних заходів, вирішенні кадрових, наукових та інших проблем організації державної діяльності в цій галузі можуть брати участь фахові громадські організації працівників охорони здоров'я та інші об'єднання громадян, в тому числі міжнародні.

Розділ IV
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДОРОВИХ І БЕЗПЕЧНИХ УМОВ ЖИТТЯ

Стаття 25. Підтримання необхідного для здоров'я життєвого рівня населення

Держава забезпечує життєвий рівень населення, включаючи їжу, одяг, житло, медичний догляд, соціальне обслуговування і забезпечення, який є необхідним для підтримання його здоров'я.

З цією метою на основі науково обгрунтованих медичних, фізіологічних та санітарно-гігієнічних вимог встановлюються єдині мінімальні норми заробітної плати, пенсій, стипендій, соціальних допомог та інших доходів населення, організується натуральне, в тому числі безплатне, забезпечення найбільш вразливих верств населення продуктами харчування, одягом, ліками та іншими предметами першої необхідності, здійснюється комплекс заходів щодо задоволення життєвих потреб біженців, безпритульних та інших осіб, які не мають певного місця проживання, подаються безплатні медична допомога і соціальне обслуговування особам, які перебувають у важкому матеріальному становищі, загрозливому для їх життя і здоров'я.

(Продовження на 11-й стор.).

ОСНОВИ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я

(Продовження. Початок на 9—10-й стор.).

Медичні, фізіологічні та санітарно-гігієнічні вимоги щодо життєвого рівня населення затверджуються Верховною Радою України.

Стаття 26. Охорона навколишнього природного середовища

Держава забезпечує охорону навколишнього природного середовища як важливої передумови життя і здоров'я людини шляхом охорони живої і неживої природи, захисту людей від негативного екологічного впливу, досягнення гармонійної взаємодії особи, суспільства та природи, раціонального використання і відтворення природних ресурсів.

Відносини у галузі охорони навколишнього природного середовища регулюються відповідним законодавством України і міжнародними договорами.

Стаття 27. Забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя територій і населених пунктів

Санітарно-епідемічне благополуччя територій і населених пунктів забезпечується системою державних стимулів та регуляторів, спрямованих на суворе дотримання санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил та норм, комплексом спеціальних санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних заходів та організацією державного санітарного нагляду.

В Україні встановлюються єдині санітарно-гігієнічні вимоги до планування і забудови населених пунктів; будівництва і експлуатації промислових та інших об'єктів; очистки і знешкодження промислових та комунально-побутових викидів, відходів і покидьків; утримання та використання жилих, виробничих і службових приміщень та територій, на яких вони розташовані; організації харчування і водопостачання населення; виробництва, застосування, зберігання, транспортування та захоронення радіоактивних, отруйних і сильнодіючих речовин; утримання і забою свійських та хижих тварин, а також до іншої діяльності, що може загрожувати санітарно-епідемічному благополуччю територій і населених пунктів.

Стаття 28. Створення сприятливих для здоров'я умов праці, навчання, побуту та відпочинку

З метою забезпечення сприятливих для здоров'я умов праці, навчання, побуту та відпочинку, високого рівня працездатності, профілактики травматизму і професійних захворювань, отруєнь та відвернення іншої можливої шкоди для здоров'я встановлюються єдині санітарно-гігієнічні вимоги до організації виробничих та інших процесів, пов'язаних з діяльністю людей, а також до якості машин, обладнання, будівель, споживчих товарів та інших об'єктів, які можуть мати шкідливий вплив на здоров'я. Всі державні стандарти, технічні умови і промислові зразки обов'язково погоджуються з органами охорони здоров'я в порядку, встановленому законодавством.

Власники і керівники підприємств, установ і організацій зобов'язані забезпечити в їх діяльності виконання правил техніки безпеки, виробничої санітарії та інших вимог щодо охорони праці, передбачених законодавством про працю, не допускати шкідливого впливу на здоров'я людей та навколишнє середовище.

Держава забезпечує нагляд і контроль за створенням сприятливих для здоров'я умов праці, навчання, побуту і відпочинку, сприяє громадському контролю з цих питань.

Стаття 29. Збереження генофонду народу України

В інтересах збереження генофонду народу України, запобігання демографічній кризі, забезпечення здоров'я майбутніх поколінь і профілактики спадкових захворювань держава здійснює комплекс заходів, спрямованих на усунення факторів, що шкідливо впливають на генетичний апарат людини, а також створює систему державного генетичного моніторингу, організує медико-генетичну допомогу населенню, сприяє збагаченню і поширенню наукових знань в галузі генетики і демографії.

Забороняється медичне втручання, яке може викликати розлад генетичного апарату людини.

Стаття 30. Запобігання інфекційним захворюванням, небезпечним для населення

Держава забезпечує планомірне науково обгрунтоване попередження, лікування, локалізацію та ліквідацію масових інфекційних захворювань.

Особи, які є носіями збудників інфекційних захворювань, небезпечних для населення, усуваються від роботи та іншої діяльності, яка може сприяти поширенню інфекційних хвороб, і підлягають медичному нагляду і лікуванню за рахунок держави з виплатою в разі потреби допомоги по соціальному страхуванню. Щодо окремих особливо небезпечних інфекційних захворювань можуть здійснюватися обов'язкові медичні огляди, профілактичні щеплення, лікувальні та карантинні заходи в порядку, встановленому законами України.

У разі загрози виникнення або поширення епідемічних захворювань Президентом України відповідно до законів України та рекомендацій органів охорони здоров'я можуть запроваджуватися особливі умови і режими праці, навчання, пересування і перевезення на всій території України або в окремих її місцевостях, спрямовані на запобігання поширенню та ліквідацію цих захворювань.

Органи місцевої державної адміністрації та регіонального і місцевого самоврядування зобов'язані активно сприяти здійсненню протиепідемічних заходів.

Перелік особливо небезпечних і небезпечних інфекційних захворювань та умови визнання особи інфекційно хворою або носієм збудника інфекційного захворювання визначаються Міністерством охорони здоров'я України і публікуються в офіційних джерелах.

Стаття 31. Обов'язкові медичні огляди

З метою охорони здоров'я населення організуються профілактичні медичні огляди неповнолітніх, вагітних жінок, працівників підприємств, установ і організацій з шкідливими і небезпечними умовами праці, військовослужбовців та осіб, професійна чи інша діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення або підвищеною небезпекою для оточуючих.

Власники та керівники підприємств, установ і організацій несуть відповідальність за своєчасність проходження своїми працівниками обов'язкових медичних оглядів та за шкідливі наслідки для здоров'я населення, викликані допуском до роботи осіб, які не пройшли обов'язкового медичного огляду.

Перелік категорій населення, які повинні проходити обов'язкові медичні огляди, періодичність, джерела фінансування та порядок цих оглядів визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 32. Сприяння здоровому способу життя населення

Держава сприяє утвердженню здорового способу життя населення шляхом розповсюдження наукових знань з питань охорони здоров'я, організації медичного, екологічного і фізичного виховання, здійснення заходів, спрямованих на підвищення гігієнічної культури населення, створення необхідних умов, в тому числі медичного контролю, для заняття фізкультурою, спортом і туризмом, розвиток мережі профілакторіїв, баз відпочинку та інших оздоровчих закладів, на боротьбу із шкідливими для здоров'я людини звичками, встановлення системи соціально-економічного стимулювання осіб, які ведуть здоровий спосіб життя.

В Україні проводиться державна політика обмеження куріння та вживання алкогольних напоїв, забороняється у будь-яких формах реклама тютюнових виробів, алкогольних напоїв та інших товарів, шкідливих для здоров'я людини.

З метою запобігання шкоди здоров'ю населення забороняється проведення без спеціального дозволу Міністерства охорони здоров'я України розрахованих на масову аудиторію лікувальних сеансів та інших аналогічних їм заходів з використанням гіпнозу та інших методів психічного або біоенергетичного впливу.

Розділ V

ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНА ДОПОМОГА

Стаття 33. Забезпечення лікувально - профілактичною допомогою

Громадянам України надається лікувально-профілактична допомога поліклініками, лікарнями, диспансерами, клініками науково-дослідних інститутів та іншими акредитованими закладами охорони здоров'я, службою швидкої медичної допомоги, а також окремими медичними працівниками, які мають відповідний дозвіл (ліцензію).

Для забезпечення лікувально-профілактичною допомогою громадян України, які мають відповідні пільги, встановлені законодавством, створюються спеціальні лікувально-профілактичні заклади.

Стаття 34. Лікуючий лікар

Лікуючий лікар може обиратися безпосередньо пацієнтом або призначатися керівником закладу охорони здоров'я чи його підрозділу. Обов'язками лікуючого лікаря є своєчасне і кваліфіковане обстеження і лікування пацієнта. Пацієнт вправі вимагати заміни лікаря.

Лікар має право відмовитися від подальшого ведення пацієнта, якщо останній не виконує медичних приписів або правил внутрішнього розпорядку закладу охорони здоров'я, за умови, що це не загрожуватиме життю хворого і здоров'ю населення.

Лікар не несе відповідальності за здоров'я хворого у разі відмови останнього від медичних приписів або порушення пацієнтом встановленого для нього режиму.

Стаття 35. Види лікувально-профілактичної допомоги

Держава гарантує подання доступної соціально прийнятної первинної лікувально-профілактичної допомоги як основної частини медико-санітарної допомоги населенню, що передбачає консультацію лікаря, просту діагностику і лікування основних найпоширеніших захворювань, травм та отруєнь, профілактичні заходи, направлення пацієнта для подання спеціалізованої і високоспеціалізованої допомоги. Первинна лікувально-профілактична допомога подається переважно за територіальною ознакою сімейними лікарями або іншими лікарями загальної практики.

Спеціалізована (вторинна) лікувально - профілактична допомога подається лікарями, які мають відповідну спеціалізацію і можуть забезпечити більш кваліфіковане консультування, діагностику, профілактику і лікування, ніж лікарі загальної практики.

Високоспеціалізована (третинна) лікувально-профілактична допомога подається лікарем або групою лікарів, які мають відповідну підготовку у галузі складних для діагностики і лікування захворювань, у разі лікування хвороб, що потребують спеціальних методів діагностики та лікування, а також з метою встановлення діагнозу і проведення лікування захворювань, що рідко зустрічаються.

Стаття 36. Направлення хворих на лікування за кордон

Громадяни України можуть направлятися для лікування за кордон у разі необхідності подання того чи іншого виду медичної допомоги хворому та неможливості її подання в закладах охорони здоров'я України.

Державні органи зобов'язані сприяти виїзду громадян України за кордон і перебуванню там в період лікування.

Порядок направлення громадян України за кордон для лікування встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 37. Подання медичної допомоги в невідкладних та екстремальних ситуаціях

Медичні працівники зобов'язані подавати першу невідкладну допомогу при нещасних випадках і гострих захворюваннях. Медична допомога забезпечується службою швидкої медичної допомоги або найближчими лікувально-профілактичними закладами незалежно від відомчої підпорядкованості та форм власності з подальшим відшкодуванням витрат.

У невідкладних випадках, коли подання медичної допомоги через відсутність медичних працівників на місці неможливе, підприємства, установи, організації та громадяни зобов'язані подавати транспорт для перевезення хворого до лікувально-профілактичного закладу. В цих випадках першу невідкладну допомогу також повинні подавати співробітники міліції, пожежної охорони, аварійних служб, водії транспортних засобів та представники інших професій, на яких цей обов'язок покладено законодавством і службовими інструкціями.

У разі загрози життю хворого медичні працівники та інші громадяни мають право використати будь-який наявний транспортний засіб для проїзду до місця перебування хворого з метою подання йому невідкладної допомоги або транспортування в найближчий лікувально-профілактичний заклад.

Подання безплатної медичної допомоги громадянам в екстремальних ситуаціях (стихійне лихо, катастрофи, аварії, масові отруєння, епідемії, епізоотії, радіаційне, бактеріологічне і хімічне забруднення тощо) покладається насамперед на спеціалізовані бригади постійної готовності служби екстреної медичної допомоги з відшкодуванням необхідних витрат місцевих закладів охорони здоров'я в повному обсязі за рахунок централізованих фондів.

Громадянам, які під час невідкладної або екстремальної ситуації брали участь у спасінні людей і сприяли поданню медичної допомоги, гарантується у разі потреби в порядку, встановленому законодавством, безплатне лікування та матеріальна компенсація шкоди, заподіяної їх здоров'ю та майну.

Відповідальність за несвоєчасне і неякісне забезпечення подання медичної допомоги, що призвело до тяжких наслідків, несуть органи влади і спеціальні заклади, які обслуговують лікувальні установи.

Стаття 38. Вибір лікаря і лікувального закладу

Кожний пацієнт має право вільного вибору лікаря, якщо останній може запропонувати свої послуги.

Кожний пацієнт має право, коли це виправдано його станом, бути прийнятим в будь-якому державному лікувально-профілактичному закладі за своїм вибором, якщо цей заклад має можливість забезпечити відповідне лікування.

Стаття 39. Обов'язок надання медичної інформації

Лікар зобов'язаний пояснити пацієнтові в доступній формі стан його здоров'я, мету запропонованих досліджень і лікувальних заходів, прогноз можливого розвитку захворювання, в тому числі наявності ризику для життя і здоров'я.

Пацієнт має право знайомитися із історією своєї хвороби та іншими документами, що можуть слугувати для подальшого лікування.

В особливих випадках, коли повна інформація може завдати шкоди здоров'ю пацієнта, лікар може її обмежити. В цьому разі він інформує членів сім'ї або законного представника пацієнта, враховуючи особисті інтереси хворого. Таким же чином лікар діє, коли пацієнт перебуває в непритомному стані.

(Закінчення на 12—13-й стор.)

ОСНОВИ ЗАКОНОД
ПРО ОХОРО

(Закінчення.
Початок на 9—11-й стор.).

Стаття 40. Лікарська таємниця

Медичні працівники та інші особи, яким у зв'язку з виконанням професійних або службових обов'язків стало відомо про хворобу, медичне обстеження, огляд та їх результати, інтимну і сімейну сторони життя громадянина, не мають права розголошувати ці відомості, крім передбачених законодавчими актами випадків.

При використанні інформації, що становить лікарську таємницю, в навчальному процесі, науково-дослідній роботі, в тому числі у випадках її публікації у спеціальній літературі, повинна бути забезпечена анонімність пацієнта.

Стаття 41. Звільнення від роботи на період хвороби

На період хвороби з тимчасовою втратою працездатності громадянам надається звільнення від роботи з виплатою у встановленому законодавством України порядку допомоги по соціальному страхуванню.

Стаття 42. Загальні умови медичного втручання

Медичне втручання (застосування методів діагностики, профілактики або лікування, пов'язаних із впливом на організм людини) допускається лише в тому разі, коли воно не може завдати шкоди здоров'ю пацієнта.

Медичне втручання, пов'язане з ризиком для здоров'я пацієнта, допускається як виняток в умовах гострої потреби, коли можлива шкода від застосування методів діагностики, профілактики або лікування є меншою, ніж та, що очікується в разі відмови від втручання, а усунення небезпеки для здоров'я пацієнта іншими методами неможливе.

Ризиковані методи діагностики, профілактики або лікування визнаються допустимими, якщо вони відповідають сучасним науково обгрунтованим вимогам, спрямовані на відвернення реальної загрози життю та здоров'ю пацієнта, застосовуються за згодою інформованого про їх можливі шкідливі наслідки пацієнта, а лікар вживає всіх належних у таких випадках заходів для відвернення шкоди життю та здоров'ю пацієнта.

Стаття 43. Згода на медичне втручання

Згода об'єктивно інформованого дієздатного пацієнта необхідна для вживання методів діагностики, профілактики та лікування. Якщо останній не досяг п'ятнадцятирічного віку чи був визнаний судом недієздатним або за фізичним станом не може повідомити про своє рішення, медичне втручання можливе за згодою батьків або інших законних представників пацієнта. Особам віком від п'ятнадцяти до вісімнадцяти років чи визнаним судом обмежено дієздатними таке втручання проводиться за їх згодою та згодою їх батьків або інших законних представників.

У невідкладних випадках, коли реальна загроза життю хворого є наявною, згода хворого або його законних представників на медичне втручання не потрібна.

Якщо відсутність згоди може призвести до важких для пацієнта наслідків, лікар зобов'язаний йому це пояснити. Якщо і після цього пацієнт відмовляється від лікування, лікар має право взяти від нього письмове підтвердження, а при неможливості його одержання — засвідчити відмову відповідним актом у присутності свідків.

Якщо відмову дає законний представник пацієнта і вона може мати для пацієнта важкі наслідки, лікар повинен повідомити про це органи опіки і піклування.

Стаття 44. Застосування методів профілактики, діагностики, лікування і лікарських засобів

У медичній практиці лікарі зобов'язані застосовувати методи профілактики, діагностики і лікування та лікарські засоби, дозволені Міністерством охорони здоров'я України.

В інтересах вилікування хворого та за його згодою, а щодо неповнолітніх та осіб, яких було визнано судом недієздатними, — за згодою їх батьків, опікунів або піклувальників лікар може застосовувати нові, науково обгрунтовані, але ще не допущені до загального застосування методи діагностики, профілактики, лікування та лікарські засоби. Щодо осіб віком від п'ятнадцяти до вісімнадцяти років чи визнаних судом обмежено дієздатними застосування таких методів та засобів проводиться за їх згодою та згодою їх батьків, або інших законних представників.

Порядок застосування зазначених методів діагностики, профілактики, лікування і лікарських засобів встановлює Міністерство охорони здоров'я України.

Стаття 45. Медико-біологічні експерименти на людях

Застосування медико-біологічних експериментів на людях допускається із суспільно корисною метою за умови їх наукової обгрунтованості, переваги можливого успіху над ризиком спричинення тяжких наслідків для здоров'я або життя, гласності застосування експерименту, повної інформованості і добровільної згоди особи, яка підлягає експерименту, про вимоги його застосування, збереження в необхідних випадках лікарської таємниці. Забороняється проведення науково-дослідного експерименту на хворих, ув'язнених або військовополонених, а також терапевтичного експерименту на людях, захворювання яких не має безпосереднього зв'язку з метою досліду.

Порядок проведення медико-біологічних експериментів регулюється законодавчими актами України.

Стаття 46. Донорство крові та її компонентів

Здача крові для лікувального застосування здійснюється громадянами добровільно. Забороняється взяття донорської крові примусово, а також від людей, захворювання яких можуть передаватись реципієнту або заподіяти шкоду його здоров'ю. Органи і заклади охорони здоров'я при сприянні власників і керівників підприємств, установ та організацій зобов'язані всебічно розвивати донорство.

Донорам надаються пільги, передбачені законодавством України.

Стаття 47. Трансплантація органів та інших анатомічних матеріалів

Застосування методу пересадки від донора до реципієнта органів та інших анатомічних матеріалів здійснюється у визначеному законодавством порядку при наявності їх згоди або згоди їх законних представників за умови, якщо використання інших засобів і методів для підтримання життя, відновлення або поліпшення здоров'я не дає бажаних результатів, а завдана при цьому шкода донору є меншою, ніж та, що загрожувала реципієнту.

Стаття 48. Штучне запліднення та імплантація ембріона

Застосування штучного запліднення та імплантації ембріона здійснюється згідно з умовами та порядком, встановленими Міністерством охорони здоров'я України, на прохання дієздатної жінки, з якою проводиться така дія, за умови наявності письмової згоди подружжя, забезпечення анонімності донора та збереження лікарської таємниці.

Розкриття анонімності донора може бути здійснено в порядку, передбаченому законодавством.

Стаття 49. Застосування методів стерилізації

Застосування методів стерилізації може здійснюватися за власним бажанням або добровільною згодою пацієнта в акредитованих закладах охорони здоров'я за медичними показаннями, що встановлюються Міністерством охорони здоров'я України.

Стаття 50. Добровільне штучне переривання вагітності

Операція штучного переривання вагітності (аборт) може бути проведена за бажанням жінки у акредитованих закладах охорони здоров'я при вагітності строком не більше 12 тижнів.

Аборт при вагітності від 12 до 28 тижнів за соціальними і медичними показаннями може бути зроблено в окремих випадках і в порядку, що встановлюється Кабінетом міністрів України.

Стаття 51. Зміна (корекція) статевої належності

На прохання пацієнта у відповідності з медико-біологічними і соціально-психологічними показаннями, які встановлюються Міністерством охорони здоров'я України, йому може бути проведено шляхом медичного втручання в акредитованих закладах охорони здоров'я зміну (корекцію) його статевої належності.

Особі, якій було здійснено зміну статевої належності, видається медичне свідоцтво, на підставі якого надалі вирішується питання про відповідні зміни в її правовому статусі.

Стаття 52. Подання медичної допомоги хворому в критичному для життя стані

Медичні працівники зобов'язані подавати медичну допомогу у повному обсязі хворому, який знаходиться в критичному для життя стані. Така допомога може також подаватися спеціально створеними закладами охорони здоров'я, що користуються пільгами з боку держави.

Активні заходи щодо підтримання життя хворого припиняються в тому випадку, коли стан людини визначається як незворотня смерть. Порядок припинення таких заходів, поняття та критерії смерті визначаються Міністерством охорони здоров'я України відповідно до сучасних міжнародних вимог.

Медичним працівникам забороняється здійснення евтаназії — навмисного прискорення смерті або умертвіння невиліковно хворого з метою припинення його страждань.

Стаття 53. Спеціальні заходи профілактики та лікування соціально небезпечних захворювань

З метою охорони здоров'я населення органи і заклади охорони здоров'я зобов'язані здійснювати спеціальні заходи профілактики та лікування соціально небезпечних захворювань (туберкульоз, психічні, венеричні захворювання, СНІД, лепра, хронічний алкоголізм, наркоманія), а також карантинних захворювань.

Порядок здійснення госпіталізації та лікування таких хворих, у тому числі і у примусовому порядку, встановлюється законодавчими актами України.

Розділ VI
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІКАРСЬКИМИ І ПРОТЕЗНИМИ ЗАСОБАМИ

Стаття 54. Порядок забезпечення лікарськими засобами та імунобіологічними препаратами

Громадяни забезпечуються лікарськими засобами та імунобіологічними препаратами через аптечні та лікувально-профілактичні заклади.

Порядок забезпечення громадян безплатно або на пільгових умовах лікарськими засобами та імунобіологічними препаратами визначається законодавством України.

Аптечні і лікувально-профілактичні заклади можуть відпускати лише такі лікарські засоби та імунобіологічні препарати, які дозволені для застосування Міністерством охорони здоров'я України, і несуть відповідальність за забезпечення належного режиму їх зберігання та реалізації, а також за підтримання обов'язкового асортименту лікарських засобів та імунобіологічних препаратів, в тому числі необхідного запасу на випадок епідемічних захворювань, стихійного лиха та катастроф.

Міністерство охорони здоров'я України регулярно інформує працівників охорони здоров'я і населення про лікарські засоби та імунобіологічні препарати, дозволені до застосування.

Стаття 55. Виробництво лікарських засобів та імунобіологічних препаратів

Виробництво нових лікарських засобів та імунобіологічних препаратів для медичних цілей допускається з дозволу Міністерства охорони здоров'я України після встановлення їх лікувальної або профілактичної ефективності.

Якість лікарських засобів та імунобіологічних препаратів повинна відповідати вимогам Державної Фармакопеї України і технічним умовам, затвердженим у встановленому порядку.

Контроль за якістю лікарських засобів та імунобіологічних препаратів, що виготовляються підприємствами України, здійснюється Міністерством охорони здоров'я України.

Стаття 56. Забезпечення протезною допомогою

Громадяни у необхідних випадках забезпечуються протезами, ортопедичними, коригуючими виробами, окулярами, слуховими апаратами, засобами лікувальної фізкультури і спеціальними засобами пересування.

Категорії осіб, які підлягають безплатному або пільговому забезпеченню зазначеними виробами і предметами, а також умови і порядок забезпечення ними встановлюються законодавством України.

Розділ VII
ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я МАТЕРІ ТА ДИТИНИ

Стаття 57. Заохочення материнства. Гарантії охорони здоров'я матері та дитини

Материнство в Україні охороняється і заохочується державою. Охорона здоров'я матері та дитини забезпечується організацією широкої мережі жіночих, медико-генетичних та інших консультацій, пологових будинків, санаторіїв та будинків відпочинку для вагітних жінок і матерів з дітьми, ясел, садків та інших дитячих закладів; наданням жінці відпустки у зв'язку з вагітністю і пологами з виплатою допомоги по соціальному страхуванню та встановленням перерв у роботі для годування дитини; виплатою у встановленому порядку допомоги у зв'язку з народженням дитини і допомоги на час догляду за хворою дитиною; забороною застосування праці жінок на важких і шкідливих для здоров'я виробництвах, переведенням вагітних жінок на легку роботу із збереженням середнього заробітку; поліпшенням і оздоровленням умов праці та побуту; усуненням негативних екологічних факторів; державною і громадською допомогою сім'ї та іншими заходами у порядку, встановленому законодавством України.

З метою охорони здоров'я жінки їй надається право самій вирішувати питання про материнство.

Стаття 58. Забезпечення медичною допомогою вагітних жінок і новонароджених

Заклади охорони здоров'я забезпечують кожній жінці кваліфікований медичний нагляд за перебігом вагітності, стаціонарну медичну допомогу при пологах і лікувально-профілактичну допомогу матері та новонародженій дитині.

Стаття 59. Піклування про зміцнення та охорону здоров'я дітей і підлітків

Батьки зобов'язані піклуватися про здоров'я своїх дітей, їх фізичний та духовний розвиток, ведення ними здорового способу життя. У разі порушення цього обов'язку, якщо воно завдає істотної шкоди здоров'ю дитини, винні у встановленому порядку можуть бути позбавлені батьківських прав.

З метою виховання здорового молодого покоління з гармонійним розвитком фізичних і духовних сил держава забезпечує розвиток широкої мережі дитячих садків, шкіл-інтернатів, оздоровниць, таборів відпочинку та інших дитячих закладів.

Дітям, які перебувають на вихованні в дитячих закладах і навчаються в школах, забезпечуються необхідні умови для збереження і зміцнення здоров'я та гігієнічного виховання. Умови навчально-трудового навантаження, а також вимоги щодо режиму проведення занять визначаються за погодженням з Міністерством охорони здоров'я України.

Стаття 60. Забезпечення дітей і підлітків медичною допомогою

Медична допомога дітям і підліткам забезпечується лікувально-профілактичними і оздоровчими закладами, дитячими поліклініками, відділеннями, диспансерами, лікарнями, санаторіями та іншими закладами охорони здоров'я. До державних дитячих санаторіїв путівки дітям надаються безкоштовно.

Діти і підлітки перебувають під диспансерним наглядом.

Стаття 61. Дитяче харчування

Держава забезпечує дітей віком до трьох років виготовленими на промисловій основі з екологічно чистої сировини [...]
сумішами [...]
дуктами [...]
ня.

Контрол[...]
санітарно-[...]
ших норма[...]
продуктів [...]
ня поклад[...]
державного[...]
ляду.

**Стаття [...]
охороною [...]
дитячих ви[...]
них заклад[...]**

[...]трол[...]
ро[...] діте[...]
оздоровчих[...]
виховних [...]
кладах зді[...]
заклади [...]
разом з о[...]
ми народн[...]
громадськ[...]

**Стаття 6[...]
мога грома[...]
ні догляду[...]
фектами [...]
хічного ро[...]**

Діти з [...]
ного або [...]
ку, які по[...]
соціальної[...]
ального д[...]
[...]ням батьк[...]
[...]няють,[...]
ватися в [...]
дитячих б[...]
спеціалізо[...]
кладах за[...]
но[...]
[...]ям [...]
та закладa[...]
яких пере[...]
подається [...]
допомога у[...]
ленсму Ка[...]
України.

**Стаття [...]
даються м[...]
роби дітей[...]**

При не[...]
талізації [...]
казань до[...]
кування х[...]
або іншим[...]
доглядає д[...]
нятися ві[...]
тою допом[...]
ціального [...]
в[...]новлен[...]
[...]онарн[...]
тей віком [...]
також т[...]
старшого [...]
ють за [...]
материнсь[...]
тері або і[...]
надається [...]
бувати з д[...]
ному закл[...]
ням без[...]
вання і у[...]
ня та вип[...]
соціально[...]
встановле[...]

**Стаття [...]
трудовим [...]
чанням т[...]
підлітків**

Виробн[...]
літків д[...]
відно до з[...]
ми профе[...]
дають їх [...]
розумово[...]
ну здоро[...]
робниче [...]
ться під [...]
дичним к[...]

Контро[...]
ці підліт[...]
денням [...]
спрямова[...]
захворюв[...]
здійсню[...]
охорони [...]
власника[...]
танов, [...]
органами [...]
ної освіт[...]
освіти, [...]
нізаціям[...]

та імплантації ем-
йснюється згідно з
а порядком, вста-
Міністерством охо-
ов'я України, на
дієздатної жінки,
водиться така дія,
наявності письмової
ружжя, забезпечен-
ності донора та
ня лікарської таєм-

ття анонімності до-
е бути здійснено в
передбаченому за-
вом.

49. Застосування терилізації

вання методів сте-
може здійснювати-
сним бажанням або
ною згодою паці-
редитованих закла-
они здоров'я за ме-
показаннями, що
ються Міністерст-
они здоров'я Украї-

50. Добровільне переривання вагіт-

ня штучного пере-
вагітності (аборт)
я проведена за ба-
жінки у акредитова-
адах охорони здоро-
вагітності строком
е 12 тижнів.
ри вагітності від 12
жнів за соціальни-
ичними показання-
бути зроблено в ок-
адках і в порядку,
овлюється Кабіне-
трів України.

51. Зміна (корекової належності

охання пацієнта у
ості з медико-біоло-
соціально-психо-
показаннями, які
ються Міністер-
они здоров'я Ук-
може бути про-
ляхом медичного
в акредитованих
охорони здоров'я
рекцію) його стате-
ності.
який було здійснено
атевої належності,
медичне свідоцт-
дставі якого надалі
ься питання про
зміни в її право-
усі.

52. Подання ме- допомоги хворому в му для життя стані

ні працівники зобо-
подавати медичну до-
повному обсязі хво-
ий знаходиться в
му для життя стані.
помога може також
ся спеціально ство-
закладами охорони
що користуються
з боку держави.
ні заходи щодо під-
життя хворого при-
я в тому випадку,
и людини визначає-
незворотня смерть.
припинення таких
поняття та критерії
значаються Мініс-
охорони здоров'я
відповідно до сучас-
народних вимог.
ним працівникам за-
ься здійснення евта-
навмисного приско-
ерті або умертвіння
но хворого з метою
ня його страждань.

53. Спеціальні за- офілактики та ліку- іально небезпечних вань

ою охорони здоро-
ення органи і зак-
рони здоров'я зобо-
здійснювати специ-
ходи профілактики та
я соціально небез-
ахворювань (тубер-
психічні, венеричні
ання, СНІД, лепра,
й алкоголізм, нар-
а також карантин-
рювань.
ок здійснення госпі-
та лікування таких
у тому числі і у при-
порядку, встанов-
законодавчими акта-
ні.

ОСНОВИ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я

Розділ VI ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІКАРСЬКИМИ І ПРОТЕЗНИМИ ЗАСОБАМИ

Стаття 54. Порядок забезпечення лікарськими засобами та імунобіологічними препаратами

Громадяни забезпечуються лікарськими засобами та імунобіологічними препаратами через аптечні та лікувально-профілактичні заклади.

Порядок забезпечення громадян безплатно або на пільгових умовах лікарськими засобами та імунобіологічними препаратами визначається законодавством України.

Аптечні і лікувально-профілактичні заклади можуть відпускати лише такі лікарські засоби та імунобіологічні препарати, які дозволені для застосування Міністерством охорони здоров'я України, і несуть відповідальність за забезпечення належного режиму їх зберігання та реалізації, а також за підтримання обов'язкового асортименту лікарських засобів та імунобіологічних препаратів, в тому числі необхідного запасу на випадок епідемічних захворювань, стихійного лиха та катастроф.

Міністерство охорони здоров'я України регулярно інформує працівників охорони здоров'я і населення про лікарські засоби та імунобіологічні препарати, дозволені до застосування.

Стаття 55. Виробництво лікарських засобів та імунобіологічних препаратів

Виробництво нових лікарських засобів та імунобіологічних препаратів для медичних цілей допускається з дозволу Міністерства охорони здоров'я України після встановлення їх лікувальної або профілактичної ефективності.

Якість лікарських засобів та імунобіологічних препаратів повинна відповідати вимогам Державної Фармакопеї України і технічним умовам, затвердженим у встановленому порядку.

Контроль за якістю лікарських засобів та імунобіологічних препаратів, що виготовляються підприємствами України, здійснюється Міністерством охорони здоров'я України.

Стаття 56. Забезпечення протезною допомогою

Громадяни у необхідних випадках забезпечуються протезами, ортопедичними, коригуючими виробами, окулярами, слуховими апаратами, засобами лікувальної фізкультури і спеціальними засобами пересування.

Категорії осіб, які підлягають безплатному або пільговому забезпеченню зазначеними виробами і предметами, а також умови і порядок забезпечення ними встановлюються законодавством України.

Розділ VII ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я МАТЕРІ ТА ДИТИНИ

Стаття 57. Заохочення материнства. Гарантії охорони здоров'я матері та дитини

Материнство в Україні охороняється і заохочується державою. Охорона здоров'я матері та дитини забезпечується організацією широкої мережі жіночих, медико-генетичних та інших консультацій, пологових будинків, санаторіїв та будинків відпочинку для вагітних жінок і матерів з дітьми, ясел, садків та інших дитячих закладів; наданням жінці відпустки у зв'язку з вагітністю і пологами з виплатою допомоги по соціальному страхуванню та встановленням перерв у роботі для годування дитини; виплатою у встановленому порядку допомоги у зв'язку з народженням дитини і допомоги на час догляду за хворою дитиною; забороною застосування праці жінок на важких і шкідливих для здоров'я виробництвах, переведенням вагітних жінок на легку роботу із збереженням середнього заробітку; поліпшенням і оздоровленням умов праці та побуту; усуненням негативних екологічних факторів; державною і громадською допомогою сім'ї та іншими заходами у порядку, встановленому законодавством України.

З метою охорони здоров'я жінки їй надається право самій вирішувати питання про материнство.

Стаття 58. Забезпечення медичною допомогою вагітних жінок і новонароджених

Заклади охорони здоров'я забезпечують кожній жінці кваліфікований медичний нагляд за перебігом вагітності, стаціонарну медичну допомогу при пологах і лікувально-профілактичну допомогу матері та новонародженій дитині.

Стаття 59. Піклування про зміцнення та охорону здоров'я дітей і підлітків

Батьки зобов'язані піклуватися про здоров'я своїх дітей, їх фізичний та духовний розвиток, ведення ними здорового способу життя. У разі порушення цього обов'язку, якщо воно завдає істотної шкоди здоров'ю дитини, винні у встановленому порядку можуть бути позбавлені батьківських прав.

З метою виховання здорового молодого покоління з гармонійним розвитком фізичних і духовних сил держава забезпечує розвиток широкої мережі дитячих садків, шкіл-інтернатів, оздоровниць, таборів відпочинку та інших дитячих закладів.

Дітям, які перебувають на вихованні в дитячих закладах і навчаються в школах, забезпечуються необхідні умови для збереження і зміцнення здоров'я та гігієнічного виховання. Умови навчально-трудового навантаження, а також вимоги щодо режиму проведення занять визначаються за погодженням з Міністерством охорони здоров'я України.

Стаття 60. Забезпечення дітей і підлітків медичною допомогою

Медична допомога дітям і підліткам забезпечується лікувально-профілактичними і оздоровчими закладами, дитячими поліклініками, відділеннями, диспансерами, лікарнями, санаторіями та іншими закладами охорони здоров'я. До державних дитячих санаторіїв путівки дітям надаються безкоштовно.

Діти і підлітки перебувають під диспансерним наглядом.

Стаття 61. Дитяче харчування

Держава забезпечує дітей віком до трьох років виготовленими на промисловій основі з екологічно чистої сировини якісними дитячими сумішами та іншими продуктами дитячого харчування.

Контроль за виконанням санітарно-гігієнічних та інших нормативних вимог щодо продуктів дитячого харчування покладається на органи державного санітарного нагляду.

Стаття 62. Контроль за охороною здоров'я дітей у дитячих виховних і навчальних закладах

[illegible]троль за [illegible]роною здо[illegible] дітей та [illegible]оведенням оздоровчих заходів у дитячих виховних і навчальних закладах здійснюють органи та заклади охорони здоров'я разом з органами і закладами народної освіти за участю громадських організацій.

Стаття 63. Державна допомога громадянам у здійсненні догляду за дітьми з дефектами фізичного або психічного розвитку

Діти з дефектами фізичного або психічного розвитку, які потребують медико-соціальної допомоги і спеціального догляду, за бажанням батьків або осіб, які їх [illegible]няють, мож[illegible] утримуватися в будинках дитини, дитячих будинках та інших спеціалізованих дитячих закладах за державний рахуно[illegible]

[illegible]ям або [illegible]им особам та [illegible]кладам, [illegible] утриманні яких перебувають такі діти, подається медико-соціальна допомога у порядку, встановленому Кабінетом міністрів України.

Стаття 64. Пільги, що надаються матерям в разі хвороби дітей

При неможливості госпіталізації або відсутності показань до стаціонарного лікування хворої дитини мати або інший член сім'ї, який доглядає дитину, може звільнятися від роботи з виплатою допомоги з фондів соціального страхування у в[illegible]новленому п[illegible]ядку. При [illegible]онарному [illegible]ванні дітей віком до шести років, а також тяжкохворих дітей старшого віку, які потребують за висновком лікарів материнського догляду, матері або іншим членам сім'ї надається можливість перебувати з дитиною в лікувальному закладі із забезпеченням безкоштовного харчування і умов для проживання та виплатою допомоги по соціальному страхуванню у встановленому порядку.

Стаття 65. Контроль за трудовим і виробничим навчанням та умовами праці підлітків

Виробниче навчання підлітків дозволяється відповідно до законодавства за тими професіями, які відповідають їх віку, фізичному і розумовому розвитку та стану здоров'я. Трудове та виробниче навчання здійснюється під систематичним медичним контролем.

Контроль за умовами праці підлітків, а також проведенням спеціальних заходів, спрямованих на запобігання захворюванням підлітків, здійснюють органи і заклади охорони здоров'я разом з власниками підприємств, установ, організацій, а також органами професійно-технічної освіти, органами народної освіти, громадськими організаціями.

Стаття 66. Обов'язкові медичні огляди працюючих підлітків

Медичний огляд підлітків є обов'язковим для вирішення питання про прийняття їх на роботу. Медичні огляди працюючих підлітків повинні проводитись регулярно, але не рідше одного разу на рік.

Розділ VIII МЕДИКО-САНІТАРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І ВІДПОЧИНКУ

Стаття 67. Медико-санітарне забезпечення санаторно-курортної діяльності

Санаторно-курортні заклади здійснюють свою діяльність у порядку, передбаченому законодавством про курорти. З метою забезпечення надання в них належної лікувально-профілактичної допомоги відкриття санаторно-курортного закладу, встановлення його спеціалізації (медичного профілю) та медичних показань і протипоказань для санаторно-курортного лікування здійснюється за погодженням з Міністерством охорони здоров'я України або уповноваженим ним на це органом.

Потреба у санаторно-курортному лікуванні визначається лікарем за станом здоров'я хворого і оформляється медичними документами відповідно до встановленого Міністерством охорони здоров'я України зразка.

Органи охорони здоров'я зобов'язані подавати санаторно-курортним закладам науково-методичну і консультативну допомогу.

Державний контроль за поданням лікувально-профілактичної допомоги в санаторно-курортних закладах здійснюють Міністерство охорони здоров'я України і уповноважені ним органи, які мають право в установленому законодавчими актами порядку зупиняти діяльність цих закладів через порушення законодавства про охорону здоров'я або законних прав та інтересів громадян.

Стаття 68. Медико-санітарне забезпечення відпочинку

Власники та керівники будинків відпочинку, пансіонатів, туристських баз, інших підприємств, установ і організацій, діяльність яких пов'язана з організацією відпочинку населення, зобов'язані створити здорові і безпечні умови для відпочинку, додержувати законодавства про охорону здоров'я і санітарно-гігієнічних норм, забезпечити можливість подання особам, які відпочивають, необхідної лікувально - профілактичної допомоги.

Державний контроль за медико-санітарним забезпеченням відпочинку населення здійснюють органи охорони здоров'я.

Розділ IX МЕДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА

Стаття 69. Медико-соціальна експертиза втрати працездатності

Експертиза тимчасової непрацездатності громадян здійснюється у закладах охорони здоров'я лікарем або комісією лікарів, які встановлюють факт необхідності надання відпустки у зв'язку з хворобою і каліцтвом, вагітністю та пологами, для догляду за хворим членом сім'ї, у період карантину, для протезування, санаторно-курортного лікування, визначають необхідність і строки тимчасового переведення працівника у зв'язку з хворобою на іншу роботу у встановленому порядку, а також приймають рішення про направлення на медико-соціальну експертну комісію для визначення наявності та ступеня тривалої або постійної втрати працездатності.

Експертиза тривалої або постійної втрати працездатності здійснюється медико-соціальними експертними комісіями, які встановлюють ступінь та причину інвалідності, визначають для інвалідів роботи і професії, доступні їм за станом здоров'я, перевіряють правильність використання праці інвалідів згідно з висновком експертної комісії та сприяють відновленню працездатності інвалідів.

Висновки органів медико-соціальної експертизи про умови і характер праці інвалідів є обов'язковими для власників та адміністрації підприємств, установ і організацій.

Порядок організації та проведення медико-соціальної експертизи встановлюється Кабінетом міністрів України.

Стаття 70. Військово-лікарська експертиза

Військово-лікарська експертиза визначає придатність до військової служби призовників, військовослужбовців та військовозобов'язаних, встановлює причинний зв'язок захворювань, поранень і травм з військовою службою та визначає необхідність і умови застосування медико-соціальної реабілітації та допомоги військовослужбовцям.

Військово-лікарська експертиза здійснюється військово-лікарськими комісіями, які створюються при військових комісаріатах і закладах охорони здоров'я Міністерства оборони України, Служби безпеки України та інших військових формувань.

Порядок організації та проведення військово-лікарської експертизи встановлюється Кабінетом міністрів України.

Стаття 71. Судово-медична і судово-психіатрична експертизи

Проведення судово-медичної і судово-психіатричної експертизи призначається особою, яка проводить дізнання, слідчим, прокурором або судом у порядку, встановленому законодавством, для вирішення питань, що потребують спеціальних знань в галузі судової медицини або судової психіатрії.

Організаційне керівництво судово-медичною і судово-психіатричною службами здійснює Міністерство охорони здоров'я України.

Стаття 72. Патологоанатомічні розтини

Патологоанатомічні розтини трупів проводяться з метою встановлення причин і механізмів смерті хворого.

В обов'язковому порядку патологоанатомічні розтини здійснюються при наявності підозри на насильницьку смерть, а також коли смерть хворого настала в закладах охорони здоров'я, за винятком випадків, передбачених

частином
ті.
За н
заяви б
задокум
лення п
підозри
смерть,
них та
тивів,
розтин
Поряд
логоанат
визнача
охорони

Статт медична

У ра
нина з
ної мед
у інших
нодавст
могу п
ться ал
(медико
во-лікар
на, суд
ін.) екс
анатомі
Альте
експерт
хівціям
лю і кв
ни са
експерт
пертів.
Поряд
дення а
ної експ
ся Кабі
раїни.

ФА

Статт ною і яльніст

Меди
ною ді
матися
повідну
і відпов
фікацій
Як
ним до
охорони
уповно
охорони
спеціал
ється д
родної
цини.
Єдин
моги до
ся певн
і фарма
ті, у то
родної
лицини,
ністерст
в'я Ук
ність за
них ква
несуть
охорони
ни, яка
вати д
заняття
приємн
галузі
Особ
чну аб
готовку
дах інс
пускаю
діяльно
їх квал
встанов
вом ох
раїни,
бачено
міжнар
яких бе

Стат репідго кваліф мацевт

Підго
ка та
ції мед
них пра
відпові,
ціальн
льними
дами, з
кваліфі
ки кадр
тернату
туру, а
вом ох
ни про

ГОЛОС України

ДАВСТВА УКРАЇНИ НУ ЗДОРОВ'Я

...лікційними дитячими ...та іншими продуктами дитячого харчування.

...ь за виконанням ...гігієнічних та інших ...тивних вимог щодо ...дитячого харчування ...ється на органи ...санітарного наг...

...62. Контроль за здоров'я дітей у ...ховних і навчальних ...ах

...ь за ...рово… здо... та ...веденням заходів у дитячих ...навчальних закладах ...нюють органи та ...охорони здоров'я ...органами і заклада... ...освіти за участю ...організацій.

...3. Державна допо... ...дянам у здійсненні ...за дітьми з де... ...фізичного або пси... ...витку

...дефектами фізич... ...сихічного розвит... ...требують медико-... ...допомоги і спеці... ...гляду, за бажан... ...або ...іб, які їх ...можу... утриму... ...будинках дитини, ...удинках та інших ...аних дитячих за... ...державний раху...

...або... ...им особам ...м, ... утриманні ...бувають такі діти, ...медико-соціальна ...порядку, встанов... ...бінетом міністрів

...4. Пільги, що на... ...атерям в разі хво...

...ожливості госпі... ...бо відсутності по... ...стаціонарного лі... ...ворої дитини мати ...член сім'ї, який ...итину, може звіль... ...роботи з випла... ...ги з фондів со... ...страхування у ...му ...дку. При ...му ...ванні ді... ...до шести років, а ...ажкохворих дітей ...віку, які потребу... ...исновком лікарів ...ого догляду, ма... ...шим членам сім'ї ...можливість пере... ...тиною в лікуваль... ...аді із забезпечен... ...оштовного харчу... ...мов для проживан... ...атою допомоги по ...у страхуванню у ...му порядку.

...65. Контроль за ...виробничим нав... ...умовами праці

...ове навчання під... ...зволяється відпо... ...конодавства за ти... ...сями, які відпові... ...віку, фізичному і ...розвитку та ста... ...я. Трудове та ви... ...вання здійсню... ...истематичним ме... ...тролем.

...ь за умовами пра... ...ь, а також прове... ...ецільних заходів, ...их на запобігання ...ням підлітків, ...органи і заклади ...оров'я разом з ...підприємств, ус... ...ганізацій, а також ...професійно-техніч... ...органами народної ...омадськими орга...

Стаття 66. Обов'язкові медичні огляди працюючих підлітків

Медичний огляд підлітків є обов'язковим для вирішення питання про прийняття їх на роботу. Медичні огляди працюючих підлітків повинні проводитись регулярно, але не рідше одного разу на рік.

Розділ VIII

МЕДИКО-САНІТАРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І ВІДПОЧИНКУ

Стаття 67. Медико-санітарне забезпечення санаторно-курортної діяльності

Санаторно-курортні заклади здійснюють свою діяльність у порядку, передбаченому законодавством про курорти. З метою забезпечення надання в них належної лікувально-профілактичної допомоги відкриття санаторно-курортного закладу, встановлення його спеціалізації (медичного профілю) та медичних показань і протипоказань для санаторно-курортного лікування здійснюється за погодженням з Міністерством охорони здоров'я України або уповноваженим ним на це органом.

Потреба у санаторно-курортному лікуванні визначається лікарем за станом здоров'я хворого і оформляється медичними документами відповідно до встановленого Міністерством охорони здоров'я України зразка.

Органи охорони здоров'я зобов'язані подавати санаторно-курортним закладам науково-методичну і консультативну допомогу.

Державний контроль за поданням лікувально-профілактичної допомоги в санаторно-курортних закладах здійснюють Міністерство охорони здоров'я України і уповноважені ним органи, які мають право в установленому законодавчими актами порядку зупиняти діяльність цих закладів через порушення законодавства про охорону здоров'я або законних прав та інтересів громадян.

Стаття 68. Медико-санітарне забезпечення відпочинку

Власники та керівники будинків відпочинку, пансіонатів, туристських баз, інших підприємств, установ і організацій, діяльність яких пов'язана з організацією відпочинку населення, зобов'язані створити здорові і безпечні умови для відпочинку, додержувати законодавства про охорону здоров'я і санітарно-гігієнічних норм, забезпечити можливість подання особам, які відпочивають, необхідної лікувально - профілактичної допомоги.

Державний контроль за медико-санітарним забезпеченням відпочинку населення здійснюють органи охорони здоров'я.

Розділ IX

МЕДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА

Стаття 69. Медико-соціальна експертиза втрати працездатності

Експертиза тимчасової непрацездатності громадян здійснюється у закладах охорони здоров'я лікарем або комісією лікарів, які встановлюють факт необхідності надання відпустки у зв'язку з хворобою і каліцтвом, вагітністю та пологами, для догляду за хворим членом сім'ї, у період карантину, для протезування, санаторно-курортного лікування, визначають необхідність і строки тимчасового переведення працівника у зв'язку з хворобою на іншу роботу у встановленому порядку, а також приймають рішення про направлення на медико-соціальну експертну комісію для визначення наявності та ступеня тривалої або постійної втрати працездатності.

Експертиза тривалої або постійної втрати працездатності здійснюється медико-соціальними експертними комісіями, які встановлюють ступінь та причину інвалідності, визначають для інвалідів роботи і професії, доступні їм за станом здоров'я, перевіряють правильність використання праці інвалідів згідно з висновком експертної комісії та сприяють відновленню працездатності інвалідів.

Висновки органів медико-соціальної експертизи про умови і характер праці інвалідів є обов'язковими для власників та адміністрації підприємств, установ і організацій.

Порядок організації та проведення медико-соціальної експертизи встановлюється Кабінетом міністрів України.

Стаття 70. Військово-лікарська експертиза

Військово-лікарська експертиза визначає придатність до військової служби призовників, військовослужбовців та військовозобов'язаних, встановлює причинний зв'язок захворювань, поранень і травм з військовою службою та визначає необхідність і умови застосування медико-соціальної реабілітації та допомоги військовослужбовцям.

Військово-лікарська експертиза здійснюється військово-лікарськими комісіями, які створюються при військових комісаріатах і закладах охорони здоров'я Міністерства оборони України, Служби безпеки України та інших військових формувань.

Порядок організації та проведення військово-лікарської експертизи встановлюється Кабінетом міністрів України.

Стаття 71. Судово-медична і судово-психіатрична експертизи

Проведення судово-медичної і судово-психіатричної експертизи призначається особою, яка проводить дізнання, слідчим, прокурором або судом у порядку, встановленому законодавством, для вирішення питань, що потребують спеціальних знань в галузі судової медицини або судової психіатрії.

Організаційне керівництво судово-медичною і судово-психіатричною службами здійснює Міністерство охорони здоров'я України.

Стаття 72. Патологоанатомічні розтини

Патологоанатомічні розтини трупів проводяться з метою встановлення причин і механізму смерті хворого.

В обов'язковому порядку патологоанатомічні розтини здійснюються при наявності підозри на насильницьку смерть, а також коли смерть хворого настала в закладах охорони здоров'я, за винятком випадків, передбачених частиною третьою даної статті.

За наявністю письмової заяви близьких родичів або задокументованого волевиявлення покійного і відсутності підозри на насильницьку смерть, виходячи з релігійних та інших поважних мотивів, патологоанатомічний розтин може не проводитися.

Порядок проведення патологоанатомічного розтину визначається Міністерством охорони здоров'я України.

Стаття 73. Альтернативна медична експертиза

У разі незгоди громадянина з висновками державної медичної експертизи та у інших передбачених законодавством випадках на вимогу громадянина проводиться альтернативна медична (медико-соціальна, військово-лікарська, судово-медична, судово-психіатрична та ін.) експертиза або патологоанатомічний розтин.

Альтернативна медична експертиза здійснюється фахівцями відповідного профілю і кваліфікації. Громадяни самостійно обирають експертну установу та експертів.

Порядок та умови проведення альтернативної медичної експертизи визначаються Кабінетом міністрів України.

Розділ X

МЕДИЧНА І ФАРМАЦЕВТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Стаття 74. Заняття медичною і фармацевтичною діяльністю

Медичною і фармацевтичною діяльністю можуть займатися особи, які мають відповідну спеціальну освіту і відповідають єдиним кваліфікаційним вимогам.

Як виняток за спеціальним дозволом Міністерства охорони здоров'я України або уповноваженого ним органу охорони здоров'я особам без спеціальної освіти дозволяється діяльність у галузі народної і нетрадиційної медицини.

Єдині кваліфікаційні вимоги до осіб, які займаються певними видами медичної і фармацевтичної діяльності, у тому числі в галузі народної і нетрадиційної медицини, встановлюються Міністерством охорони здоров'я України. Відповідальність за дотримання зазначених кваліфікаційних вимог несуть керівники закладу охорони здоров'я і ті органи, яким надано право видавати дозвіл (ліцензію) на заняття індивідуальною підприємницькою діяльністю в галузі охорони здоров'я.

Особи, які пройшли медичну або фармацевтичну підготовку в навчальних закладах іноземних країн, допускаються до професійної діяльності після перевірки їх кваліфікації у порядку, встановленому Міністерством охорони здоров'я України, якщо інше не передбачено законодавством або міжнародними договорами, в яких бере участь Україна.

Стаття 75. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації медичних і фармацевтичних працівників

Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації медичних і фармацевтичних працівників здійснюється відповідними середніми спеціальними і вищими навчальними і науковими закладами, закладами підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів, а також через інтернатуру, клінічну ординатуру, аспірантуру і докторантуру згідно із законодавством про освіту.

Навчальні плани та програми підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації медичних і фармацевтичних працівників у встановленому порядку погоджуються з Міністерством охорони здоров'я України.

Стаття 76. Присяга лікаря України

Випускники медичних спеціальностей вищих медичних навчальних закладів приносять Присягу лікаря України.

Текст Присяги лікаря України затверджується Кабінетом міністрів України.

Стаття 77. Професійні права та пільги медичних і фармацевтичних працівників

Медичні і фармацевтичні працівники мають право на:

а) заняття медичною і фармацевтичною діяльністю відповідно до спеціальності та кваліфікації;

б) належні умови професійної діяльності;

в) підвищення кваліфікації, перепідготовку не рідше одного разу на п'ять років у відповідних закладах та установах;

г) вільний вибір апробованих форм, методів і засобів діяльності, впровадження у встановленому порядку сучасних досягнень медичної та фармацевтичної науки і практики;

д) безплатне користування соціальною, екологічною та спеціальною медичною інформацією, необхідною для здійснення професійних обов'язків;

е) обов'язкове страхування за рахунок власника закладу охорони здоров'я у разі заподіяння шкоди їх життю і здоров'ю у зв'язку з виконанням професійних обов'язків у випадках, передбачених законодавством;

є) соціальну допомогу з боку держави у разі захворювання, каліцтва або в інших випадках втрати працездатності, що настала у зв'язку з виконанням професійних обов'язків;

ж) встановлення у державних закладах охорони здоров'я середніх ставок і посадових окладів на рівні, не нижчому від середньої заробітної плати працівників промисловості;

з) скорочений робочий день і додаткову оплачувану відпустку у випадках, встановлених законодавством;

и) пільгові умови пенсійного забезпечення;

і) пільгове надання житла та забезпечення телефоном;

ї) безплатне користування квартирою з опаленням і освітленням тим, хто проживає в сільській місцевості, надання пільг щодо сплати земельного податку, кредитування, обзаведення господарством і будівництва власного житла, придбання автомототранспорту;

й) першочергове одержання лікувально-профілактичної допомоги і забезпечення лікарськими та протезними засобами;

к) створення наукових медичних товариств, професійних спілок та інших громадських організацій;

л) судовий захист професійної честі та гідності.

Законодавством може бути передбачено інші права та пільги для медичних і фармацевтичних працівників. На них також можуть поширюватися пільги, що встановлюються для своїх працівників підприємствами, установами і організаціями, яким вони подають медико-санітарну допомогу.

Стаття 78. Професійні обов'язки медичних і фармацевтичних працівників

Медичні і фармацевтичні працівники зобов'язані:

а) сприяти охороні та зміцненню здоров'я людей, запобіганню і лікуванню захворювань, подавати своєчасну та кваліфіковану медичну і лікарську допомогу;

б) безплатно подавати першу невідкладну медичну допомогу громадянам у разі нещасного випадку та інших екстремальних ситуацій;

в) поширювати наукові та медичні знання серед населення, пропагувати, в тому числі власним прикладом, здоровий спосіб життя;

г) дотримувати вимог професійної етики і деонтології, зберігати лікарську таємницю;

д) постійно підвищувати рівень професійних знань та майстерності;

е) подавати консультативну допомогу своїм колегам та іншим працівникам охорони здоров'я.

Медичні та фармацевтичні працівники несуть також інші обов'язки, передбачені законодавством.

Розділ XI

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 79. Міжнародне співробітництво в галузі охорони здоров'я

Україна — учасник міжнародного співробітництва в галузі охорони здоров'я, член Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) та інших міжнародних організацій. Держава гарантує зазначеним організаціям належні умови діяльності на території України, сприяє розширенню і поглибленню участі України у заходах, що ними проводяться.

Відповідно до своїх міжнародно-правових зобов'язань держава бере участь у реалізації міжнародних програм охорони здоров'я; здійснює обмін екологічною і медичною інформацією; сприяє професійним та науковим контактам працівників охорони здоров'я, обміну прогресивними методами і технологіями, експорту та імпорту медичного обладнання, лікарських препаратів та інших товарів, необхідних для здоров'я, діяльності спільних підприємств в галузі охорони здоров'я; організує спільну підготовку фахівців, розвиває і підтримує всі інші форми міжнародного співробітництва, що не суперечать міжнародному праву і національному законодавству.

Заклади охорони здоров'я, громадяни та їх об'єднання мають право відповідно до чинного законодавства самостійно укладати договори (контракти) з іноземними юридичними і фізичними особами на будь-які форми співробітництва, брати участь у діяльності відповідних міжнародних організацій, здійснювати зовнішньоекономічну діяльність.

Неправомірні обмеження міжнародного співробітництва з боку державних органів і посадових осіб можуть бути оскаржені у встановленому порядку, в тому числі і в суді.

Розділ XII

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я

Стаття 80. Відповідальність за порушення законодавства про охорону здоров'я

Особи, винні у порушенні законодавства про охорону здоров'я населення, несуть цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із законодавством.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
19 листопада 1992 року

Освіта

МЕДИЧНА ШКОЛА

З ІСТОРІЇ ХВОРОБИ...

МЕДИЧНА освіта в Україні успадкувала від колишнього Радянського Союзу комплекс недоліків. В основу добору студентів, формування педагогічних кадрів у медінститутах десятиліттями закладалися не принципи якості знань і професійної придатності, а зовсім інші чинники. Міністерство охорони здоров'я й досі щорічно розповсюджує серед ректорів підвідомчих вузів план набору до інституту, де чітко розписані всі параметри майбутніх першокурсників, крім... інтелектуальних здібностей. Чи ж не дивно, що донедавна парткоми інститутів і «спецслужби» здійснювали селекцію майбутніх лікарських і педагогічних кадрів з огляду на їхню «правильну» політичну орієнтацію, «безмежну відданість» як державним ідеологічним засадам, так і особисто начальству.

Багатьом талановитим юнакам і дівчатам дорога до вузу десятиліттями була закрита через їхнє походження, минуле батьків і дідів, навіть — національність... Хоч діти намагалися вступити до інституту по п'ять, шість разів і більше. Їм ніхто не пояснював, чому, незважаючи на чудову підготовку, не можна потрапити до престижного навчального закладу крізь, здавалося б, гостинно відчинені двері.

Серед тих, кому все ж таки поталанило стати студентом, пильний партком і «перший» відділ уже на першому курсі виявляли «неблагонадійних». Для них, як правило, створювали непереборні труднощі, наприклад, із складанням іспиту з історії КПРС. Для того, щоб відраховані не змогли повторно вступити до вузу, й досі діє «закон», згідно з яким відрахованих з першого курсу у вузі не поновлюють. Відомий і принцип відбору молодих лікарів для науково-педагогічної роботи в інституті. Рішенням вченої ради з подачі ректора такими «обранцями» ставали здебільшого не талановиті лікарі-науковці, а діти високопоставлених осіб, «надійних» працівників інституту, старости курсів, секретарі комсомольської організації, голови студкому тощо. Майже всі вони, як і члени вченої ради, були комуністами. Таким чином, цілком природно, що з роками медичний інститут перетворювався на компартійний полігон, в якому рекомендували працювати над докторськими дисертаціями переважно секретарям партбюро та членам парткому. Звідси той науково-педагогічний кадровий потенціал, який тепер маємо.

Стиль навчання в інституті часто зберігає риси шкільного. Однак, можливо, саме завдяки цьому наші студенти мають достатній рівень теоретичних знань. Приміром, випускники, які після закінчення інституту змушені були складати іспити на «конвертований» диплом за кордоном, досить успішно витримували екзамени з теоретичної частини програми. Їм бракує практичних навичок, про більшість сучасних медпрепаратів і приладів вони не мають навіть уявлення. А викладачам іноді таланило більше — вони такі ліки й обладнання могли бачити... на міжнародних виставках у Москві чи зрідка в Києві.

Можна довго коментувати сучасний стан справ у вищій медичній освіті України. Не дивно, що наш лікарський диплом за кордоном не визнають, а спеціалістів охоче беруть на роботу хіба що країни третього світу. Для того, щоб медичні інститути працювали за законами здорового глузду, а не з волі (чи сваволі) окремих службових осіб, треба здійснити кардинальні реформи.

ОРІЄНТИРИ — ІНТЕЛЕКТ І ПРОФПРИДАТНІСТЬ

Розробляючи умови вступу до інституту, на мою думку, слід врахувати кілька моментів. Необхідно вже з учнів 9—11 класів за допомогою комп'ютерної системи тестів визначити їхню професійну придатність або схильність до роботи в медицині. Результати опитування можуть стати не тільки визначальним орієнтиром при прийомі до вузу, а й мірилом критичного ставлення абітурієнта до себе, своїх здібностей і уподобань. Батьки ж вступника будуть змушені реальніше оцінити можливості своєї дитини. Адже наявний стан медицини запрограмовується ще у вузі. Наприклад, понад 80 відсотків студентів Львівського медичного інституту не виявили схильності до роботи в галузі медицини.

Потрібно також шляхом тестування визначити рівень інтелектуального розвитку абітурієнта, що для майбутнього лікаря надзвичайно важливо. А також підготовку і здатність засвоювати матеріал з української мови та літератури, профільних дисциплін: хімії, біології, психології (сподіваюся на введення її в курс середньої школи) і обов'язково — іноземної мови, що дасть можливість удосконалювати фах за кордоном чи в Україні із залученням спеціалістів Заходу.

На мій погляд, треба категорично відмовитися від прийому до інституту за цільовими направленнями та з урахуванням різноманітних пільг (жителям чорнобильської зони, ліквідаторам, солдатам різних авантюрних воєн тощо). Держава повинна надавати пільги не за рахунок професійної освіти і не на шкоду їй. За свої гріхи держава має розплачуватися з «жертвами» не дипломами лікаря, а високими пенсіями, кваліфікованою медичною допомогою, забезпеченням пристойних умов життя цих людей...

Можливо, нам варто використати американський досвід — зараховувати до вузу всіх, хто успішно пройшов тестування, а потім зменшувати кількість студентів шляхом природного відсіву через неуспішність (у США медичні коледжі набирають на І курс щорічно понад 64 тисячі студентів, з яких стають лікарями тільки близько 15 тисяч).

ЗМІНА КАДРІВ ЧИ ДЕКОРУ?

Другий важливий напрям — реорганізація навчального процесу. Треба зробити навчання значною мірою індивідуалізованим (один може виконати тільки програму, інший спроможний значно глибше і ширше засвоїти тему). Наскрізним предметом при навчанні на всіх курсах повинна стати деонтологія (особлива медична етика), в різних варіантах пристосована до майбутнього фаху лікаря. З огляду на це важливо ввести в навчальний процес лекції з психології та основ педагогіки тощо.

Якщо ми залишимо керівні структури медвузу без змін і разом з ними старий компартійний принцип добору кадрів — на основі особистої відданості,— то можна не сумніватися, що реформи не відбудеться, а все обмежиться зміною декору. З цією метою слід перервати ланцюг ректор — ректорат — вчена рада, який часто використовується як конвеєр для просування «потрібних» і, з другого боку, для узаконення репресій проти окремих працівників, помсти за критику та зведення особистих рахунків. Колективна безвідповідальність ректорату і вченої ради на догоду забаганкам ректора породжує грубі кадрові помилки, наприклад, обрання завідуючим кафедрою особи, яка так і не стала фахівцем, не провела жодного практичного заняття, не прочитала жодної лекції. І ці рішення вважаються законними принаймні п'ять років до наступних виборів. Треба в законодавчому порядку передбачити можливість виправлення таких помилок, не чекаючи закінчення терміну. Тому слід ці ланки замінити гласним обговоренням претендентів на посади. Результати обнародувати. Це лише один з варіантів об'єктивізації в кадровому питанні.

Особливе місце в реформуванні вищої медичної школи має посісти лікар-педагог. Викладач медичного інституту повинен відповідати найвищим вимогам, які ставляться до інтелігента: мати бездоганний зовнішній вигляд, володіти культурою мови, бути ерудованим тощо. Лікар, який палить, п'є, має значну надвагу, — нонсенс.

Хто і як здійснюватиме реформи вищої медичної освіти? Перш за все нею повинні зацікавитися Кабінет міністрів і підвладні йому структури — Міністерство освіти і Міністерство охорони здоров'я. Вони можуть запропонувати свої концепції реформ, які відповідали б світовим стандартам і враховували особливості України кінця XX століття. Всі пропозиції належить обговорити на Всеукраїнському семінарі, який треба провести найближчим часом, з тим щоб медичні вузи України новий навчальний рік розпочали на нових засадах.

Час не чекає. Докорінна реформа вищої медичної школи — це шлях до «конвертованого» лікарського диплома.

Юрій ВИКАЛЮК,
професор Тернопільського медичного інституту, депутат обласної Ради.

Юридична консультація

Моїй дитині минуло шість років, чи можна змінити прізвище дитини до того, як вона піде до школи, якщо прізвище немилозвучне?

На прохання читача прізвища не називаємо.

Чи можна при отриманні паспорта змінити своє прізвище або взяти прізвище родичів? Що для цього потрібно?

І. ПУЧКОВ.

Київ

Згідно з чинним на території України законодавством зміна прізвища, ім'я та по батькові дозволяється при досягненні громадянином 18-річного віку. Це можливо лише за наявності поважних причин: немилозвучність прізвища, ім'я та по батькові або коли вони важко вимовляються, бажання одного з подружжя мати спільне з другим прізвище або повернути своє дошлюбне прізвище, якщо про це не було заявлено при реєстрації шлюбу або при розлученні тощо.

Для зміни прізвища, ім'я та по батькові необхідно звернутися до відділу запису актів громадянського стану (загсу) за місцем проживання з відповідною заявою, до якої додати свідоцтва про народження, про вступ до шлюбу (якщо такий є), про народження дітей (неповнолітніх), якщо вони є у заявника, а також необхідну кількість фотокарток.

У разі, коли прізвище змінюється у зв'язку з розірванням шлюбу, до заяви додається свідоцтво про розірвання шлюбу.

Що ж стосується зміни прізвища неповнолітньої дитини, то слід зазначити, що це може бути зроблено лише тоді, коли змінили прізвище один з батьків або обидва.

Залишається додати, що зміна прізвища, ім'я та по батькові не допускається, коли заявник перебуває під слідством, судом або в нього є судимість, а також коли є заперечення з боку зацікавлених державних органів.

У разі відмови органу загсу в зміні прізвища, ім'я, по батькові заявник може оскаржити цю відмову в місцеву державну адміністрацію, (колишній виконком) за місцем проживання протягом місяця з дня одержання повідомлення про відмову.

* * *

Чи підлягають приватизації кімнати в сімейних гуртожитках? Якщо ні, то чи має підприємство право встановлювати для сімей, які мешкають в цих кімнатах, вищу за державну плату, для того щоб виправдати витрати на утримання будинків, ремонт, опалення тощо?

В. СУХОРУКОВ.

Запоріжжя.

Кімнати в сімейних гуртожитках згідно з п. 2 ст. 2 Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду» приватизації не підлягають.

Що ж стосується оплати за користування житловою площею в гуртожитках та за комунальні послуги, то відповідно до ч. 2 п. 38 Зразкового положення про гуртожитки, затвердженого постановою Ради міністрів УРСР від 3 червня 1986 року № 208, громадяни, які мешкають у кімнатах сімейних гуртожитків, вносять плату за користування житловою площею та за комунальні послуги за ставками квартирної плати (тарифами), встановленими для будинків державного та громадського житлового фонду, тобто підприємства не вправі встановлювати підвищену плату за користування житловими приміщеннями в гуртожитках.

Сергій ДЕМСЬКИЙ,
завідуючий юридичним сектором «Голосу України»

Украинская Биржа Недвижимости

ДЕНЬГИ ДЕЛАЮТ ДЕНЬГИ!

С наступающим Новым годом вас,

ГОСПОДА!

Предлагаем вашему вниманию выборочные результаты аукционов кредитных ресурсов, состоявшихся в ноябре — начале декабря 1992 года.

Сумма кредита (в руб.)	Срок кредита	Процент продажи
120 000 000	3 месяца	120
20 000 000	—"—	120
60 000 000	—"—	140
100 000 000	—"—	150
20 000 000	—"—	140
8 000 000	—"—	140
7 000 000	2 месяца	120
15 000 000	3 месяца	130

ГОСПОДА ЗАЕМЩИКИ!

Сегодня мы готовы предложить вам следующие кредитные ресурсы в валюте:

Сумма кредита	Срок кредита	Годовые проценты
5 000 ДМ	3 месяца	150
3 000 долларов	—"—	160
1 500 долларов	—"—	150

ГОСПОДА КРЕДИТОРЫ!

Сегодня у нас большой спрос на кредитные ресурсы с гарантиями самых крупных и надежных банков Украины. Предлагаем вашему вниманию некоторые из заявок:

Заявки (в руб.)	Срок кредита	Годовые проценты
50 000 000		120—140
150 000 000		—"—
200 000 000		—"—
250 000 000	3—6 месяцев	150—180
300 000 000		—"—
350 000 000		—"—
400 000 000		—"—
500 000 000		—"—

Удачи, Вам, господа, и процветания! Для Вас мы работаем без выходных!

Телефоны: 224-55-81, 224-82-36, 244-21-59. Факс: (044) 244-18-80, 224-43-20. Наш адрес: 252030, Киев, 30, ул. Владимирская, 57.

ТОРГОВИЙ ДІМ «СОКОЛЬНИКИ-ІМПЕКС» ПРОПОНУЄ:

Папір для офсетного й високого друку щільністю 100, 110, 135, 180, 235 г/кв. м., рулонний і різаний різного формату.

Основу для фотопаперу.

Цінні папери (до 6 ступенів захисту).

Картон: поліграфічний, текстильний, для деталей меблів, електроізоляційної марки А та Б (товщина до 6 мм).

Шпалери і фотошпалери, тижневики.

Ми володіємо виключним правом реалізації продукції А/О «Сокольники» в Україні.

Для наших покупців працюють Серпухівська паперова і Московська експериментальна шпалерна фабрики.

Продукція має сертифікат екологічної чистоти.

Транспортні проблеми вирішуємо ми.

Оплата в Києві за рублі чи карбованці (для півдня України — в Одесі).

Адреса: 252107, м. Київ, вул. Нагорна, 22.

Телефони: 211-92-30, 211-62-10, 211-82-08.

Виставочна компанія «Експосервіс»

АТ «Білагропромвіржа»

25—27 січня, Мінськ

Міжнародна ярмарка «АГРОІМПЕКС»

Продукція тваринництва і рослинництва; сільськогосподарські машини, устаткування і реманент; продукти харчування і устаткування для його виготовлення, міні-заводи для виробництва, переробки і утилізації с/г продукції; засоби захисту рослин і грунтів.

Заявки приймаються до 5 січня 1993 р.

Наша адреса: 220036, Мінськ, вул. К. Лібкнехта, 68; телефони-факси: 0172/546-134, 563-788.

Довідка: 0172/313-384.

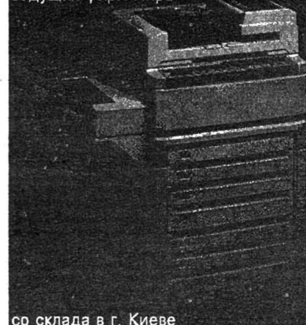
Будинки, споруди, об'єкти незавершеного будівництва, заводи та інші будівлі — це теж товар. А правильно представлений товар — гарантія успішного продажу на вигідних для вас умовах.

Наші спеціалісти проведуть передпродажну підготовку вашої власності і здійснять продаж через аукціон, що проводиться Українською біржою нерухомості.

Телефонуйте нам: (044) 268-54-02.

СП «СИПМА»

широкий выбор копировальных аппаратов ведущих фирм мира

со склада в г. Киеве

Тел. (044) 276-7403 271-7129

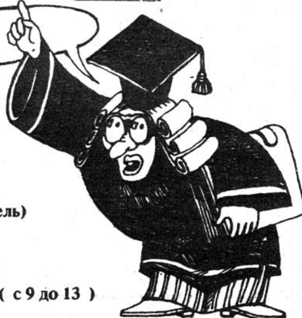

О-ЛЯ-ЛЯ! ТАКОГО ЕЩЕ НЕ БЫЛО!

ACADEMIA

Украинская Академия информационных технологий приглашает:

ОЧЕНЬ ПЕРСОНАЛЬНО!

БИЗНЕСМЕНОВ, РУКОВОДИТЕЛЕЙ, ФИНАНСИСТОВ НА УСКОРЕННЫЕ КУРСЫ

За 6 дней - прочные навыки пользования персональным компьютером, факсом, ксероксом, мультифункциональным телефоном.

ЗАНЯТИЯ - ИНДИВИДУАЛЬНЫЕ (1 слушатель - 1 преподаватель)

ПРОГРАММА и ГРАФИК - по согласованию

УСЛОВИЯ - КОМФОРТНЫЕ

ЗВОНИТЕ НЕ ОТКЛАДЫВАЯ: (044) 434-07-65 (с 9 до 13)

Formula

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.

Рукописів не повертаємо.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 450 601

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Зам. 0311238.